

ישי-אלקה עזרא ממו Yeshe-Aleka Ezra Mamo

00:00:03:24 00:00:00:18

קוראים לי המפקד עזרא ממו.

00:00:11:04 00:00:05:12

ראשית, כדי לשמר את ההיסטוריה של יהודי אתיופיה,

00:00:18:07 00:00:12:00

אתם גובים עדות מהמבוגרים וכך ההיסטוריה תעבור לילדינו.

00:00:22:17 00:00:18:13

אנחנו שמחים וגאים על כך שאתם מתעדים את הסיפור שלנו.

00:00:28:00 00:00:23:00

אני מודה לכם מקרב לב שהגעתם לכאן כדי לתעד את הסיפור שלי.

00:00:33:06 00:00:28:20

אילו הייתם מתעדים את הדור הקודם, יכולנו להרוויח סיפורים רבים.

00:00:36:15 00:00:33:15

כמו כן, אתם מתעדים את האנשים שנשארו כיום בחיים.

00:00:39:13 00:00:36:23

אתם מתעדים אותנו במטרה להעביר את סיפורנו לדורות הבאים,

00:00:45:01 00:00:39:15

לכן אני מבקש מכם מקרב לב להמשיך לתעד ולהעביר את סיפורנו.

00:00:54:03 00:00:47:14

נולדתי במחוז גונדר - ווגרה, באזור שנקרא דאנאואת,

00:00:59:17 00:00:54:12

במקום שנקרא בנקר, שנמצאת בשכונה בנקראת אבאיי-מינץ'.

00:01:04:03 00:00:59:22

לאבי קוראים ממו טגה-אמלק ולאמי קוראים איילנש אבטאו.

00:01:11:13 00:01:04:10

לפי הספירה האתיופית
נולדתי ב-16.5.1928

00:01:18:21 00:01:12:12
היות שהוריי היו עשירים,
אחרי שגידלו וטיפחו אותי,

00:01:21:01 00:01:19:09
התחלתי לשמור על הצאן.

00:01:27:13 00:01:21:24
בתקופתי הצאן היה מתרבה היטב,
וחיות הטרף לא תקפו אותם.

00:01:29:23 00:01:27:15
לכן אם הצאן היה הולך
לאיבוד, היו נולדים עוד.

00:01:35:18 00:01:31:23
למדנו לשמור על הצאן מהמבוגרים,
הסתכלנו איך שהם שמרו על הצאן.

00:01:38:17 00:01:36:03
באיזה גיל התחלת
לשמור על הצאן?

00:01:47:10 00:01:38:21
התחלתי לשמור על הצאן
בערך בגיל 8-9.

00:01:51:09 00:01:48:02
אתה זוכר את הפעם הראשונה
שהלכת לשמור על הצאן?

00:01:54:14 00:01:51:11
כן, אני זוכר שהיינו הולכים
יחד עם המבוגרים לשמור על הצאן.

00:01:58:17 00:01:55:15
לאחר מכן הלכנו לשמור
על הצאן בכוחות עצמנו.

00:02:02:03 00:01:58:20
כשהחזרנו את הצאן,
הורינו מקבלים את פנינו,

00:02:05:06 00:02:02:10
ואז בבית היינו מקבלים
את ארוחת הצהריים שלנו.

00:02:14:02 00:02:06:05
כשהחזרתי את הצאן,
תמיד הבאתי איתי ענפים של עצים.

00:02:19:06 00:02:15:08
כשהייתי מביא ענפי עץ לבית,
אימי הייתה נותנת לי לחם וגרגירים.

00:02:25:23 00:02:19:11
מהיכן היית מלקט את ענפי העץ?
- מהסוואנה, חיינו בסמוך לסוואנה.

00:02:34:12 00:02:26:15
אמי נהגה לתת לי לחם וגרגירים,
יום אחד אמי נתנה לי רק גרגירים.

00:02:37:22 00:02:35:10
שאלתי את אימי למה
היא לא נותנת לחם הפעם.

00:02:44:17 00:02:38:11
היא השיבה לי שהיא נתנה את הלחם
לאורחים ולא הכינה עוד לחם.

00:02:51:09 00:02:45:08
כעסתי שהיא שנתנה את הלחם לאורחים
בזמן שכל היום שמרתי על הצאן.

00:02:56:05 00:02:51:14
באותו רגע היא חשבה שאקלל אותה,
ואז היא הרימה גחל וזרקה עליי.

00:02:59:03 00:02:56:17
התחמקתי ממנה מהר בריצה,
ואז כשהיא נכנסה לבית,

00:03:01:24 00:02:59:05
לקחתי את ענפי העץ שהבאתי
וזרקתי אותו ל"מַרְגָּם".

00:03:04:16 00:03:02:11
כדי שהיא לא תשתמש
בענפי העץ שהבאתי לה.

00:03:11:14 00:03:06:05
זרקתי את הענפים לתוך ה"מַרְגָּם"
עד היום מספרים את זה בארץ.

00:03:14:15 00:03:12:00
אנשים שהיו נוכחים באותו רגע,

מספרים את זה עד היום פה בארץ.

00:03:17:22 00:03:15:02

אמרת "מָרְגָם",
מה זה מָרְגָם? מה כוונתך?

00:03:26:10 00:03:17:24

כשאישה יולדת בונים לה בית נפרד
והיא שווה שם תקופה מסוימת.

00:03:31:04 00:03:27:06

אסור להיכנס לשם ולקחת דברים,
לכן זרקתי את הענפים לאותו בית,

00:03:34:04 00:03:32:06

כך שאמי לא תוכל לקחת
את הענפים ולהשתמש בהם.

00:03:41:20 00:03:35:19

מאותו היום, תמיד כשחזרתי לבית,
היא נתנה לי לחם וגרגירים.

00:03:49:16 00:03:42:17

כמו כן, היינו מכינים חוטים
משיערות של סוסים וצדים אווזים.

00:03:54:02 00:03:49:18

היה לי חבר טוב לצייד,
ששמו אֶדְנָה בלאיי.

00:03:59:07 00:03:54:05

היינו צדים 3-6 חוגלות
ומביאים אותן לביתנו.

00:04:01:02 00:03:59:09

בבית מבשלים אותן,
וכך אכלנו כל הזמן.

00:04:04:22 00:04:02:13

ככה גדלתי.

00:04:11:02 00:04:05:08

איך היה נראה האזור שלכם?
אתה זוכר אילו אנשים גרו שם?

00:04:14:03 00:04:11:05

האזור שלנו היה אזור מאוד טוב,
המקום היה נקרא בְּנֶקֶר.

00:04:16:01 00:04:14:05

זה היה ממוקם בסמוך
למקום שנקרא סלסה טיס.

00:04:22:05 00:04:16:09
התושבים מאוד אהבו זה את זה,
כולם השתתפו באירועים יחד.

00:04:26:21 00:04:22:22
התושבים היו אנשים מאוד שמחים,
כולם היו חקלאים,

00:04:30:21 00:04:26:23
הנשים עבדו הרבה בייצור
כלי חרס ובייצור בגדים.

00:04:36:01 00:04:31:17
כל התושבים התפרנסו
מעבודות האלו, וכולם חיו טוב.

00:04:42:08 00:04:36:14
תסביר לי היכן היה הבית שלכם,
ומי היה גר באזור שלכם. אתה זוכר?

00:04:47:20 00:04:42:17
הבתים היו ממוקמים באופן הבא,
בסמוך לביתנו גרו אנשים מבוגרים.

00:04:55:08 00:04:50:04
ליד הבית של אבי, ממו טגה-אמלק,
גרו דרבה מינוואב, מאנה מינוואב,

00:04:59:03 00:04:55:14
ארגהנ' מינוואב,
אלאיו בירצ'קו

00:05:06:09 00:04:59:23
המפקד טגה, המפקד
אברהם קייס קאסה.

00:05:08:14 00:05:06:24
היו עוד הרבה אנשים.

00:05:13:06 00:05:08:16
כל האלו היו משפחות?
- כן, קייס אברה, קייס ארמיאס.

00:05:16:15 00:05:14:00
היו עוד הרבה אנשים,
אני לא אצליח למנות את כולם.

00:05:23:16 00:05:17:22

איך נראו הבתים שלכם?
איך השכונה הייתה נראית?

00:05:28:14 00:05:23:21

אופן הבניה של הבתים היה טוב,
הבתים היו מאוד יציבים.

00:05:31:22 00:05:28:16

פעם הבתים היו בנויים מקש,
לאחר מכן לכולם היו בתים מפח.

00:05:39:17 00:05:32:09

בצורה הזו כולם חיו
חיים נוחים וטובים.

00:05:44:18 00:05:39:19

איך הבית שלכם נראה, כמה גדול
הוא היה, מה היה בחצר הבית?

00:05:49:07 00:05:44:20

לכל בית הייתה חצר
שהיו מגדלים בה תפוחי אדמה.

00:05:57:12 00:05:49:20

היו חצרות טובות מחוץ לבתים
שהיו מגדלים בהן כל מיני צמחים.

00:06:04:06 00:05:57:15

מה היה הגודל של החצר שלכם?
- החצר הייתה ליד הבית.

00:06:08:11 00:06:05:15

בחצר גדלו הרבה תפוחי אדמה,
לא הספקנו לאכול את כל מה שגדל.

00:06:13:12 00:06:09:09

תפוחי אדמה גדלו בצורה טובה,
ככה זה היה אצל כולם.

00:06:20:04 00:06:13:14

גדלו שם עצי אשחר,
עצי אלון גדלו בכל המגרשים.

00:06:24:18 00:06:20:22

היו גוזמים את העצים,
ולאחר מכן הם היו צומחים שוב.

00:06:29:23 00:06:24:21

ליעקב בלאיי הייתה חצר גדולה,

כל הצמחים האלו גדלו בחצר שלו.

00:06:34:15 00:06:30:17

הרבה צמחים גדלו אצלו בחצר, כולל
עצי אשחר, אשתו חיה כיום בקריית גת.

00:06:37:07 00:06:35:14

הם היו משפחה מאוד מכובדת.

00:06:41:01 00:06:37:09

מה הייתם מגדלים בחצר שלכם?
- עצי אשחר.

00:06:45:16 00:06:42:06

תספר לי מי היה שותל את הצמחים
ואיך הייתם מגדלים את הצמחים.

00:06:52:00 00:06:45:18

שתלנו את הצמחים בעצמנו, אבי היה
אומר לי לשתול ולהשקות את הצמחים.

00:06:55:05 00:06:52:02

שתלתי בעצמי עצי אשחר ואפרסקים,
אני אישית שתלתי את כל הצמחים האלו.

00:06:58:10 00:06:55:19

איך היית מגדל את הצמחים,
תסביר לי הכול מהתחלה.

00:07:00:04 00:06:58:16

תחילה...
- איך הייתה שותלים את הצמחים?

00:07:03:02 00:07:00:06

תחילה היינו עושים שכבות
ומשרים את הגרגרים,

00:07:05:14 00:07:03:15

ואז לוקחים את הגרגרים
ושותלים אותם באדמה.

00:07:11:08 00:07:06:14

היינו שותלים כל צמח לחוד,
ואז במשך שנה שלמה משקים אותם במים.

00:07:13:19 00:07:11:23

ואז הצמח גדל,
ומאותו רגע הצמח לא מתייבש.

00:07:16:24 00:07:15:19

זה מה שהיינו עושים.

00:07:23:11 00:07:18:23

היינו משקים את הצמחים
פעם ביום, בבוקר או בערב.

00:07:33:04 00:07:26:15

החצר הייתה מאוד קרוב לשכונה שלנו,
ומדי פעם היינו מנכשים את העשבים.

00:07:39:24 00:07:35:12

באיזה גיל התחלת
לטפל בצמחים?

00:07:44:20 00:07:40:03

כשהתחלתי לשמור על הצאן,
אבי הראה לי איך לטפל בצמחים.

00:07:48:23 00:07:45:00

אתה זוכר איך אביך הראה לך?
איך הוא לימד אותך את זה?

00:07:52:06 00:07:49:00

כן, הוא היה מראה לי
אילו גרגירים מוכנים לשתילה,

00:07:56:22 00:07:52:08

ואז הוא היה אומר לי לסדר את הקרקע
ועליה הייתי שותל את הגרגירים,

00:07:57:24 00:07:56:24

ואז הצמח גדל.

00:08:04:10 00:07:59:05

אחרי שנה הצמח גדל ואז היינו
תולשים את הצמח ומשכפלים אותו.

00:08:07:08 00:08:05:00

זה מה שהיינו עושים.
- אוקי.

00:08:11:22 00:08:07:21

כעת נדבר על הנושא של שמירת הצאן.
- סיפרתי לך על שמירת הצאן.

00:08:14:02 00:08:11:24

בהתחלה היינו הולכים אחרי
הגדולים כשהם לקחו את הצאן.

00:08:17:08 00:08:14:21

היינו רואים איך הם מובילים
את הצאן ומחזירים אותו הביתה.

00:08:19:10 00:08:17:10
כך גם אנחנו היינו מובילים
ומחזירים את הצאן.

00:08:23:19 00:08:20:05
תסביר לי איך הייתם שומרים
על הצאן במשך היום.

00:08:27:02 00:08:23:21
לוקחים את הצאן לסוואנה,
הם אוכלים צמחים במשך היום,

00:08:28:21 00:08:27:04
בערב מחזירים את הצאן הביתה.

00:08:31:13 00:08:28:23
אם הצאן היה שוהה
בהרים במשך היום,

00:08:33:23 00:08:31:15
היינו תולשים צמחים ומאכילים אותם
כדי שהם לא יאכלו תבואה של אחרים.

00:08:40:03 00:08:36:05
מה אתה היית עושה בזמן שהצאן אכל?
- אני הייתי עומד ומשגיח עליהם.

00:08:43:09 00:08:40:06
הם שימחו אותי, כשהם שבעו מהאוכל
זה היה משמח אותי.

00:08:48:03 00:08:44:04
אבל אם הם היו חוזרים רעבים,
בלילה הם היו משתוללים,

00:08:49:18 00:08:48:05
לכן תמיד הייתי
מחזיר אותם שבעים.

00:08:53:18 00:08:50:02
לפעמים הייתי קם מוקדם בבוקר,
לפני שאנשים קמו משנתם,

00:08:57:19 00:08:53:20
הייתי לוקח את הצאן ונותן להם
קש של אנשים אחרים.

00:09:01:19 00:08:57:21
הייתי לוקח אותם בלילה לאכול קש,
ומחזירים אותם לישון.

00:09:05:13 00:09:03:18
לכן הפרות היו הפיקו
הרבה חלב כשחלבו אותן.

00:09:10:15 00:09:07:21
זהו הסיפור בנוגע לצאן.

00:09:14:03 00:09:10:17
כפי שסיפרתי לך, הייתי צד
את החוגלות יחד עם חבריי.

00:09:21:02 00:09:14:07
עדיין לא הגעתי לחוגלות, באיזו שעה
היית קם בבוקר ולוקח את הצאן?

00:09:27:01 00:09:21:06
איך היית קם בבוקר, מי העיר אותך?
באיזו שעה היית קם?

00:09:33:02 00:09:27:03
האם אכלת ארוחת בוקר לפני שיצאת
מביתך, או שהיית לוקח איתך אוכל?

00:09:35:24 00:09:33:04
ספר לי בהרחבה על כל זה.

00:09:41:08 00:09:36:01
לא היה שעון, הייתי קם השכם בבוקר
כשהציפורים התחילו לצייץ.

00:09:46:17 00:09:41:23
אחרי שקמתי, נתנו לי ארוחת בוקר.
הייתי אוכל ולוקח איתי את הצאן.

00:09:50:12 00:09:49:01
זה מה שהיה בנושא של הצאן.

00:09:53:04 00:09:50:14
היית שומר על הצאן לבדך
או שהיו איתך עוד אנשים?

00:09:58:18 00:09:53:06
היו איתי חברים שסיפרתי עליהם
קודם, דובָה דרָבָה ואדָנָה בלאיי.

00:10:04:03 00:09:58:21

בערב היו חולבים את הפרות
ונתנו לנו חלב לדרך.

00:10:08:23 00:10:04:12
כמו כן אפו לחם ונתנו לנו,
היינו לוקחים את כל זה בצנצנת.

00:10:13:06 00:10:09:00
היינו מגלגלים את הצנצנת בשדה,
עשינו תחרות מי מוביל.

00:10:16:16 00:10:13:22
מי שהצנצנת שלו נשארה מאחור, הוא
החלש, היינו אוכלים את האוכל שלו.

00:10:18:16 00:10:16:23
ואז היינו שומרים לסוף
את צנצנת האוכל שהגיעה ראשונה.

00:10:25:02 00:10:19:00
ואז היינו אומרים זה לזה,
החלב של מי דליל ושל מי סמיך.

00:10:29:23 00:10:25:04
ואז שלושתנו היינו טועמים
מהחלב של כולנו.

00:10:36:22 00:10:32:01
וככה חיינו,
היו לנו חיים טובים מאוד.

00:10:46:23 00:10:37:12
אחרי שגדלתי, התחלתי לעבוד
בחרישת השדות תקופה קצרה.

00:10:51:09 00:10:47:00
לא עבדתי הרבה זמן
בחרישת השדות.

00:10:59:13 00:10:51:20
אחרי שהתבגרתי, אבי הלך לכפר
שנקרא דגם-בהראה.

00:11:04:14 00:10:59:15
הוא הלך יחד עם מר יסאקו מנוואב
לאביה של אשתי ששמה מלקמה.

00:11:07:20 00:11:04:23
אביה קורא לה אסרסה,
אבל אני קורא לה מלקמה.

00:11:10:17 00:11:08:22
זה השם שאימי נתנה לה.
- בן כמה היית?

00:11:15:03 00:11:11:08
הייתי בן 18.
חיתנו אותי כשהייתי בן 18.

00:11:20:07 00:11:15:24
הם הלכו יום שלם
לבית הוריה של הכלה.

00:11:23:03 00:11:20:21
אבי הלך אליהם לאחר שאנשים אחרים
סיפרו לו על המשפחה שלה.

00:11:28:01 00:11:23:10
אבי הלך לאביה ששמו מר אברה,
וביקש את ידה של בתו בשבילי.

00:11:30:12 00:11:28:20
כשאבי ביקש ממנו
את ידה בשבילי,

00:11:32:11 00:11:30:18
אביה השיב לאבי, שהוא
לא יודע דבר בעניין הזה,

00:11:40:22 00:11:33:22
ואמר לאבי שישאל את אחיו ואת דודו
פיטגו אנניה וקייס איילין טקולה.

00:11:45:12 00:11:40:24
הוא היה קייס גדול, אביה אמר לאבי
שילך לבקש מהם את ידה של בתו.

00:11:49:10 00:11:46:02
אבי ביקש ממנו שייקח אותם לשם,
זה היה קרוב, והוא לקח אותם.

00:11:53:09 00:11:49:12
הם הגיעו לקייס, באותו זמן
התארחו אצלו אורחים מכובדים.

00:12:00:07 00:11:53:11
שניהם נעמדו, ואז אבי אמר לו שהוא
הגיע לבקש את ידה של בתו בשביל בנו.

00:12:04:15 00:12:00:22

הוא השיב להם שאיננו אחראי על כך,
אלא אחיו הגדול והדוד שלו.

00:12:07:23 00:12:06:05
מכאן מגיעה הקרבה המשפחתית אתכם.

00:12:11:19 00:12:08:23
הם בדקו אם ישנה קירבה משפחתית
בינינו, ומצאו שאין קירבה כזאת.

00:12:15:08 00:12:12:06
הם הושיבו אותי, והסכימו לתת
לאבי את ידה של בתם בשבילי.

00:12:17:12 00:12:16:10
אבי חזר מהם
עם תשובה חיובית.

00:12:23:19 00:12:18:07
כשאבי הודיע לי, כל היום הייתי בשדה
ולא יכולתי לחכות כדי לראות אותה.

00:12:28:24 00:12:25:06
הייתה כמיהה גדולה לראות אותה,
אבל אי אפשר היה לראות אותה.

00:12:35:11 00:12:29:16
ואז הם הלכו ביום אחר,
וקבעו איתם מועד לחתונה.

00:12:40:17 00:12:36:18
ביום שהם קבעו את מועד החתונה
הם שחטו עז וקבעו את המועד המתאים,

00:12:45:00 00:12:41:08
ואז הם ערכו סעודה בבית
של הוריה וגם בבית של הוריי,

00:12:47:12 00:12:45:12
ואז הלכנו אליהם
כ-20 שושבינים.

00:12:54:03 00:12:49:14
רגע, תני לי לסיים את הסיפור.
הלכנו אליהם כ-20 שושבינים,

00:12:57:03 00:12:54:17
וכשהגענו בסמוך לשכונה שלהם
התיישבנו יחד.

00:12:59:03 00:12:57:16
התיישבנו ושלחנו
אליהם 2 אנשים.

00:13:06:08 00:12:59:21
שני האנשים הלכו לאוהל,
ושאלו אותם לשלומם.

00:13:08:19 00:13:06:20
הם השיבו להם,
תודה לאל אנחנו בסדר.

00:13:13:19 00:13:09:02
הם אמרו למשפחתה של הכלה שהם
הלכו במשך היום כדי להגיע אליהם.

00:13:19:22 00:13:14:18
הם הושיבו אותם, וכל אחד
מהם שתה כוס של משקה "טלה",

00:13:23:13 00:13:19:24
ואז הם חזרו אלינו,
למשפחה של החתן,

00:13:26:21 00:13:23:15
ואמרו לנו שמשפחתה של הכלה
הסכימו לתת את ידה.

00:13:31:07 00:13:27:21
לאחר זמן קצר, הם שלחו אנשים מהצד
של הכלה ואמרו לנו להיכנס אליהם.

00:13:36:11 00:13:32:01
כשעמדנו להיכנס לאוהל, כל הנשים
והגברים יצאו אלינו עם תופים

00:13:39:21 00:13:36:20
ואז הם התחילו לשיר,
"הסוסים מעוטרים, איפה החתן,"

00:13:45:05 00:13:40:09
"העגלים מעוטרים, לאן נעלם החתן,"
ככה הם הכניסו אותנו במחיאות כפיים.

00:13:47:05 00:13:45:20
הם היו הרבה אנשים.

00:13:50:20 00:13:48:12
ככה הם הרקידו אותנו
עד הערב עד שהתעייפנו.

00:13:55:14 00:13:50:23
ואז כל הזקנים ביקשו מהם להכניס
אותנו לאוהל, ואז נכנסו לאוהל.

00:14:01:08 00:13:56:16
נכנסנו והתיישבנו, האוכל והמשקאות
לשושבינים היו מסודרים בנפרד.

00:14:05:09 00:14:02:09
הם שרו ושמחו
כל הלילה, עד הבוקר.

00:14:09:19 00:14:06:16
ביום למחרת אמרו לאנשים
לקבל את פניהם של החתן והכלה.

00:14:16:15 00:14:11:00
כשהחתן מגיע, השושבינים שרים,
הם סחבו את הכלה על הגב.

00:14:20:08 00:14:17:06
השושבינים של החתן שרו בנפרד,
וגם משפחתה של הכלה שרו יחד.

00:14:30:18 00:14:20:23
כולם שמחו, ואז מישהו מצד החתן
סחב את הכלה על גבו ולקח אותה.

00:14:34:14 00:14:31:19
כשאותו אחד לקח אותה,
אמרו לו, תשמור על גיסתך.

00:14:39:20 00:14:34:22
ואז הצד של החתן שרו, "כבר התרגלה,
היא מבקשת לשלוח לה כלי עבודה".

00:14:45:20 00:14:40:22
ככה כולם שרו, לאחר שקיבלו
את פנינו, החתן והכלה,

00:14:49:08 00:14:46:22
התחילו לומר שירי התייהרות.
- אלו שירים?

00:14:52:12 00:14:49:14
הם שרו שירי התייהרות כדי שאביה
של הכלה ייתן להם מתנות.

00:14:55:10 00:14:53:09

גם אחיהם של החתן והכלה
קמו ושרו שירי התייהרות.

00:15:00:21 00:14:56:01
הם שרו בחרוזים, ואז ביקשו
2 ביר עבור אחיו הקטן.

00:15:06:13 00:15:01:24
הוא שר בחרוזים,
ואז האבא נתן לו את הכסף.

00:15:13:09 00:15:07:20
היו משפחות שנתנו נשק או בקר
בעבור שירי הלל על המשפחה.

00:15:16:12 00:15:14:01
אחרי שקיבלנו את המתנות...

00:15:19:10 00:15:16:14
מה אתה קיבלת?
- אני קיבלתי כסף.

00:15:23:03 00:15:20:09
אני לא זוכר כמה כסף קיבלתי,
אבל נתנו לי כסף.

00:15:29:15 00:15:24:18
מי נתן לך את הכסף?
- ההורים של אשתי.

00:15:35:02 00:15:30:06
הם נתנו לי את זה כשהשושבינים שרו
שירי הלל עבורם באמצע האוהל.

00:15:41:15 00:15:36:05
אתה זוכר אילו שירי הלל הם שרו?
- אני לא זוכר.

00:15:49:14 00:15:43:12
אני רק זוכר את שירי הלל של הגבורה
ולא זוכר את השירים של החתונה.

00:15:56:12 00:15:51:13
לאחר שקיבלנו את הכלה,
הלכנו לביתנו.

00:15:59:02 00:15:57:04
הם ליוו אותנו וחזרו לבתיהם.

00:16:05:00 00:15:59:09

הכלה בכתה מהיציאה מביתם
עד שהגענו לביתנו.

00:16:08:00 00:16:06:15
גם כשניסו להרגיע אותה,
זה לא עזר.

00:16:11:24 00:16:08:10
אתה היית איתה יחד?
- כן, הייתי איתה.

00:16:18:04 00:16:12:04
הרי לקחנו אותה איתנו לבית הוריי,
ואז הגענו לבית הוריי.

00:16:20:05 00:16:18:12
הם קיבלו את פנינו בשירה,
ואז נכנסו לבית.

00:16:24:09 00:16:20:07
השכנים והאורחים
קיבלו אותנו בשירה,

00:16:31:10 00:16:25:21
הנשים והגברים שרו ומחאו כפיים,
כשקיבלו את פנינו.

00:16:35:01 00:16:31:13
כמה זמן היית עם הכלה?
- כולם שרו ושמחו עד אין קץ.

00:16:38:21 00:16:35:24
כולם שרו ושמחו, ואז ביקשו מכולם
להיכנס וכולנו נכנסנו לאוהל.

00:16:45:02 00:16:39:17
ואז אכלנו ושתינו, ובערב כולם
שרו ושמחו יחד עם השושבינים.

00:16:48:08 00:16:45:23
ואז השושבין סחב את הכלה
על גבו ויצא מהבית.

00:16:54:12 00:16:49:16
הוא לקח אותה לתוך היער,
ובעלה של הכלה (אני) הלך אחריהם.

00:16:58:08 00:16:55:02
הלכתי אחריהם, ואז התייחדתי
איתה לבדוק את בתוליה.

00:17:04:18 00:16:59:18
אחרי זה חזרנו לביתנו, ואמרתי
שירי הלל שלקחתי את בתוליה.

00:17:07:10 00:17:05:06
אבל אם לא היו מוצאים את בתוליה,
הכלה הייתה נענשת על כך במכות.

00:17:10:11 00:17:08:03
לקחתם אותה ליער מחוץ לבית
כדי לוודא שהיא בתולה?

00:17:12:13 00:17:10:13
כן, עושים את זה
מחוץ לבית.

00:17:20:02 00:17:13:11
ואז השושבין חזר לבית, ושר
שירי שבח לכלה שחונכה טוב.

00:17:25:05 00:17:21:09
הוא ציין את שמם של הוריה,
וגם אותם הוא הילל.

00:17:28:10 00:17:26:17
הוא שר שירי הלל
מכיוון שמצאנו את בתוליה.

00:17:38:00 00:17:30:00
אחרי כל זה חזרנו לביתנו,
ואז במשך 7 ימים ישבנו באוהל.

00:17:40:23 00:17:38:10
כולנו ישבנו באוהל
במשך 7 ימים, כולל השושבינים.

00:17:47:16 00:17:42:12
לאחר שבעת הימים, הכלה עברה לבית
הוריי, ואז ביקשו להעניק לה שם.

00:17:51:15 00:17:47:18
מה זה "צ'וגלה"?
- זה האוהל שהיה בחוץ.

00:17:57:20 00:17:52:22
אחרי שבעת הימים הכלה עברה לגור
בבית הוריי ואז ביקשו להעניק לה שם.

00:18:01:06 00:17:58:12

באותו מעמד היה אוכל ומשקאות.

00:18:06:07 00:18:01:23

ואז כשביקשו להעניק לה שם,
אמי קראה לה "מלקם אייהו".

00:18:11:12 00:18:08:10

מאז שאמי קראה לה בשם זה,
כולנו קוראים לה כך,

00:18:13:22 00:18:11:23

אבל הוריה קוראים
לה בשם "אסרסה".

00:18:18:04 00:18:16:20

זה הסיפור.

00:18:22:02 00:18:18:06

היה נהוג להעניק שם לכלה חדשה
כשהיא מגיעה לביתו של החתן?

00:18:26:12 00:18:22:05

כן, עד היום כל הצד שלי
קוראים לה בשם "מלקמה".

00:18:28:23 00:18:26:14

המשפחה מהצד שלה קוראים לה
בשמה הישן, "אסרסה".

00:18:33:15 00:18:29:00

למה מעניקים לכלה שם חדש?
- זהו שם רוחני שנותנים לכלה.

00:18:36:08 00:18:34:12

זה היה טוב לתת שם חדש לכלה.

00:18:48:02 00:18:37:18

וככה התחלנו לחיות בבית הוריי,
היא כיבדה אותם מאוד וצייתה להם.

00:18:50:20 00:18:48:21

חיינו יחד בבית הוריי
במשך 7 שנים.

00:18:55:24 00:18:51:24

אחרי 7 שנים, ביקשנו מהוריי
אישור לגור בבית משלנו.

00:19:04:22 00:18:57:01

הוריי הסכימו, ונתנו לנו תבואה,

הרבה גרגירי חומוס, שעורה וטף.

00:19:12:03 00:19:05:09

היו לי שלושה אחים שחיו בכפר סמוך
שנקרא "צילה מרים", הלכתי אליהם.

00:19:21:22 00:19:12:24

הלכתי אליהם ובניתי את ביתי
לידם, ואז עברנו לגור לבד.

00:19:28:18 00:19:22:20

היה לאחי רובה מסוג "אלבין",
והייתי לוקח את הרובה והולך ליער.

00:19:33:10 00:19:29:02

הייתי צד עם הרובה
אנטילופות וגם חוגלות.

00:19:37:18 00:19:34:01

מאז נהייתי צייד.

00:19:42:18 00:19:38:14

בזמן הזה את השדות שלי
חרשו וקצרו הנוצרים שעבדו אצלי.

00:19:47:06 00:19:44:14

אני הלכתי לצוד ביער.

00:19:50:15 00:19:48:20

כל התושבים כיבדו אותי מאוד.

00:19:53:20 00:19:51:19

כמו כן, אחי, מולה ממו,
היה אדם עשיר.

00:20:01:02 00:19:53:22

קייס קאסה ומולה ממו העסיקו
4 חקלאים שחרשו את השדות שלהם.

00:20:03:01 00:20:01:08

הם היו מאוד עשירים.

00:20:11:09 00:20:04:06

עוברי אורח שהגיעו מהכפרים "טגדה"
ו"ג'ואנרה" היו מתארחים בביתם.

00:20:16:08 00:20:11:12

היינו סועדים יחד, ואוכלים גם
את האוכל שהייתי צד ומביא הביתה.

00:20:24:10 00:20:17:19
פעם אחת יצאתי לצוד עם הרובה,
אשתי איחלה לי שלא אצליח לצוד.

00:20:29:09 00:20:25:08
היא לא אהבה כשהייתי הולך לצוד,
לכן איחלה לי שלא אצוד אף חיה.

00:20:31:01 00:20:29:11
הלכתי לצוד וחזרתי
עם שתי חיות שצדתי.

00:20:34:12 00:20:32:04
אמרתי לה, אף שאיחלת לי שלא
אצליח לצוד, חזרתי עם שתי חיות.

00:20:39:23 00:20:36:17
וככה הייתי צד תמיד אנטילופות
וחיות נוספות ומביא לבית.

00:20:44:20 00:20:40:00
היה אדם בשם מהרי שהיה צייד מצוין,
הוא נפטר לאחרונה בקריית גת.

00:20:50:04 00:20:44:22
הוא היה צייד מצוין, אני והוא
היינו צדים יחד את כל האנטילופות.

00:20:53:04 00:20:51:07
כמו כן אהבנו מאוד זה את זה.

00:20:56:20 00:20:54:03
ככה היו נראים החיים שלנו.

00:21:00:23 00:20:57:16
הייתה לנו הרבה תבואה, לא היה מחסור
באוכל, ולכן לא היו לנו בעיות בכלל.

00:21:03:09 00:21:02:01
לא היו לנו שום בעיות.

00:21:13:02 00:21:04:07
חיינו ככה, ואז הנוצרים תבעו
אותנו שגנבנו להם את אדמותיהם.

00:21:20:20 00:21:13:21
הם התחילו מריבות עם אחי מר' מולה,
הם הכו אותנו בזמן שלא הייתי שם.

00:21:25:20 00:21:21:08

חזרתי ושאלתי מי האנשים שרבו
עם אחי והם אמרו לי את שמותיהם.

00:21:29:18 00:21:26:11
רצית להחזיר לאנשים?
- כן.

00:21:33:16 00:21:30:09
התרגזתי עליהם והחלטתי
ללכת להחזיר לאותם אנשים.

00:21:39:20 00:21:34:08
כשהלכתי לחפש אותם, הם מאוד פחדו.
ואז אבי שמע על כך וקרא לנו לביתו.

00:21:47:15 00:21:40:11
אבי פנה אלינו בשמנו,
עזרה, מהרט, מולאו, קסה.

00:21:51:20 00:21:47:17
הוא ביקש שניתן לו לטפל בזה,
והוא יתפלל לאלוקים.

00:21:55:23 00:21:52:00
אבי היה אדם צדיק שאהב להתפלל.

00:22:00:06 00:21:56:05
הוא ביקש שניתן לו לטפל בנושא, מתוך
יראת כבוד לאבינו נענינו לבקשתו.

00:22:02:22 00:22:00:09
מה הכוונה שאביך ביקש לטפל בנושא?
- הוא רצה להתפלל לאלוקים.

00:22:08:16 00:22:03:20
הוא ביקש מאיתנו לא להשתמש
בכוח כדי להחזיר להם.

00:22:11:14 00:22:08:24
אני התרגזתי מאוד
מכך שרבו עם בני משפחתי,

00:22:13:19 00:22:12:09
אבל אבי ביקש מאיתנו
שהוא יטפל בזה.

00:22:17:14 00:22:13:22
כיבדנו מאוד את אבינו,
והסכמנו לבקשתו.

00:22:25:22 00:22:20:22
ואחרי 6-7 חודשים, האדם
שרב עם אחי נורה בצווארו.

00:22:29:03 00:22:26:17
אדם אחר ירה בו,
והוא מת.

00:22:30:19 00:22:29:05
האדם שתבע אתכם?
- כן, ירו בו והוא מת.

00:22:34:19 00:22:31:08
ואז המצב נרגע, בשדות שבהם זרעו,
אנחנו קצרנו ואכלנו.

00:22:38:06 00:22:36:21
זה מעיד על כוחו של האל.

00:22:43:06 00:22:38:10
הם חרשו את השדות בבריונות,
בסוף אנחנו קצרנו ואכלנו את התבואה.

00:22:48:12 00:22:44:06
רציתי להילחם בו,
אני הייתי מתרגז ממעשים כאלו.

00:22:53:05 00:22:49:20
באותה מידה יכלו לבלבל
אותי בקלות, ולהרוג אותי ביער.

00:22:56:09 00:22:53:20
אבל אם היו רבים איתי,
לא הייתי מוכן לוותר.

00:23:03:19 00:22:58:17
כמו כן, כיוון שהייתי חזק,
התושבים פחדו ממני וכיבדו אותי.

00:23:09:22 00:23:06:22
ככה חיינו במשך תקופה מסוימת.

00:23:14:05 00:23:11:00
קודם דילגתי על נושא מסוים
שלא סיפרתי לך עליו.

00:23:17:13 00:23:14:17
אבי תמיד היה מתפלל,
הוא התפלל מהבוקר עד הלילה.

00:23:19:11 00:23:18:02

הוא אפילו לא היה אוכל
ארוחת צהריים, רק מארוחת ערב.

00:23:25:07 00:23:19:22

הוא היה צם כל היום, היו לו בליטות
במצח מהאבנים שעליהן היה משתחוה.

00:23:26:24 00:23:25:11

זה קרה לו בגלל השתחויות.

00:23:31:03 00:23:27:12

היה מקום שנקרא "קרן-אמבה", הייתי
לוקח גרגירי חומוס לא מבושלים,

00:23:39:09 00:23:33:22

מגיל 11 עד גיל 14 הלכתי
ל"קרן-אמבה" יחד עם אבי.

00:23:43:07 00:23:39:17

מה היה ב"קרן-אמבה"
- זה המקום שאבי התפלל בו.

00:23:47:17 00:23:43:18

אחר כך אראה לך תמונות שצילמתי
בפעם האחרונה שהייתי שם.

00:23:49:09 00:23:47:19

זה מקום היסטורי שהתחוללו
בו הרבה ניסים.

00:23:53:09 00:23:49:22

היו בו הרבה קייסים נזירים,
אבי היה לוקח אותי לשם.

00:23:56:07 00:23:53:16

היה שם הר מאוד גבוה,
בסמוך להר היו שלושה רכסים.

00:24:00:17 00:23:56:20

אבי סיפר שגדלות שם דלעת ושעורה
באופן טבעי ושהקייסים חיו מזה.

00:24:04:18 00:24:02:15

הן גדלות מעצמן,
אלוקים דאג להם למזון.

00:24:10:14 00:24:07:08

במקרה אחר, בזמן שהם
הקריבו קורבן והתפללו,

00:24:13:14 00:24:10:16
הם סיפרו שירדה אש מהשמיים
ושרפה את האבנים באותו מקום.

00:24:16:10 00:24:13:16
צילמתי את זה בפעם האחרונה
שביקרתי שם, מאז עברה שנה.

00:24:19:03 00:24:16:14
פאסיל שידר בטלוויזיה
קטע קצר מזה.

00:24:21:07 00:24:20:05
זה מקום שיש בו הרבה פלאים.

00:24:31:09 00:24:22:03
הדפסתי כ-700 עותקים של התמונה,
ואנשים לקחו את זה ממני מהר.

00:24:35:21 00:24:32:07
זה מקום שיש בו פלאים,
אחר כך אראה לך תמונות.

00:24:44:12 00:24:37:11
כשהלכנו לבקר שם, הנוצרים שמחו
ואמרו שבעקבות הגעתנו ירד גשם.

00:24:48:04 00:24:44:14
כפי שהם אמרו, ירד גשם
כשהקייסים הלכו להתפלל שם.

00:24:51:13 00:24:48:22
הרבה אנשים גדולים
היו מתפללים באותו מקום.

00:24:57:07 00:24:51:22
הלכו להתפלל שם אנשים כמו
קייס אַייס, קייס טמנו,

00:25:03:17 00:24:57:18
קייס ברהן, קייס סמואל,
קייס ארמיאס אברה,

00:25:09:11 00:25:04:06
אנלאיו ברצ'יקו,
אָסיאס פֶּנְטָה.

00:25:14:10 00:25:12:02
עוד הרבה אנשים

הלכו להתפלל במקום הזה.

00:25:18:11 00:25:14:21

גראמץ' אבראיי-מוט,
כולם התפללו במקום הזה.

00:25:22:14 00:25:19:00

הלכת לשם לראשונה כשהיית בן 11?
- כן.

00:25:28:03 00:25:22:19

בוא נחזור קצת אחורה בסיפור,
מי לקח אותך לשם?

00:25:30:09 00:25:28:06

אבי לקח אותי לשם.
- תספר את כל הסיפור.

00:25:33:20 00:25:30:11

אבי קרא לי וביקש ממני לסחוב
גרגירי חומס לא מבושלים.

00:25:37:20 00:25:34:13

היות שהייתי ילד, היה לי כוח לסחוב
את החומס והלכתי יחד עם אבי.

00:25:39:16 00:25:37:22

באותו מקום קדוש אכלנו במשך
7 ימים גרגירי חומס לא מבושלים.

00:25:41:01 00:25:40:09

לא הרגשנו שום רעב!

00:25:48:05 00:25:42:07

בדרכנו לשם עצרנו בנהר שנקרא ברה,
התקלחנו וכיבסנו את הבגדים שלנו.

00:25:52:23 00:25:49:01

ומשם המשכנו ללכת,
ובערב, כשהשמש שקעה, הגענו לשם.

00:25:56:10 00:25:54:05

אחרי שהגענו לשם,
עשינו פולחן והלכנו לישון.

00:26:05:02 00:25:57:09

לאחר מכן עשינו פולחן בהר אחד,
ואז עברנו לעשות את הפולחן בהר אחר.

00:26:09:12 00:26:06:06

במקומות האלו הקריבו
קורבנות וגידלו דלעת.

00:26:11:06 00:26:09:17
שם עשינו פולחן,
המקום היה באמצע הערבה.

00:26:16:12 00:26:12:04
אבי הרגיש הכול במקום הזה,
ויכול היה לדעת הכול.

00:26:19:08 00:26:17:05
אם היה מגיע לשם אדם מחולל, אבי
היה יודע ויוצא מייד מהמקום.

00:26:24:21 00:26:20:09
במקרה כזה אבי הרגיש שהוא צריך לצאת
מהמקום, והוא אומר לי גם לצאת משם.

00:26:28:08 00:26:25:02
פעם אחד הגיעו לשם האנשים ששםם
בלטה קברטה, אָמוהיי שרה,

00:26:32:00 00:26:28:10
אָמוהיי טְבֵּלֵט, וּמְטָקוּ גְטָה.
כולם הגיעו לשם יחד.

00:26:38:12 00:26:33:23
לאחר שישנו במשך יומיים,
ביום השלישי אבי אמר להם ללכת.

00:26:41:17 00:26:38:14
הם התחננו בפניו שייתן להם
לישון שם יומיים נוספים.

00:26:44:08 00:26:41:20
אבי אמר להם שלא כדאי להישאר שם,
הם התעקשו להישאר שם.

00:26:46:07 00:26:44:11
אבי אמר להם שהוא הרגיש ברוחו
שצריך לצאת מהמקום, ושלא יישארו שם.

00:26:49:00 00:26:47:03
לאחר שהם התעקשו להישאר,
אבי הסכים שיישארו שם.

00:26:54:12 00:26:50:02
אחרי שהחלטנו להישאר שם, בשקיעה
הלכנו להתפלל במקום שעשו בו קורבנות

00:27:02:01 00:26:55:12
ואז פתאום החלה מערבולת רוח לידינו,
אחרי זמן קצר המערבולת נעלמה.

00:27:06:09 00:27:02:13
אבי אמר לבלטה קברטה,
שזהו סימן לצאת מאותו המקום.

00:27:09:02 00:27:06:23
היה כבר חשוך
ולא יכולנו לצאת משם.

00:27:13:08 00:27:09:12
ובזמן שישבנו ודיברנו במערה,

00:27:15:11 00:27:13:11
פתאום קמתי ממקומי
בבהלה גדולה.

00:27:20:10 00:27:15:24
הם שאלו אותי מה קרה, השבתי להם
שראיתי חיית טרף וברחתי ממנה.

00:27:24:10 00:27:20:22
אבי אמר לבלטה קברטה, אפילו הילד
מרגיש שאסור להישאר באותו מקום.

00:27:27:12 00:27:24:14
היה חשוך לא היה לנו לאן ללכת,
לכן ישבנו באותו מקום והמשכנו לדבר.

00:27:29:12 00:27:27:14
הנשים ישבו בנפרד,
וגם הגברים ישבו בנפרד.

00:27:34:00 00:27:30:18
פתאום גיליתי שהראש של החיה
מונח על העורף שלי.

00:27:37:04 00:27:35:08
הזנב שלו עשה רעש,
כמו רוח שנושבת במרחק.

00:27:45:18 00:27:38:14
תהינו למה שומעים רעש של רוח
מרחוק, אבל הרוח לא מגיעה אלינו.

00:27:48:04 00:27:46:07
המשכנו לשבת באותו מקום,

ואז חיית הטרף עשתה רעש.

00:27:49:23 00:27:48:11
הסתכלתי הצידה
וראיתי תנין לידי.

00:27:52:23 00:27:50:06
קמתי בבהלה וצעקתי, תנין.
הראש של התנין היה מאחוריי.

00:27:58:05 00:27:54:01
הם קמו בבהלה ושאלו היכן התנין.
כולנו ראינו את התנין, חוץ מאבי.

00:28:03:13 00:27:59:11
ואז התנין עמד, צעקנו לאבי
שהתנין עומד לטרוף אותנו.

00:28:07:22 00:28:03:15
אבי נשא תפילה במקום,
וציווה לתנין לחזור למקומו.

00:28:13:02 00:28:07:24
ואז התנין נשכב על הרצפה,
התקפל ושכב ליד הציוד שלנו.

00:28:15:18 00:28:13:18
אבי שאל לאן התנין נעלם,
אמרנו לו שהוא נשכב ליד הציוד שלנו.

00:28:18:15 00:28:16:01
ואז יצאנו מייד מהמקום,
והלכנו לישון בחוץ.

00:28:21:18 00:28:18:20
למחרת אבי הלך לאותו מקום
והוציא משם את הציוד שלנו.

00:28:24:15 00:28:22:02
מאז, כשאבי הציע לי ללכת
אתו לשם, סירבתי ללכת אתו.

00:28:27:22 00:28:26:09
בפעמים אחרות?
- כן, סירבתי ללכת אתו.

00:28:30:17 00:28:28:21
זה נס!
- כן, זה נס!

00:28:34:21 00:28:31:09

אנשים ממחזות אחרים היו באים
לשאול את אבי כל מיני שאלות.

00:28:39:16 00:28:34:23

מה הוא רואה שיקרה בתקופה הקרובה,
מה יהיה המצב בשנה הקרובה.

00:28:42:08 00:28:39:18

אינני יודע מה הוא היה משיב להם,
הם לקחו אותו לצד ושאלו אותו בנפרד.

00:28:44:21 00:28:43:06

לנוצרים היה אסור להיכנס
לביתו של אבי.

00:28:53:17 00:28:46:03

כשאנשים כמו נדג' גטאו ונדג' אסמרה
הזמינו את אבי לביתם, לבלות איתם,

00:28:57:04 00:28:54:21

הם היו מניחים עבורו
כסא שעשוי מברזל.

00:29:00:21 00:28:58:07

הוא היה יושב על כסא מברזל,
הוא לא היה יושב על כסא מעץ.

00:29:05:11 00:29:00:23

למה הוא לא ישב על כסא מעץ?
- הוא היה אומר שהכסא מעביר טומאה.

00:29:08:17 00:29:07:01

הוא היה אדם מאוד נאמן!

00:29:13:05 00:29:08:19

אדם בשם גדאמץ' גטאו
הפקיד בידו של אבי ארבעה נשקים,

00:29:20:17 00:29:15:12

רובה אחד יחד עם הקליעים,
רובה אוטומטי עם הקליעים

00:29:22:14 00:29:20:19

ונשק מסוג "דמלש"
יחד עם הקליעים.

00:29:28:05 00:29:23:12

כשאותו אדם נפטר, אבי הוציא
את כל כלי הנשק שהוא הפקיד בידי,

00:29:32:06 00:29:28:07
בנוסף לנשקים היה גם 500 ביר
במזומן ו-2,000 ביר שטר המחאה.

00:29:35:23 00:29:32:19
אותו איש סמך על אבי, הפקיד בידי
את כל הדברים האלו, מבלי שאיש ידע.

00:29:40:04 00:29:36:06
ואז כשהאיש נפטר, אבי קרא לאחיו
של האיש והוציא את כל הרכוש.

00:29:42:22 00:29:40:16
מי אמר להוציא את הרכוש?
- אבי.

00:29:48:12 00:29:43:17
הוא ביקש להוציא את הרכוש
שמר גדאמץ הביא לו כדי שישמור.

00:29:55:20 00:29:49:11
הוא קרא לאחיו של האיש, זקני הכפר
והקייסים, והם הלכו יחד בלילה.

00:29:57:03 00:29:55:23
ואז הוא הפקיד את כל הרכוש
בידי אחיו של האיש שנפטר.

00:30:02:17 00:29:57:12
כל התושבים התפלאו מאוד
מרמת האמון שאנשים נתנו בו.

00:30:12:12 00:30:03:12
לאחר מכן מר דג'אמץ גטאו
נתן במתנה רובים לכל האחים שלי.

00:30:14:16 00:30:12:14
מי זה דג'אצץ גטאו?
- הוא היה אדם נוצרי.

00:30:17:00 00:30:15:06
הוא נתן נשקים
לכל אחד מהאחים שלי.

00:30:20:01 00:30:17:02
הוא היה האחראי של האזור?
- הוא היה אחראי של כל המחוז.

00:30:26:11 00:30:20:23

כמו שיש ראש עיר למחוז חיפה,
הוא היה אחראי על המחוז של הכפר.

00:30:29:19 00:30:27:19
הוא נתן נשקים
לכל אחד מהאחים שלי.

00:30:35:20 00:30:30:16
אחי, מולה ממו, היה מבלה איתם
הרבה, כמו חלק מהמשפחה שלהם.

00:30:41:23 00:30:37:02
הם אמרו לאחי מולה
לקחת אחריות על כל הנשקים,

00:30:43:10 00:30:42:00
ביקשו ממנו למכור את כל הנשקים,
ולקנות שור עם הכסף.

00:30:46:09 00:30:45:02
השור נקנה בשביל
האזכרה של אביהם.

00:30:49:18 00:30:47:18
הוא מכר את הנשק,
ובכסף קנה תשעה שוורים.

00:30:54:21 00:30:50:15
אחרי שקנו 9 שוורים בכפר "דווט",
הם שחטו שור אחד לביתא ישראל.

00:30:57:15 00:30:55:13
שאר השוורים נשחטו עבור הנוצרים.
כמוכן הם הכינו משקה מדבש.

00:31:01:10 00:30:58:10
את האחריות על חלוקת
המשקאות מדבש לאורחים

00:31:05:15 00:31:01:17
הם נתנו לנו, לביתא ישראל,
כיוון שהנוצרים הפלו בין אנשים.

00:31:11:23 00:31:06:24
אכלנו בנפרד, אבל ביקשו מאיתנו
לחלק את משקאות הדבש לאנשים,

00:31:14:02 00:31:12:24
זאת מכיוון שלא עשינו
אפילו בין אנשים.

00:31:16:02 00:31:14:11
הם חששו שהנוצרים יחלקו
את המשקאות רק לקרוביהם.

00:31:20:17 00:31:16:16
אנחנו חילקנו את המשקאות לאורחים,
האורחים אכלו והלכו לדרכם.

00:31:22:21 00:31:20:19
אחרי שחילקנו את המשקאות לאורחים
וחזרנו ראינו שכולם אכלו והלכו,

00:31:28:10 00:31:23:07
היה לנו דוד שקראנו לו אייה סינקה,
הוא שמר לנו בשר וחיכה לנו בבית.

00:31:31:13 00:31:29:07
אכלנו בערב ואז הלכנו לדרכנו,
זה היה הסיפור.

00:31:37:19 00:31:31:21
מאז, דג'אמץ' גטאו היה נותן
לאבי כבשה בכל שנה, באזכרה לאביו.

00:31:41:13 00:31:38:05
הם אהבו אותנו ונתנו אמון
באבי עד כדי כך.

00:31:43:24 00:31:42:13
למעשה היו עוד
סיפורים רבים כאלו.

00:31:47:05 00:31:44:16
פעם אחת השור שלנו
הלך לאיבוד בתוך הצוק,

00:31:49:01 00:31:47:22
ואז הוא נתן לי כסף
לקנות שור אחר.

00:31:53:00 00:31:50:03
קניתי שור שמן
וחזרתי אליו.

00:31:58:02 00:31:53:12
חזרתי עם השור, האיש היה גר
בקצה העיר, עברתי דרכו עם השור.

00:32:00:14 00:31:58:04

הוא ראה את השור ואמר,
קנית שור טוב, שור טוב!

00:32:04:24 00:32:01:02
נשאר לי עודף
של 20 ביר בערך.

00:32:08:03 00:32:05:10
אמרתי לו, אדוני הנה עודף 20 ביר,
והוצאתי את הכסף כדי להחזיר לו.

00:32:13:17 00:32:09:07
הוא אמר לי, תקנה עם העודף מכנסיים,
ילדינו גונבים כסף וקונים לעצמם.

00:32:15:22 00:32:14:09
אני זוכר עד היום
שהוא אמר לי את זה.

00:32:22:05 00:32:17:10
ככה חיינו, התושבים
מאוד כיבדו ואהבו את אבי.

00:32:25:13 00:32:22:07
כמו כן, אחי מולה ממו
היה ראש מועצת החקלאים.

00:32:28:21 00:32:25:19
כל תושבי המחוז אהבו אותו,
אף איש לא ביטל את מה שהוא קבע.

00:32:31:10 00:32:29:03
בזמן שאחי היה במחוז, אף איש
מביתא ישראל לא נכנס לכלא.

00:32:35:06 00:32:31:22
הוא היה משחרר את כל האסירים
מביתא ישראל.

00:32:38:14 00:32:35:16
אבל אני הייתי פועל בכוח,
רק בשלב מאוחר יותר השתנית.

00:32:43:16 00:32:39:05
אחרי שחיינו ככה במשך השנים,
סיפרתי לך קודם,

00:32:48:12 00:32:44:06
יצאתי להחזיר נקמה
על מה שעשו לבן דוד שלי.

00:32:54:17 00:32:48:18

מכיוון שהיו אנשים מסוימים
שלא אהבו אותנו, את ביתא ישראל.

00:32:58:02 00:32:55:12

כל הסיפור הזה שאתה מספר לי כעת,
התרחש בזמן שחיית בכפר צ'ילה מרים?

00:32:59:20 00:32:58:04

כן, זה קרה בזמן שחייתי
בכפר בצ'ילה ובבנקר.

00:33:04:18 00:33:02:03

כפר צ'ילה ובנקר היה מקום אחד!
- זה כפר אחד?

00:33:08:06 00:33:04:20

אף שיש להם שתי שמות שונים,
למעשה זה אותו מקום.

00:33:15:09 00:33:10:01

מכיוון שהיו אנשים מסוימים
שלא אהבו אותנו...

00:33:17:04 00:33:15:12

מדוע הם לא אהבו אתכם?
ספר לי על זה בהרחבה.

00:33:20:09 00:33:17:06

הם סתם חיפשו סיבות
לשדוד את כספם.

00:33:24:23 00:33:21:20

במקרה מסוים,
שושבין אחד הרדים את חברו.

00:33:29:05 00:33:25:14

אחרי שהם שתו, אכלו
ובילו ביחד הוא הרדים אותו,

00:33:33:16 00:33:29:23

הוא אמר לו בדרך שהחושך ירד,
ושיישארו לישון באמצע הדרך,

00:33:38:03 00:33:34:03

ואז השושבין עצמו ירה בגבו של חברו
ולקח את נשקו שהיה מסוג "מינשיר".

00:33:40:05 00:33:38:06

מה הוא לקח ממנו?
- רובה קטן מסוג "מינישיר".

00:33:42:10 00:33:41:04
הוא לקח את נשקו ונעלם.

00:33:44:12 00:33:43:07
ואז אנחנו שמענו
את הבשורה הזאת.

00:33:46:23 00:33:45:15
עשינו בלגן שיגלו לנו
מי האדם שהרג אותו.

00:33:51:02 00:33:47:21
ואז האדם שניסה להציל אותו,
גילה לנו מי רצח אותו.

00:33:55:24 00:33:52:07
אותו רוצח עזב את המקום
וברח לכפר רחוק.

00:33:59:10 00:33:56:22
הוא הלך לכפר של רוצחים
שהיה ממוקם בנפרד מהמחוז.

00:34:05:12 00:34:00:16
אחרי שהרוצח ברח לאותו הכפר,
דודו של הנרצח, סִבְהַט מִלְסָה,

00:34:10:00 00:34:08:03
אחיו, ששמו מִזְלָה אברהם,

00:34:15:23 00:34:13:01
ואני, שלושתנו יחד...

00:34:20:17 00:34:17:01
במקום מסוים היה גר אדם
בשם בְּרוּיק מקונן.

00:34:25:09 00:34:21:18
הוא אדם חזק שהשתייך לביתא ישראל,
סיפרנו לו על הכפר שהרוצח ברח אליו.

00:34:29:06 00:34:25:16
לפני כן אמרו לרוצח, שלא נצליח
לאתר אותו בכפר של הרוצחים.

00:34:34:12 00:34:30:14
ואז הלכנו וסיפרנו לו שהרוצח

ברח לאותו כפר של רוצחים.

00:34:37:20 00:34:35:03
הוא אמר לנו שהוא יטפל בזה,
היינו חברים טובים עוד קודם.

00:34:39:22 00:34:38:12
ואז הוא חקר את הכפר
ומצא את מקום מגוריו של הרוצח.

00:34:43:23 00:34:40:19
כל פעם שהלכנו לשם,
הם ציידו אותנו באוכל.

00:34:49:17 00:34:44:01
טגאו סֶבֶהט
ומר מקונן ברוק.

00:34:54:01 00:34:50:09
במשך היום הם החביאו אותנו במערה
וביערות כדי שאנשים לא יראו אותנו.

00:34:57:04 00:34:54:03
במשך כמה זמן חיפשתם את הרוצח?
ספר לי בהרחבה איך חיפשתם אותו.

00:35:01:13 00:34:57:06
חיפשנו אותו במשך שנתיים
ו-7 חודשים.

00:35:05:15 00:35:02:05
במהלך התקופה הזאת,
היינו מלאים כינים.

00:35:07:04 00:35:06:04
אי אפשר לתאר לך את זה.

00:35:11:24 00:35:07:06
במשך שנתיים חיית מחוץ לביתך?
- כן, לעתים רחוקות חזרתי לביתי.

00:35:14:22 00:35:12:22
בכל פעם הייתי חוזר לביתי,
ואז הולך שוב לחפש אותו.

00:35:20:20 00:35:17:10
פעלנו כך, ואז פגשנו אנשים שכיוונו
אותנו למקום שהרוצח הסתתר בו.

00:35:23:18 00:35:20:22

ספר לי איך איתרתם את הרוצח?
- פגשנו אנשים שכיוונו אותנו אליו.

00:35:25:10 00:35:24:06
פגשנו אדם בשם ברוק מקונן.

00:35:29:00 00:35:25:19
אנשים סיפרו לנו על בריחתו
של הרוצח, הנוצרים סיפרו לנו הכול.

00:35:32:18 00:35:29:11
הנוצרים אמרו לנו
בדיוק לאן ברח.

00:35:34:18 00:35:32:20
כל מקום שהגענו אליו,
הוא ברח למקום אחר.

00:35:37:21 00:35:34:24
לבסוף דודו של הרוצח,
שגם הוא היה רוצח,

00:35:44:10 00:35:38:18
אמר לו שאיש לא ימצא אותו,
ולקח אותו לגור לידו בכפר שלו.

00:35:50:21 00:35:45:09
באותו הזמן אחיו ואביו
של הרוצח היו השכנים שלנו.

00:35:55:11 00:35:51:20
למרות זאת לא חיפשנו את אחיו
כדי לנקום בו, חיפשנו רק את הרוצח.

00:36:06:23 00:35:57:11
לאחר שהגענו לשם, אנשים החביאו
אותנו פעם במערות ופעם בבתיהם.

00:36:11:21 00:36:07:07
פעם אחת התארחנו בבית מסוים,
כשעמדנו לצאת לאכול אינג'רה,

00:36:14:03 00:36:11:24
אישה מסוימת קראה לאשת הבית
ובאה לכיוון הבית שהיינו בו.

00:36:16:22 00:36:14:14
מיד התחבאנו
מתחת למיטה.

00:36:19:10 00:36:17:15
אחרי שנכנסנו מתחת למיטה,
האישה ניערה את השטיח.

00:36:25:01 00:36:20:05
היות שהרצפה הייתה חולית,
התעטשתי בקול רם.

00:36:29:11 00:36:25:04
באותו רגע נכח בבית בחור מסוים,
אני זוכר שהוא אמר לי לצאת מהמחבוא.

00:36:34:13 00:36:32:03
גם כיום אותו בחור חי בארץ, אנחנו
מזכירים בזה וצוחקים על זה עד היום.

00:36:38:21 00:36:35:16
האנשים שהתחבאתם אצלם היו יהודים?
- כן, הם היו יהודים.

00:36:43:02 00:36:39:02
קראו להם טגאו סבהט
וברוק מקונן.

00:36:49:14 00:36:44:01
כשהם חששו שאנשים עלולים לראות
אותנו, הם החביאו אותנו במערות,

00:36:51:19 00:36:49:22
כדי שהרוצח לא ישמע על נוכחותנו
ויברח במקום אחר.

00:36:55:18 00:36:52:10
בהמשך מצאנו עד טוב שלקח אותנו
והראה לנו את ביתו של הרוצח.

00:37:00:06 00:36:56:11
הלכנו לביתו בלילה,
זה היה בחודש דצמבר.

00:37:03:21 00:37:00:08
איך העד הראה לכם את ביתו?
- הוא הוביל אותנו לשם.

00:37:06:12 00:37:03:23
הוא הוביל אתכם בלילה או ביום?
- בלילה, בחושך.

00:37:09:12 00:37:06:14
ירד גשם והיה ערפל, אני ואת

לא היינו מצליחים לראות זה את זה.

00:37:12:24 00:37:10:02
ואז הלכנו לביתו של הרוצח,
פתחנו את הדלת ונכנסנו פנימה.

00:37:14:23 00:37:13:03
מצאנו אותו ישן מחובק עם אשתו.

00:37:20:02 00:37:16:00
אשתו ברחה איתו יחד לאותו מקום?
- לא, הוא התחתן עם אישה אחרת.

00:37:23:05 00:37:20:13
כיוון שהוא נדד ממקום למקום,
בכל פעם התחתן עם אישה אחרת.

00:37:26:09 00:37:23:19
הוא היה נחשב אדם חזק ומרדן.

00:37:32:04 00:37:28:00
נכנסנו לביתו ומצאנו אותם מחובקים,
אשתו שמה את ידה על החזה שלו.

00:37:34:09 00:37:32:17
אמרתי לחברי שיזיז אותו הצידה,
והוא זרק אותו הצידה.

00:37:39:10 00:37:35:12
ואז אמרנו לו להתלבש
והפרדנו אותו מאשתו.

00:37:43:15 00:37:40:23
ואז עשינו לו את מה שהוא עשה
לאחינו, יצאנו משם, והלכנו לדרכנו.

00:37:48:13 00:37:43:24
עשיתם את זה בתוך הבית או בחוץ?
- בתוך הבית שלהם.

00:37:53:06 00:37:48:22
ואז קמה מהומה, וכל השכנים
התחילו להתקהל ולשאול מה קרה.

00:37:56:16 00:37:53:09
הרגתם אותו?
- כן, בנשק ובסכין.

00:37:59:24 00:37:57:24
אחרי זה יצאנו משם וברחנו.

00:38:05:23 00:38:00:18
איבדנו את הדרך, וגם העד לא זכר
את הדרך, אף שהוא היה מקומי.

00:38:08:08 00:38:06:04
בכל פעם הסתובבנו
והגענו לאותה שכונה.

00:38:12:06 00:38:08:10
ואז ביקשנו ממנו שייתן לנו
לחם קלוי והתחלנו לחתוך את הלחם.

00:38:20:13 00:38:12:19
אחרי שסיימנו לאכול, שמענו
את הנביחות של הכלב שראינו כשיצאנו.

00:38:24:23 00:38:20:15
החלטנו ללכת בעקבות הקול של הכלב,
באותו יום היה מעורפל וחשוך.

00:38:32:13 00:38:25:04
ואז התחלנו ללכת, בקצה השכונה אחים
שלו המתינו לנו, גם הם היו רוצחים.

00:38:34:19 00:38:32:17
בצד אחד של השכונה היה צוק,
ובצד השני בתי מגורים.

00:38:39:04 00:38:34:22
אמרנו שנתחיל לירות, אם האחים
שלו מחכים ביציאה מהשכונה.

00:38:44:00 00:38:40:20
אמרנו זה לזה לא לחשוש משום דבר,
גם אם אלו נשים, נירה בכולם.

00:38:48:10 00:38:44:17
העיקר שנצא מאותה השכונה,
המשכנו ללכת בעקבות הנביחות.

00:38:55:18 00:38:48:12
כולם ישנו, היה חושך מוחלט.
ירדנו לאט בצוק ויצאנו מהשכונה.

00:38:58:03 00:38:55:20
ואז אמרנו לבחור שאיתנו שידליק
את האבוקה, והמשכנו לכפר בלסה.

00:39:05:21 00:38:59:06

המשכנו ללכת משם והגענו
לכפר מאורי, לביתו של מר מקונן.

00:39:10:09 00:39:05:23
במשך כמה ימים הלכתם?
- זו הליכה של יומיים.

00:39:12:21 00:39:10:15
ואז הגענו לביתו של מר מקונן.

00:39:21:00 00:39:13:20
הוא הוציא את בנו מביתו,
לבנו קראו באיו, זכרוננו לברכה.

00:39:24:04 00:39:21:08
הוא הוציא את ילדיו יחד עם אשתו,
והחביא אותנו בבית שלהם.

00:39:27:16 00:39:24:14
הם הביאו לנו הרבה אוכל ושתייה.

00:39:32:16 00:39:28:19
הם שטפו את רגלינו,
ושפשפו את רגלינו בשומן עזים.

00:39:36:19 00:39:33:03
למה?
- השומן טוב ליבלות ברגליים.

00:39:38:14 00:39:37:00
בגלל ההליכה שעשיתם?
- כן.

00:39:41:07 00:39:39:02
לא היו לנו נעליים,
היינו הולכים יחפים.

00:39:43:03 00:39:42:05
ואז באותו זמן...

00:39:48:00 00:39:45:16
הם בנו שירותים,
ליד החווה של הסוסים.

00:39:52:19 00:39:48:20
אמרו לנו לעשות את צרכינו
שם, אמרנו להם בסדר.

00:39:59:14 00:39:53:24
בחודש דצמבר הייתה להם אזכרה,

אנשים באו לביתו לאזכרה.

00:40:02:13 00:39:59:20
הבית שבו חיינו היה רק שלנו,
ואסור היה לפתוח אותו.

00:40:08:20 00:40:02:18
הוא היה בא מהחצר האחורית,
דופק בדלת ונותן לנו לאכול.

00:40:12:09 00:40:10:01
ככה שהינו אצלם במשך היום
עד לשקיעת השמש.

00:40:17:06 00:40:12:20
אביו פנה לבנו טגאו שילוה
אותנו עד לכפר נורה ויחזור.

00:40:22:12 00:40:19:08
זה היה יום חורפי והיה חשוך,
ירד עלינו הרבה גשם בדרך.

00:40:26:14 00:40:22:15
טגאו ליווה אותנו עד לכפר טאוו
וחזר לביתו. הוא חי פה בארץ.

00:40:29:07 00:40:26:16
זאת אומרת שהייתם
אצלו רק יממה אחת?

00:40:32:05 00:40:29:09
לפני זה התארחנו אצלם באופן קבוע,
היינו חוצים הרים ומגיעים אליהם,

00:40:35:02 00:40:32:07
והם היו נותנים לנו לחם, אינג'רה,
משקה טלה וכל דבר שהיינו צריכים.

00:40:37:00 00:40:35:04
זה בזמן שהלכתם אליהם מדי יום?
- כן.

00:40:40:10 00:40:37:02
אבל אחרי שהרגתם את הרוצח...
- כן, אז היינו אצלם רק יום אחד.

00:40:48:04 00:40:41:09
באותו יום חזרנו לביתנו,
אחרי שצעדנו ברגל כל הלילה.

00:40:54:10 00:40:48:06
הגענו לביתו של מהרי דגו דבט-אבו,
כיום הוא חי בארץ, בגן יבנה.

00:40:58:11 00:40:54:12
הוא אמר למר מקונן שילווה אותנו
לביתו של טגאו ויחזור.

00:41:04:03 00:40:59:20
הוא ליווה אותנו עד לכפר טאה,
שהיה אחרי כפר נורה, וחזר לביתו.

00:41:08:06 00:41:05:04
אחרי שצעדנו ברגל, הגענו לביתו
של מהרי דגו והערנו אותו.

00:41:11:11 00:41:09:09
ההליכה ל-טאה אורכת יום שלם?
כן -

00:41:14:06 00:41:11:13
הגענו לביתו בלילה
והערנו אותו משינה.

00:41:18:08 00:41:14:14
סיפרנו לו למה הגענו אליו, וביקשנו
שייקח אותנו הביתה, לאמבה גיאורגיס.

00:41:22:21 00:41:19:00
שימתין איתנו עד שהאוטובוס יגיע.
הוא הסכים ובא איתנו יחד.

00:41:26:20 00:41:22:23
כשהגענו לאמבה גיאורגיס,
הייתה מכונית שכינו אותה "אָלֶלט".

00:41:30:09 00:41:26:22
המכונית הגיעה מקרקרת מגונדר,
מיד עלינו למכונית.

00:41:37:20 00:41:31:11
עלינו למכונית יחד, הם ירדו בדרך
והמשיכו לִבְנֶקֶר, היכן שהיה ביתי.

00:41:39:22 00:41:38:09
אני המשכתי לנסוע לדבאט.

00:41:44:24 00:41:41:01
בנוסף היה אדם מסוים שהיו לו דודים
בדורו-וואה, כדי שלא יהרגו אותם,

00:41:51:11 00:41:45:13
סיפרנו לו מה עשינו, ושלחנו אותו
מנורה לדורו-וואה שיספר להם.

00:41:59:06 00:41:53:00
אני הלכתי לביתם של הדודים
של הנרצח לבקר אותם,

00:42:04:06 00:41:59:24
כדי שלא יחשבו שאני הרגתי אותו,
אלא האחים של הקורבן עשו זאת.

00:42:08:10 00:42:05:08
אמרתי להם, בוקר טוב, מה שלומכם?
הם השיבו, תודה לאל.

00:42:10:02 00:42:08:12
הם שאלו אותי אם הגעתי מוקדם
או שישנתי בלילה בכפר שלהם.

00:42:14:13 00:42:10:04
השבתי שישנתי בכפר, ואז חיכיתי
עד הצהריים והלכתי לביתי

00:42:23:02 00:42:15:00
הגעתי לביתי בערב וראיתי שאבי
ודודים הגיעו לביתי לפניי וחיכו לי.

00:42:25:05 00:42:23:05
אבי אמר שהוא חשב
להטיל עליי קללה.

00:42:29:03 00:42:25:07
מי הם האנשים הנוספים שחיכו לך?
- האחים של הנרצח, שהלכו איתי יחד.

00:42:31:07 00:42:29:15
אותם אנשים שירדו מהמכונת
באמצע הדרך, ושלחתי אותם לביתי.

00:42:33:05 00:42:32:04
הם חיו בצפון.

00:42:39:05 00:42:34:06
ואז אבי אמר לי...

00:42:43:03 00:42:39:19
"בני, אנשים סיפרו לי שהלכת לגנוב,
ובגלל זה כמעט הטלתי עליך קללה."

00:42:47:06 00:42:43:11
"כעת אני מבין שבתקופה הזאת נעלמת
כדי לבצע את המעשה שעשית."

00:42:52:08 00:42:48:03
"מהיום תהיה זהיר, ותחיה את חיך,"
הוא אמר לי את הדברים האלו.

00:42:58:13 00:42:52:20
אמרתי לאבי "בזכות תפילותיך אני
אעשה עוד הרבה דברים טובים."

00:43:03:19 00:42:58:20
אבי השיב, אתמול חלמתי...
הרגנו את הרוצח ביום שישי בערב.

00:43:08:14 00:43:04:00
אבי אמר לי שהוא ראה אותי
בחלום, שתכננתי לנקום במישהו.

00:43:12:04 00:43:08:22
השבתי לו שכן,
והוא אמר לי, האויב נפל בידך.

00:43:17:13 00:43:12:17
אבי אמר, "למחרת בארוחת הבוקר
סיפרתי את אשר חלמתי ליעקב."

00:43:22:04 00:43:18:02
"וביקש מהם שילכו לביתך
לבדוק מה שלומך."

00:43:25:21 00:43:22:13
"הם חזרו ואמרו לי שאינך נמצא שם,
התפללתי כל היום וחזרת בשלום."

00:43:29:11 00:43:27:12
אבי ראה ברוחו את מה שעשינו.

00:43:38:05 00:43:31:09
כל זה קרה בזכות התפילות של אבי
ולא בזכות הכוחות שלנו.

00:43:42:23 00:43:39:22
אבי היה אדם מאוד חזק בתפילות.

00:43:48:03 00:43:43:11
כשהילדים של השכנים היו חולים,
הם היו באים לבית התפילה של אבי

00:43:50:12 00:43:48:06
ומבקשים ממנו משהו
שירפא את ילדיהם.

00:43:54:12 00:43:50:14
אבי היה מתפלל,
ואז נותן להם עפר.

00:43:56:22 00:43:54:23
הם היו מורחים את העפר על הילד,
ומצבו של הילד היה משתפר.

00:43:59:02 00:43:57:17
אבי היה צדיק גדול.

00:44:02:11 00:43:59:14
ככה נגמר הסיפור.
מעבר לזה...

00:44:06:18 00:44:05:07
האחים של הבחור שהרגתם
לא באו לנקום בכם?

00:44:10:03 00:44:06:20
אחיו, שהגנתי עליו כדי שלא
יהרגו אותו, הוא רצה לנקום בי.

00:44:13:24 00:44:11:08
אבל השלטון הודה לנו על מעשינו.

00:44:24:19 00:44:14:06
קיבלתי מכתב תודה, על כך שהרגנו את
הרוצח עצמו, ולא נקמנו באחים שלם.

00:44:33:02 00:44:26:12
אף שאביו ואחיו גרו לידנו, לא
נגענו בהם, לכן השלטון הודה לנו.

00:44:38:17 00:44:34:16
קיבלתי מכתב תודה
מהשלטון המחוזי על מעשינו.

00:44:44:12 00:44:38:22
ואז אחיו התחיל לחפש אותי,
כדי לנקום בי.

00:44:47:08 00:44:44:22
אחיו שהיה גר באזור שלך?
- כן, אחיו שהיה גר באזור שלי.

00:44:50:06 00:44:47:10
בהתחלה אחיו של הנרצח
רצו להרוג אותו.

00:44:57:21 00:44:50:08
אמרתי לאותם האחים, אם הם הורגים
אותו אני אנקום את דמו ואהרוג אותו.

00:45:00:09 00:44:58:01
אני הצלתי אותו באותו זמן,
ועכשיו הוא בא להרוג אותי.

00:45:03:16 00:45:00:24
אמרתי לעצמי, אני אראה לו מי אני,
והתחלתי לחפש אותו חזרה.

00:45:07:08 00:45:04:23
מדוע הוא חיפש אותך?
- הוא רצה להרוג אותי.

00:45:10:09 00:45:07:12
מה הוא עשה לך?

00:45:14:11 00:45:10:11
השכנים שלי סיפרו שראו אותו
מסתובב בשכונה שלי ומחפש אותי.

00:45:16:17 00:45:14:22
הם סיפרו לך שהוא חיפש אותך?
- כן, אמרו לי שהוא חיפש אותי.

00:45:20:10 00:45:16:23
ואז גם אני התחלתי
לחפש אותו חזרה.

00:45:27:04 00:45:20:17
ואז השמועה הגיעה לאיש נוצרי מבוגר,
הוא הגיע אליי רוכב על הסוס שלו.

00:45:31:10 00:45:27:18
הוא אמר, מה שלומך עזרה ממו,
השבתי לו, תודה לאל.

00:45:35:20 00:45:31:15
קיבלתי את פניו, שמתי את הסוס
בחווה ואמרתי לו להיכנס לביתי.

00:45:40:11 00:45:36:02
הוא השיב שהוא מעדיף שנדבר בחוץ.

אמרתי לו בסדר והתיישבתי לידו.

00:45:44:02 00:45:40:16

ואז הוא אמר לי, אחרי שנהגת
כמו גבר, למה אתה מתנהג כמו אישה?

00:45:50:21 00:45:44:17

אחרי שכל התושבים שיבחו אתכם
על כך שהרגתם את הרוצח של השושבין,

00:45:55:06 00:45:50:23

למה אתה מחפש את אחיו
כדי להרוג אותו?

00:45:59:15 00:45:56:16

השבתי לו שאני אהרוג אותו
לפני שהוא יהרוג אותי.

00:46:02:22 00:45:59:17

אמרתי לו, אם הוא יהרוג אותי, מי
ינקום את דמי, אני אהרוג אותו קודם.

00:46:06:23 00:46:03:05

הוא אמר לי, אני יכול ליעץ לך
ואתה תקשיב לי, השבתי לו שכן.

00:46:11:09 00:46:09:00

אמרתי לו, אם לעצתו לא אשמע,
למי כבר אוכל להקשיב.

00:46:17:21 00:46:12:18

הוא אמר לי, תלך לאסיפת הקהל בשבת
ותשאר שם מכתב שאתה מחפש 2 אנשים.

00:46:22:03 00:46:19:18

מה זאת אומרת?
- שאלך לאסיפה ביום שבת בכנסייה.

00:46:25:23 00:46:23:01

את יודעת מה זה כנסייה?
- תספר לי מה קרה שם.

00:46:28:24 00:46:26:00

זו הכנסייה של הנוצרים.
- אוקיי.

00:46:33:23 00:46:29:04

מדי שבוע-שבועיים הם היו מתאספים
בכנסייה ועושים סעודה ומשתה.

00:46:37:11 00:46:34:00
הוא אמר לי ללכת לאסיפה שלהם
ולהשאיר מכתב שאני מחפש 2 אנשים.

00:46:40:22 00:46:37:24
מה הכוונה?
- עוד 2 אנשים שחיפשתי להרוג.

00:46:47:06 00:46:42:09
האחים של הרוצח של השושבין
עזבו את הכפר ועברו צפונה.

00:46:50:06 00:46:47:23
ואז כתבתי מכתב שאומר...

00:46:53:07 00:46:50:17
"מאשר להרוג
את שושבינו בשביל נשק,

00:46:56:11 00:46:53:09
לא היה עדיף למכור את יבולו של אביו
ולקנות לעצמו נשק מסוג "אמריקה".

00:47:00:12 00:46:56:16
"אני חוצה נהרות כמו קופים,
אני חי על עצים כמו נשר."

00:47:05:14 00:47:00:14
אני אראה לכם מי אני! רשמתי שנשאר
לי עוד 2 אנשים ונתתי להם את המכתב.

00:47:13:07 00:47:07:05
רשמתי את המכתב, ובשבת בערב
יצאתי לדרך והלכתי הרבה.

00:47:18:05 00:47:13:20
באותו יום טדסה קסה היה ב-דלדליט.
הגעתי אליהם לפני שהם הלכו לישון.

00:47:25:03 00:47:19:17
הגעתי ושאלתי לשלומם,
ואז הם הכניסו אותי לביתם.

00:47:30:12 00:47:25:06
ביקשתי ממנו שלא ילך לישון, שיבוא
איתי לטפל בעניין מסוים ולחזור.

00:47:33:21 00:47:31:00
הוא שאל אותי לאן אנחנו הולכים
ביקשתי ממנו שייקח אותי לכנסייה.

00:47:39:01 00:47:33:23

מי זה טדסה קסה?
- הוא נפטר לאחרונה, באשדוד.

00:47:41:24 00:47:39:06

מה הוא היה בשבילך?
- לא היה לי שום קשר אליו.

00:47:45:21 00:47:42:01

כל ביתא ישראל אהבנו זה את זה,
אף אחד לא ידע את הסודות שלנו.

00:47:51:08 00:47:45:23

היו הטיפשים שסיפרו את הסודות שלנו,
אבל רוב האנשים היו מאוד חכמים.

00:47:55:17 00:47:52:21

הוא הוביל אותי לכנסייה ושאל אותי
מה אני מתכנן לעשות שם.

00:48:00:13 00:47:56:04

אמרתי לו שיראה לי את המושב
של אביו של הבחור שהרגנו.

00:48:05:22 00:48:02:01

ביקשתי ממנו שיראה לי
את המושב של אדון טזרה.

00:48:10:04 00:48:07:10

הוא אמר שהוא יודע היכן
הוא יושב והראה לי את המושב שלו.

00:48:12:19 00:48:10:08

הגלימה שלו הייתה מונחת שם,

00:48:17:01 00:48:12:21

עטפתי את הנייר בעזרת מקל וחוט,
ושמתי את המכתב בתוך הגלימה שלו.

00:48:26:05 00:48:19:06

בתוך הכנסייה היו להם מיכלים
שהכינו בהם משקאות לאסיפות שלהם.

00:48:31:16 00:48:26:22

לא מצאתי כלי לשתות מהמשקה,
התכופפתי לשתות והקצף הפריע לי.

00:48:36:05 00:48:31:22

התחלתי לשתות עם הידיים, הוא אמר

לי, תעזוב את זה, אתה תשתה בבית.

00:48:40:24 00:48:36:07
אמרתי שאני שותה כדי להירגע,
לאחר מכן יצאתי משם והלכתי.

00:48:44:11 00:48:41:10
ואז הגענו לשכונה והוא הזמין אותי
להיכנס לביתו, סירבתי להיכנס.

00:48:47:04 00:48:45:11
אמרתי לו שאני רוצה להגיע
לביתי לפני שהבוקר יעלה.

00:48:51:06 00:48:47:16
המשכתי לצעוד ברגל לביתי,
וכשהשחר עלה הגעתי לביתי.

00:48:53:10 00:48:51:20
הלכתי עם הנשק שלי
כל הדרך לבד.

00:48:59:17 00:48:55:00
הגעתי לביתי
וישנתי עד הצהריים.

00:49:05:01 00:48:59:21
ואז אותו האיש שאמר לי לכתוב
את המכתב חזר לביתי אחרי שבוע.

00:49:07:24 00:49:06:04
הוא קרא בשמי, עזרה ממו,
עניתי לו, כן, אדוני.

00:49:12:22 00:49:08:10
הוא אמר שהם קיבלו את המכתב,
ומאז הם עושים את צרכיהם בביתם.

00:49:15:13 00:49:13:22
הם פחדו לצאת מביתם.

00:49:21:13 00:49:16:10
הוא אמר שהוא הולך לכפר שלהם,
הוא ישמע את מה שיש להם להגיד.

00:49:23:22 00:49:21:17
היו הרבה נוצרים
שהם היו אנשים מאוד טובים.

00:49:29:15 00:49:24:05

ואז הזקן הנוצרי הלך אליהם לכפר,
לאחר שבוע הוא חזר אלינו.

00:49:35:06 00:49:30:02

הוא סיפר לנו שהוא שאל
את האבא מה שלומו ומה שלום ילדיו.

00:49:39:03 00:49:35:20

הוא השיב לו "גרמאץ' טפרה,
אני לא חי בשלום.

00:49:46:12 00:49:39:05

"היהודים שהרגו את בני, הם כתבו לי
מכתב שנשארו להם עוד 3 אנשים להרוג.

00:49:47:24 00:49:46:15

"אני לא מוצא אנשים
שישלימו בינינו,

00:49:53:08 00:49:48:01

"בכפר צ'ילה-מנקר יש יהודי
כוחני ששמו ממו מולה.

00:49:56:07 00:49:53:10

אני מחפש קרובי משפחה
שיפגיש אותי איתו."

00:50:00:17 00:49:57:15

הוא השיב לו שהוא
יפגיש ביניהם.

00:50:02:15 00:50:00:19

הוא תפס בחולצתו,
והשביע אותו.

00:50:09:02 00:50:04:10

הוא חזר וסיפר לי שהוא קבע פגישה
עם אביו של הרוצח, ואז הלכנו לשם.

00:50:16:14 00:50:09:22

היו שם שני אנשים זקנים.
האבא התיישב רחוק.

00:50:19:22 00:50:16:21

אני ואחי מולה הלכנו אליהם
לבוררות, שנינו נשאנו נשק עלינו.

00:50:23:09 00:50:20:04

אני קיבלתי את הפרד של מולה אחי,
ואביו של הרוצח הגיע על הסוס שלו.

00:50:27:03 00:50:23:16
אחי הגדול ביקש ממני להירגע,
ולקבל את פניו של אביו של הרוצח.

00:50:31:15 00:50:27:18
אמרתי לו בסדר, ואז קיבלתי
את הסוס שלו והתיישבתי.

00:50:38:13 00:50:32:13
באותם הימים חשבתי שרק הנשק שלי
יכול להרוג ושל אחרים לא.

00:50:39:20 00:50:38:20
הייתי אטום בעניין הזה.

00:50:44:20 00:50:40:10
הייתה לי תכנית שאם הם יתקפו אותנו
מכיוונים שונים, אדע להגיב בהתאם.

00:50:50:16 00:50:46:02
אמרתי לעצמי שבמקרה הצורך
אכנס לתוך הבור ואתפוס מחסה.

00:50:54:19 00:50:51:09
בזמן הזה, הם שוחחו ביניהם
הרבה ואז דרכיהם נפרדו.

00:50:56:14 00:50:54:22
הם שוחחו רק עם אחיך?
כן.

00:51:02:07 00:50:57:08
ואז אחי חזר משם, נכחו בדיון
גם אביו של הרוצח ועוד שני זקנים.

00:51:05:22 00:51:03:04
אחרי שאחי חזר, שאלתי אותו
מה הם סיכמו בדיון.

00:51:11:01 00:51:07:01
הוא ביקש ממני שאלך אליהם במקומו,
השבתי לו שאני לא מכיר אותם.

00:51:15:11 00:51:12:01
הוא אמר שיש לי "ידיים ארוכות",
ביקש ממני שאחפש אותם.

00:51:19:07 00:51:16:04
את מי הוא אמר לך לחפש?

- את האחים שלו, שחיו בצפון.

00:51:23:02 00:51:19:13

אני העמדתי פנים
כאילו לא עשיתי שום דבר.

00:51:27:14 00:51:23:24

האחים שלו שחיו בצפון
לא שמעו דבר על מה שהתרחש.

00:51:33:23 00:51:28:13

הוא הסכים ללכת לחפש את האחים,
ואז קבעו אתו פגישה לעוד שבוע.

00:51:37:15 00:51:34:00

אחרי שבוע הוא חזר ואמר
שמצא את מקום המגורים של האחים.

00:51:40:00 00:51:37:23

ואז ביקשו ממני ללכת אליהם,
ושאעשה את זה למען נשמתי.

00:51:44:01 00:51:40:02

הם ביקשו ממך ללכת אליהם?
- לא, הם ביקשו מאחי שילך אליהם.

00:51:46:08 00:51:44:12

אני הייתי ילד קטן,
אף אחד לא הכיר אותי.

00:51:51:06 00:51:46:10

אבל הם הכירו את אחי, לכן הם ביקשו
ממנו שילך אליהם והוא הסכים ללכת.

00:51:54:17 00:51:52:12

ואז הוא חזר וסיפר לי
מה הם אמרו לו.

00:51:58:10 00:51:55:14

בזמן שחיכינו למועד הפגישה,
תאמנו בינינו גרסאות מה להגיד להם.

00:52:00:09 00:51:58:24

אמרנו לאחי שיגיד להם
שהוא מצא את האחים,

00:52:02:09 00:52:00:11

והם סירבו להגיע לבוררות,
אך הוא שכנע אותם בעזרת זקני השבט.

00:52:05:07 00:52:03:12

אחי הסכים, ולאחר שבוע
הלכנו לבוררות.

00:52:06:23 00:52:05:23

היה נהוג לקיים את המפגשים
האלו מתחת לעצים.

00:52:11:17 00:52:07:00

הוא אמר להם שפגש אותם, אך הם
אמרו לו שהם כעסו שהרגו את אחיהם.

00:52:13:17 00:52:11:19

הם רוצים לנקום את דמו,
לכן הם מסרבים להגיע לבוררות,

00:52:19:02 00:52:14:02

ולאחר מאבק הוא הצליח לשכנע אותם
להגיע אף שהם לא שמעו על כך דבר.

00:52:23:12 00:52:19:14

הוא אמר להם שלבסוף
הם הסכימו להגיע למפגש הבוררות.

00:52:25:20 00:52:23:14

הוא ביקש מהם לדעת מי ה"פג"
בבוררות, והם מינו אותו ל"פג".

00:52:27:19 00:52:26:15

אותו האיש אמר לו
שהוא אוהב אותו.

00:52:34:03 00:52:29:16

ואז אמרו לאחי שיבחר "פג",
אחי אמר שהוא אוהב את ה"פג".

00:52:37:17 00:52:34:23

מה זה פג?
- זה אדם שמתווך בסכסוך.

00:52:42:09 00:52:38:08

מה זה אומר?
- אדם שמונה להיות מתווך בסכסוך.

00:52:46:12 00:52:43:12

בזמן הבוררות הוא שומע את טענותיו
של צד אחד ואז אומר לצד השני.

00:52:50:13 00:52:46:20

המסוכסכים לא מתקרבים, הוא שומע

את הצד השני ומעביר לראשון.

00:52:53:15 00:52:51:21

הוא עושה זאת עד שהם
עושים סולחה ביניהם.

00:53:03:03 00:52:56:19

אחרי שהם הסכימו על המתווך,
הם ביקשו למנות את זקני השבט.

00:53:09:12 00:53:04:01

הם נענו לבקשה, ואיתרו את זקני השבט
הכי חכמים ומכובדים בכל הכפר.

00:53:12:21 00:53:09:15

מהקהילה של ביתא ישראל הם בחרו
לזקן שבט את אדון טמנו סלמון.

00:53:19:06 00:53:14:23

ואז נקבע המועד למפגש, ביקשו
מהם להגיע עם האנשים שלהם.

00:53:22:08 00:53:19:18

הוא רשם מכתב למר סבהט מלס.

00:53:29:19 00:53:23:17

במכתב רשם שאם הם לא יגיעו למפגש
הם יחשיבו אותם כאויבים שלו.

00:53:37:15 00:53:31:12

הוא רשם את מועד הפגישה לבוררות
עם זקני השבט, ושלח לו את המכתב.

00:53:39:19 00:53:38:06

המכתב נשלח לאנשים שחיו בצפון?
- כן.

00:53:43:11 00:53:40:23

ביום של המפגש, הגיעו אליו
7 אנשים וכולם ישנו בביתו.

00:53:47:19 00:53:43:15

הם שמעו על מה שהתרחש רק באותו יום?
- כן, רק באותו יום הם שמעו על זה.

00:53:51:07 00:53:47:21

הם באו וישנו אצלי,
למחרת בבוקר הלכנו לבוררות.

00:53:57:06 00:53:52:02

הגענו לשם והתיישבנו, אנחנו יושבנו
בצד אחד והמשפחה יושבה בצד השני.

00:53:58:17 00:53:57:08
זקני השבט ישבו בינינו, באמצע.

00:54:03:16 00:53:59:05
הזקנים הנוצרים היו אנשים
מאוד חכמים וחרוצים.

00:54:06:09 00:54:04:10
ואז אמרו לאחי מולה
שיספר להם את טענותיו.

00:54:11:16 00:54:08:18
הוא אמר להם, שושבין אמור לעזור
לחברו, לתמוך בו ולהאכיל אותו,

00:54:13:10 00:54:11:20
אבל מכיוון שהוא
הרג אותו בשנתו,

00:54:17:05 00:54:14:03
הם צריכים להחזיר את נשקו
ולשלם פיצוי על אובדן החיים שלו.

00:54:19:22 00:54:18:13
אביו של השושבין
הרוצח טען להגנתו,

00:54:22:00 00:54:19:24
בנו אינו בחיים, הוא לא שומע
ורואה, איך יוכל לשלם פיצוי.

00:54:25:15 00:54:22:02
שני השושבינים איבדו את חיים,
לכן המחיר הוא ששניהם שילמו בחייהם.

00:54:28:05 00:54:26:12
הם התחילו להתווכח,
ואז ביקשו מהם לעמוד.

00:54:30:23 00:54:28:19
זקני השבט ביקשו מהם לעמוד
כדי לתת את הפסיקה שלהם,

00:54:34:11 00:54:31:23
הם ביקשו מאביו של השושבין
לגשת אליהם, והוא ניגש אליהם.

00:54:36:16 00:54:34:15
הם אמרו לו, מר גלאו,
בנך אשם ברצח.

00:54:40:00 00:54:37:02
שושבין אמור לדאוג לחברו,
לעזו לו ולתמוך בו,

00:54:43:07 00:54:40:02
היות שבנך רצח את חברו בזמן שנתו,
אתה תחזיר להם את הנשק של הנרצח

00:54:46:07 00:54:43:09
וגם תשלם להם פיצוי,
ככה זקני השבט פסקו.

00:54:49:04 00:54:46:12
אביו אמר שהעיקר שלא ימותו עוד,
והוא קיבל את פסיקת זקני השבט.

00:54:54:22 00:54:50:17
לבסוף כולם הסכימו שיחזירו
את הנשק ולא ישלמו את הפיצוי.

00:54:57:17 00:54:54:24
בזמן הזה אתה ישבת והסתכלת עליהם?
- ואז כולנו התכופפנו לעשות סולחה.

00:55:02:17 00:54:58:23
לאחר מכן כולנו הלכנו
והתכופפנו, וכך עשינו סולחה.

00:55:05:13 00:55:02:21
גם אתה התכופפת?
- אני לא התכופפתי.

00:55:07:08 00:55:05:18
הייתי בשקט כאילו
לא עשיתי שום דבר.

00:55:09:22 00:55:07:10
ישבת במקומך?
- כן.

00:55:13:08 00:55:10:03
ואז הם ביקשו סליחה זה מזה,
כולם סלחו לכולם.

00:55:18:11 00:55:14:05
ואז אביו קם ממקומו ואמר,

תקשיבו לי דודים יקרים שלי,

00:55:23:23 00:55:20:10

"מי ששולח זקני שבט
לבוררות, זה אדם שרצח."

00:55:27:14 00:55:25:02

"אני שלחתי זקני שבט
לבוררות אף שבני נרצח,

00:55:36:23 00:55:31:17

"כדי שלא ימצאו אותי או את בני
לבדנו ויהרגו אותנו כנקמה."

00:55:40:19 00:55:37:09

"מכיוון שאתם משפחה חכמה ומבורכת,
גם אם הרגתם או לא הרגתם את בני,"

00:55:43:09 00:55:40:21

"מכיוון שהרגתם את בני
בזמן שהוא נמלט כדי להציל חייו."

00:55:45:13 00:55:43:15

"זאת הסיבה ששלחתי אליכם
את זקני השבט."

00:55:48:07 00:55:46:19

ואז זקני השבט עמדו
ובירכו אותנו,

00:55:54:16 00:55:49:05

"שתהיו אמיצים,
שהאל יברך אתכם."

00:55:58:13 00:55:54:18

"אתם מהווים דוגמה לכל המחוזות,
מחוז ווגרה, טיגראי, לקסטה."

00:56:03:19 00:55:59:05

"ישנם אנשים טיפשים שהלכו להרוג
כנקמת דם, בלי לברר את זהות הרוצח."

00:56:06:15 00:56:04:06

"זה גרם להרבה שפיכות דמים
והרג של אנשים בכפר שלנו."

00:56:12:15 00:56:06:18

"אתם לא צריכים להגיע למצב כזה,
מהיום ואילך אתם כמו אחים."

00:56:17:12 00:56:13:03
ואז כל זקני השבט בירכו אותנו,
"תהיו אמיצים, ושהאל יהיה לצדכם."

00:56:22:00 00:56:18:11
לאחר מכן הם ישנו אצלנו
ולמחרת הם חזרו לכפר שלהם.

00:56:24:15 00:56:22:02
באותו יום שחטו בקר
וערכו סעודה.

00:56:27:02 00:56:25:09
מי שחט בקר עבורם?
- אנחנו.

00:56:31:11 00:56:28:03
אירחנו את אחיו של הנרצח,
הם באו אלינו כי לא היה אף אחד אחר.

00:56:42:12 00:56:32:11
מאז בילינו יחד עם הבחור
שביקש להרוג אותי בהתחלה.

00:56:46:13 00:56:43:04
בחלוף הזמן גם אני התבגרתי.

00:56:50:07 00:56:47:09
מאז היינו מבלים ואוכלים ביחד.

00:56:58:09 00:56:51:15
בזמן שהשלטון של היילה סלאסי
נפל, ומפלגת ה"דרג" עלתה לשלטון,

00:57:02:06 00:56:58:24
ראש מחוז ווגרה שלח אליי אנשים,
לקחו אותי בכוח,

00:57:04:10 00:57:02:19
ומינו אותי להיות אחראי
על המחסומים בגבול.

00:57:07:20 00:57:04:21
הייתי צריך לשמור על המחסומים
כדי שאנשים לא יחצו את הגבול.

00:57:14:11 00:57:10:03
הם מינו אותי לאחראי על הגבול,
לקחתי את כל החקלאים בעלי הנשקים,

00:57:18:01 00:57:14:21
ונתתי להם לשמור במשמרות
במשך הרבה זמן.

00:57:23:17 00:57:18:23
בזמן הזה, הקרובים שלנו התחילו
לעזוב את הכפר ולצאת למסע לסודן.

00:57:29:21 00:57:25:05
לפני שנגיע לזה, אתה זוכר את התקופה
בזמן שהמהפכה השלטונית התחוללה?

00:57:31:07 00:57:29:23
זה קרה בשנת 1971.
- כן.

00:57:33:22 00:57:31:09
מה הייתה האווירה בסביבתך,
כשהפיכה השלטונית התרחשה?

00:57:37:02 00:57:33:24
היו הרבה מהומות בכפר!

00:57:42:10 00:57:38:09
מה כוונתך, אילו מהומות היו?
- תחילה מפלגת הדרג עלתה לשלטון,

00:57:45:20 00:57:42:12
ושלטה בכוח הצבאי של המדינה.
לאחר שהם עלו לשלטון,

00:57:49:21 00:57:46:04
קמו פלוגות המורדים שנקראו
"איאפא" ו-"אידאו".

00:57:56:00 00:57:51:15
מי הם היו הפלוגות האלו ומה הן עשו?
- התלמידים התגייסו לפלוגת "איאפא".

00:58:00:24 00:57:57:02
התלמידים התקוממו נגד שלטון דרך,
והלכו להתגייס לפלוגת "איאפא".

00:58:07:02 00:58:01:21
הם התחילו להרוג את עובדי
הממשל, והמצב הפך לבתי נסבל.

00:58:09:01 00:58:07:20
זו הסיבה לתחילת המהומות.

00:58:17:03 00:58:11:23
הקצין הראשי מלקו הרג הרבה
תלמידים שהתקוממו נגד השלטון.

00:58:21:06 00:58:17:07
הוא היה אחראי על האזור שלכם?
- הוא היה במחוז גונדר.

00:58:26:23 00:58:22:23
הוא הורה להרוג את כל המורדים,
ואז כל התושבים ברחו מבתיים.

00:58:30:12 00:58:28:13
התושבים פחדו מאוד
וברחו מבתיים.

00:58:34:02 00:58:31:06
התלמידים המשיכו להתגייס
לפלוגת המורדים "איאפא".

00:58:37:15 00:58:35:06
באותו זמן אני עבדתי
תחת שלטון ה"דרג",

00:58:43:11 00:58:39:14
כדי שפלוגת המורדים "איאפא"
ו-"אידוא" לא יגיעו לעיר.

00:58:44:16 00:58:43:13
נתנו לי אחריות
לשמור על הגבול.

00:58:50:19 00:58:46:10
בזמן שהייתי אחראי על השמירה בגבול,
המשפחות שלנו התחילו לעזוב לסודן.

00:58:52:07 00:58:51:08
בשנת 1971.

00:58:55:15 00:58:52:09
מה היית צריך לעשות בתור אחראי
ששמר על הגבול?

00:58:58:15 00:58:55:21
הגבול היה בין האזור ההררי
לאזור המישורי.

00:59:02:07 00:58:59:16
אני הוצבתי בגבול
שנמצא באזור המישורי.

00:59:08:13 00:59:03:05

היו שלושה שערים באחריות,
היה אפשר לצאת משם רק עם מפתחות.

00:59:10:09 00:59:08:20

אני הייתי אחראי לשמירה
שלושת השערים.

00:59:14:02 00:59:11:18

כמה שומרים היו לך?
- היו הרבה שומרים.

00:59:20:19 00:59:14:04

כל הלוחמים של אזור "דָּבָר",
כולם שמרו לפי התור שלהם.

00:59:24:12 00:59:21:16

הייתי נותן להם פקודה
לשמור, והם היו שומרים.

00:59:27:23 00:59:24:15

בנוסף לזה נבחרתי להיות
חבר במועצת החקלאים.

00:59:32:20 00:59:29:01

באותו זמן אחי היה מנהל,
ואני הייתי אחראי על היבול.

00:59:34:14 00:59:33:02

התושבים בחרו בנו.

00:59:38:23 00:59:35:16

ואז הייתי אחראי על הגבול,
וגם אחראי על היבולים.

00:59:42:11 00:59:40:04

השמירה נועדה לשמור על השקט.

00:59:45:19 00:59:43:11

ואז, בזמן שנתתי פקודות
לאנשים חמושים לשמור על הגבול,

00:59:50:15 00:59:46:18

בזמן שהייתי אחראי על הגבול,
אדם בשם טֶלְהוֹן מְהָרְטָה,

00:59:54:19 00:59:52:08

הוא הביא לביתי
קבוצה גדולה של אנשים.

00:59:58:03 00:59:55:08

מי זה טלהון מהרטה?
- הוא חי בארץ, באשקלון.

00:59:59:23 00:59:58:05

הוא יהודי?
- כן, רצה לקחת את האנשים לסודן.

01:00:05:08 01:00:00:17

הם היו הרבה צעירים, אחד מהם
שרצה לברוח הוא טלהון אנדאלאו.

01:00:08:14 01:00:05:18

טלהון מהרט היה המוביל שלהם.
אנדלאו טלהון היה מאלו שהלכו אתו.

01:00:13:19 01:00:09:17

הוא הביא לביתי גם את אסתר מקטה
מצאתי את כולם בביתי כשחזרתי.

01:00:17:06 01:00:15:00

שאלתי אותם מי הביא אותם אליי,
הם השיבו לי, טלהון.

01:00:19:01 01:00:17:08

שאלתי אותם לאן הם הולכים,
הם השיבו לי שהוא לוקח אותם לסודן.

01:00:23:01 01:00:19:11

המעשה שלו ציער אותי,
כי אני יכול להסתבר עם השלטון.

01:00:25:08 01:00:23:03

בלי להודיע לי שום דבר,
הוא הביא את כולם לביתי!

01:00:28:15 01:00:26:00

פחדתי מאוד שהמעשה שלו יסגיר
אותי לשלטון והם יתעללו בי.

01:00:33:15 01:00:29:01

אני הייתי עובד של השלטון, ונתנו
לי הנחייה לא לתת לאנשים לעזוב.

01:00:38:01 01:00:35:09

קיבלתי הנחייה מהשלטון,
ולא נתתי לאנשים לצאת מהכפר.

01:00:45:09 01:00:38:19

ואז שאלתי אותם היכן טלהון,
הם השיבו לי, בכפר גנְשלה.

01:00:50:15 01:00:46:02
שלחתי לו הודעה שאם הוא לא לוקח
את האנשים, אני אכניס אותו למאסר.

01:01:01:00 01:00:51:13
כשהוא בא לקחת אותם, ואני ארזתי
חפצים, הבית של השכנים עלה באש.

01:01:06:17 01:01:02:09
בזמן שהבית נשרף, עזבתי הכול
והלכתי לקרב היריות.

01:01:11:11 01:01:07:24
ואז כל התושבים התקהלו במקום,
לא ידעתי היכן להסתיר את כל האנשים.

01:01:15:21 01:01:12:15
ואז כשהאש כבתה, הכנסתי אותם
בחזרה לביתי וסגרתי את הדלת.

01:01:21:15 01:01:16:23
כשהם התערבבו עם כל האנשים,
חשבו שהם באו לעזור לכבות את האש.

01:01:24:10 01:01:22:06
אחרי שהכנסתי אותם חזרה לביתי,
אמרתי לאישה שיעזבו את ביתי מייד.

01:01:28:05 01:01:25:10
אמרתי לה שאם יפתחו את הדלת,
אסור שימצאו אותם בביתי.

01:01:30:07 01:01:28:07
כל הנוצרים היו השכנים שלי,
ואם יראו אותם הם יבואו בהמוניהם.

01:01:36:05 01:01:31:24
לאחר מאמץ רב כיבינו את השריפה
שהתחוללה באותו בית עם חול ומים.

01:01:37:16 01:01:36:07
ממה הבית נשרף?

01:01:40:23 01:01:38:03
צעירים הציתו את הבית,
והבית היה משק.

01:01:44:14 01:01:41:16
האם אנשים נפגעו מהשריפה?
- אני אספר לך הכול.

01:01:51:24 01:01:44:19
היו שתי ילדות, אחת עמדה להתחתן,
והשנייה הייתה מאורסת.

01:01:56:03 01:01:52:01
מצאנו את שתיהן שרופות למוות,
שתיהן היו נוצריות.

01:02:01:05 01:01:56:22
לאחר מכן חילצנו את גופותיהן,
ואז כל התושבים התקהלו במקום.

01:02:04:05 01:02:01:20
ואז לקחו אותן למקום שנקרא
צ'לה מרים, ושם קברו אותן.

01:02:10:20 01:02:04:17
אני הייתי אחראי לשמור על המקומות
דלדיי, שמנגל דנגיה ומנסנסו אנבה.

01:02:13:05 01:02:11:19
הייתי אחראי לשמור
על שלושת המחסומים האלו.

01:02:17:10 01:02:13:16
ואז אמרתי לשומרים שיעזבו
את השער של שמגלה דנגיה.

01:02:19:21 01:02:18:08
אמרתי להם שאני אשגיח
על השער של שמגלה דנגיה.

01:02:25:09 01:02:20:08
אמרתי להם שילכו לשמור שער אחר,
ששמעתי שהמורדים מתקרבים משם.

01:02:27:11 01:02:25:21
אמרתי להם את זה כדי שיעזבו
את השער שהייתי בו.

01:02:30:02 01:02:28:07
הם קיבלו את הפקודה שלי והלכו.

01:02:33:05 01:02:30:19
ואז שלחתי מישהו להודיע
לטלהון שיבוא מהר בלילה.

01:02:36:04 01:02:33:07
הוא העמיס את חפציו על הפרד,
הסוס והחמור שלו והגיע.

01:02:42:12 01:02:36:06
אמרתי לו שיצא מהשער, ברגע שיצאנו
מהשער, הסוס של טלהון ברח ונעלם.

01:02:44:16 01:02:42:17
אני מתכוון לסוס
של טלהון אנדלאו.

01:02:48:02 01:02:45:14
לאיש שהוביל אותם קראו טלהון,
וגם לאיש שהלך אתו קראו טלהון.

01:02:50:15 01:02:48:13
הסוס של טלהון אנדלאו
ברח ונעלם.

01:02:54:13 01:02:51:15
כשהסוס ברח ונעלם
אמרתי להם שיניחו לסוס,

01:02:58:13 01:02:54:22
והובלתי אותי לקצה הנהר,
בני הקטן שבבאו היה איתי.

01:03:03:10 01:02:59:05
כחזרתי אחרי שהובלתי אותם לנהר,
מישהו צעק לעברי, תעצור!

01:03:09:05 01:03:06:05
צעקתי חזרה לעברם, והם נעלמו.
אמרתי להם שיעזבו את המקום.

01:03:14:08 01:03:09:15
ואז הלכתי לעשות סיור
בשלושת המחסומים וחזרתי.

01:03:17:22 01:03:14:20
אחרי שחזרתי, הורדתי את האנשים
שהמתינו על הגבעה ונתתי להם ללכת.

01:03:22:22 01:03:18:14
לאחר מכן חזרתי למקום
שהסוס ברח יחד עם החפצים.

01:03:26:17 01:03:23:02

כשהגעתי לשם היה אור ירח,
קראתי לבני שְׁבִי,

01:03:29:20 01:03:26:19
אמרתי לו שנחפש אחר הסוס,
יכול להיות שהחפצים נפלו מהסוס.

01:03:34:02 01:03:30:04
הלכנו לחפש ואז מצאנו
את החפצים באמצע מגרש פתוח.

01:03:37:06 01:03:34:15
לקחנו את החפצים
ואחסנתי אותם בביתי.

01:03:39:18 01:03:37:08
אמרתי שאני הולך למקום שבו קנו
את הסוס ומחזיר אותו לבעליו.

01:03:41:23 01:03:40:07
בעליו של הסוס אמר לי היכן קנה
את הסוס, ואז הלכתי לשם בלילה.

01:03:45:03 01:03:42:04
בבוקר הגעתי לשם
ואמרתי להם בוקר טוב.

01:03:47:01 01:03:45:06
הלכתי לשם בלילה כדי לחפש
את הסוס ואז הגעתי אליהם בבוקר.

01:03:48:21 01:03:47:03
אמרתי להם, בוקר טוב, איך ישנתם,
הם השיבו, תודה לאל.

01:03:50:20 01:03:48:23
הוא שאל אם זה אני,
השבתי לו שכן.

01:03:54:00 01:03:51:16
הוא שאל אותי מדוע הגעתי מוקדם,
השבתי לו שקר לי ושיפתח את הדלת.

01:03:56:06 01:03:54:02
כשהוא פתח לי את הדלת,
מצאתי את הסוס קשור.

01:03:59:09 01:03:56:24
אמרתי לו שקניתי את הסוס
מאנְדֵּלֶאוּ והוא נעלם לי

01:04:02:17 01:03:59:11
הוא אמר לי שזה סוס שבורח הרבה
ושהוא כמעט לא זיהה אותו.

01:04:06:14 01:04:02:20
אמרתי לו שהסוס ברח יחד עם האוכף,
שיחזיר לו גם, ואז החזרתי את הסוס.

01:04:09:20 01:04:07:09
שמרתי על הסוס בביתי תקופה,
ואז שלחתי את הסוס עם

01:04:14:12 01:04:09:22
אשתו של אסנקאו מוקריה,
היא הייתה גיסתו של אנדלאו טלהון.

01:04:20:06 01:04:16:07
שלחתי את הסוס יחד עם גיסתו
כדי תחזיר לו אותו.

01:04:23:17 01:04:20:19
את כל החפצים שהיו להם,
הבגדים והתרופות,

01:04:27:19 01:04:23:19
ילדיו של ברהנו ביטאו באו עד אליי
ולקחו את החפצים כדי למסור להם.

01:04:31:02 01:04:28:23
מאז עקבתי אחר שלומם,
ובישרו שהם הגיעו בשלום.

01:04:33:10 01:04:32:03
לאחר מכן,

01:04:40:19 01:04:35:19
המשפחה שלי
גם החליטו לצאת לסודן.

01:04:43:23 01:04:41:17
התחננתי בפניה שתישאר בכפר.

01:04:45:09 01:04:44:00
ממי ביקשת?
- ממלקמה.

01:04:46:22 01:04:45:15
אשתך?
- כן.

01:04:48:02 01:04:46:24
שאלתי אותה אם היא בטוחה
בהחלטתה, היא השיבה שכן.

01:04:50:09 01:04:48:04
ביקשה ממני שאמצא מישהו
שייקח אותה, כדי שלא תמות במדבר.

01:04:55:06 01:04:50:19
היה מישהו בשם אפרקה שהיה מורה דרך
בכיר, הוא הוביל הרבה אנשים לשם.

01:04:56:20 01:04:55:16
שלחתי אליו אנשים
ומיד הוא הגיע אליי.

01:05:00:13 01:04:57:22
אמרתי לו שאני מפקיד בידי
את משפחתי ושיוביל אותם לסודן.

01:05:05:08 01:05:00:22
הוא אמר שיוביל את משפחתי עד לסודן
ויעדכן, ביקש שאעזור לו אם ייתפס.

01:05:08:13 01:05:06:12
האם המשפחה של אשתך
עזבו לסודן לפני זה?

01:05:09:21 01:05:08:15
הם היו ביחד והתארגנו לעזוב.

01:05:14:09 01:05:09:23
היו הרבה משפחות שהתארגנו לעזוב,
הילדים הביולוגים שלי עזבו כבר.

01:05:18:15 01:05:14:11
אשתי התארגנה לעזוב יחד עם אחיה,
הוריה ועוד ילדה נוספת.

01:05:23:00 01:05:18:17
כולם כבר עזבו?
- לא, הוריה היו איתה.

01:05:27:09 01:05:24:02
כל שאר הילדים שלי עזבו כבר לסודן.
למעט שבבאו שלא רצה ללכת בלעדיי.

01:05:32:22 01:05:28:23
ואז דיברתי עם מורה דרך

וקבענו שיבוא בלילה.

01:05:35:00 01:05:33:01
הוא ביקש שאביא אליו
את האנשים, לקחתי אותם אליו.

01:05:38:02 01:05:35:17
הוא לקח אתו הרבה אנשים
והוביל אותם לסודן.

01:05:45:02 01:05:39:14
אמרתי לו שאני אשגיח על המחסום,
ושיחצו את המחסום בזמן הזה.

01:05:48:21 01:05:45:17
ואז הוא הביא את כל האנשים,
הם חצו את המחסום ועזבו לסודן.

01:05:51:07 01:05:49:13
הוא לקח אתו הרבה אנשים!

01:05:53:14 01:05:51:21
הוא לקח גם את אשתך?
- כן, הוא לקח גם אותה.

01:05:58:10 01:05:54:07
אחרי שהם עזבו, הגיעה אליי שמועה
שהם נתפסו בכפר ארמצי'א.

01:06:04:14 01:06:01:04
מיד הלכתי לראש הכפר
ודרשתי מהם שיתנו לי ללכת לשם.

01:06:06:11 01:06:05:13
הם שאלו אותי,
לאן ברצוני לעזוב?

01:06:10:14 01:06:06:19
השבתי להם שאני רוצה לעשות
סיור עד לכפר סאנג'ה.

01:06:15:16 01:06:12:08
נתת להם סיבה?
- הם הסכימו שאלך לעשות את הסיור.

01:06:20:13 01:06:15:18
ואז לקחתי איתי 30 חיילים,
חצינו יערות והלכנו במשך היום.

01:06:25:00 01:06:20:15

עצרתי לישון במקום מסוים, המשכתי
ללכת בלילה ובבוקר הגעתי לסנג'ה.

01:06:29:02 01:06:26:21

זה היה נס!
אחרי שהגעתי לסנג'ה,

01:06:32:03 01:06:29:04

היו שם מספר אנשים שהכירו אותי,
שאלתי אותם על מה שקרה.

01:06:38:13 01:06:32:17

הם השיבו לי שהם נתפסו, אבל הקצין
בריהון גרגס דאג שישחררו אותם.

01:06:42:08 01:06:39:06

אחרי ששמעתי ששחררו אותם,
חזרתי בחזרה לביתי.

01:06:45:10 01:06:42:13

ואז שאלתי אנשים איך אותו בריהון
קשור אלינו לביתא ישראל,

01:06:49:04 01:06:45:15

אמרו שהוא מביתא ישראל,
ואפילו שלחו לו מכתב מישראל.

01:06:52:12 01:06:50:12

שאלתי מי שלח לו את המכתב,

01:06:57:17 01:06:52:21

ראינו שרשום על המכתב,
שהמכתב נשלח מברוך טגניה.

01:07:01:21 01:06:58:10

באותו זמן אני לא הכרתי את ברוך,
אבל הם אמרו לי שהמכתב נשלח ממנו.

01:07:05:18 01:07:02:13

אמרתי לעצמי,
זה טוב שהם בקשר.

01:07:09:21 01:07:05:20

ואז חזרתי מהר לראש המחוז,
ודיווחתי להם שביצעתי את הסיור.

01:07:15:17 01:07:11:04

הם החמיאו לי על האומץ והגבורה,
הם לא ידעו דבר על מה שעשיתי באמת.

01:07:22:13 01:07:17:17
אחרי זה, היו עוד הרבה אנשים
שהוצאתי אותם ככה לסודן.

01:07:29:15 01:07:23:07
פעם אחת כשליוויתי מישהו וחזרתי,
המורדים ארבו לי והתחילו יריות.

01:07:35:18 01:07:31:06
הם היו שני גנבים,
יריתי על אחד מהם.

01:07:41:09 01:07:36:10
גם אני נפצעתי, אבל הפציעה
הייתה קלה והצלחתי להימלט מהם.

01:07:46:23 01:07:42:14
אמרתי להם שנפצעתי בזמן ששמרתי
על המחסום, הם טיפלו בי והחלמתי.

01:07:50:22 01:07:48:12
לאחר מכן, בשנת 1976,

01:08:01:23 01:07:55:14
בשנת 1976, במשך 12 ימים
בתקופה של יום "מיכאל",

01:08:04:12 01:08:02:20
בזמן שאמנתי לוחמים בגומטה,

01:08:07:19 01:08:06:05
גומטה זה שם של מקום מסוים?
- כן, זה מקום מסוים.

01:08:10:22 01:08:08:19
בזמן שאימנתי שם,
הם התקיפו אותנו.

01:08:15:16 01:08:12:10
אלה היו מורדים של פלוגת "איאדיג",
בעצם הם היו מפלוגת "טאת".

01:08:17:02 01:08:15:19
אחרי זה הם הפכו
לפלוגת "איאדיג".

01:08:21:19 01:08:17:23
אחרי שפלוגת "טאת" תקפו אותנו,
התחלתי להילחם בזה אחר זה.

01:08:26:11 01:08:21:21
בשנת 89 אמרו לנו להשתלט על כפר
"ג'אנורה", בעצם בשנת 69.

01:08:30:19 01:08:27:18
כשהגענו לג'אנורה, הרבה
אזרחים כבר נהרגו מהמלחמה.

01:08:34:16 01:08:31:20
מי רצח את האזרחים?
- פלוגת המורדים של "אידואי".

01:08:38:06 01:08:34:22
פתחנו נגדם בקרב יריות,
לחמנו נגדם מהבוקר עד הלילה.

01:08:45:00 01:08:39:10
אני הצלחתי לחזור מהקרב לכפר שלי
בלי שהלוחמים שלי מתו או נפלו בשבי.

01:08:49:17 01:08:45:06
כשחזרתי לשכונה שלי, על הגבעה,
ראיתי שהמורדים נכנסו לשכונה.

01:08:54:18 01:08:49:19
כשהגעתי לשכונה היו מהומות
והרבה אנשים בכו.

01:09:00:14 01:08:55:16
הם בישרו לתושבים שהגיבורים חזרו,
כל התושבים שמחו על חזרתנו לכפר.

01:09:02:24 01:09:00:16
באותה התקופה בנו של אחי
היה יחד עם התושבים.

01:09:06:08 01:09:03:12
הם שלחו אתכם להילחם שם?
- כן, קיבלנו הנחייה להילחם שם.

01:09:10:19 01:09:07:20
נלחמנו עם הנשקים של החקלאים,
לכן הנשקים לא היו תקינים ונקיים.

01:09:16:15 01:09:10:21
עם כמה לוחמים יצאת ללחימה?
- היו לי 12 לוחמים מיומנים.

01:09:18:13 01:09:17:10
הלוחמים שלי היו מאוד מיומנים.

01:09:21:10 01:09:18:19
שאר הלוחמים היו חקלאים, הם נלחמו
בהנחייה של השלטון המקומי.

01:09:26:13 01:09:22:14
לכן החרימו להם כ-300 נשקים,
והרבה מהם נהרגו בקרב.

01:09:33:01 01:09:27:09
אבל אני חזרתי מהמלחמה יחד
עם 12 הלוחמים שלי בלי קורבנות.

01:09:37:22 01:09:34:07
כשהם הורו לנו לעצור, אמרתי
ללוחמים לפתוח באש וככה ניצלנו.

01:09:39:21 01:09:38:10
כל התושבים בכפר מכירים
את הסיפור הזה.

01:09:45:15 01:09:41:20
מאז המקרה הזה,
קיבלתי יותר אחריות מהשלטון.

01:09:51:04 01:09:46:16
למעשה אני חילצתי את ראש המחוז,
טשומה מרשה, והחזרתי אותו לכפר.

01:09:55:04 01:09:52:23
החזרתי אותו יחד עם נשקו,
הוא כמעט נפל לשבי.

01:10:00:14 01:09:57:06
מצאתי אותו בסמוך לשכונה שלי,
הוא התייצב שם יחד עם הפגז שלו.

01:10:03:18 01:10:00:16
רבתי אתו על כך שהוא נטש אותי,
אחרי שאני חילצתי אותו מהשבי.

01:10:07:15 01:10:05:00
הוא השיב לי
שזה קרה בגלל התקופה.

01:10:10:03 01:10:07:17
אמרתי לו, העיקר שניצלת
ולא החרימו לך את הפגז.

01:10:15:09 01:10:10:11

לאחר מכן הוא נסע לדוואט,
ואני נשארתי בביתי.

01:10:17:24 01:10:15:11
ואז קראו לי מהשלטון
וביקשו ממני לשמור על המחסומים.

01:10:24:00 01:10:18:04
בזמן ששמרתי היטב על המחסומים,
הם קראו לי ולקחו אותי בכוח.

01:10:26:12 01:10:25:07
הם לקחו אותי בכוח...

01:10:28:19 01:10:26:14
מה זאת אומרת לקחו אותך בכוח?
- הם לקחו אותי בכוח מביתי.

01:10:30:21 01:10:29:10
הם באו עד לביתך ולקחו אותך?
- כן.

01:10:35:23 01:10:31:17
השלטון של המחוז שלח אליי
אנשים שלקחו אותי בכוח.

01:10:41:16 01:10:37:03
אחרי שהגעתי לשם, הם אמרו לי
שאני אאמן אנשים בכפר גומטה.

01:10:46:20 01:10:42:00
הסכמתי ואז התחלנו לאמן שם
את הלוחמים ובזמן הזה

01:10:53:22 01:10:47:03
הם היו נותנים לנו, לביתא ישראל,
כבש. ולנוצרים היו נותנים בקר.

01:10:58:04 01:10:54:02
רובם היו נוצרים, היינו מעט אנשים
מביתא ישראל והרוב כבר עלו לארץ,

01:10:59:10 01:10:58:07
אלו שהיו איתי
במחנה האימונים.

01:11:03:22 01:11:00:20
כשאימנו ככה באותם הימים,
המורדים נכנסו למחנה בלילה,

01:11:09:03 01:11:06:02
המורדים מפלוגת טאט,
הם תקפו אותנו לקראת הזריחה.

01:11:13:09 01:11:09:09
באותו רגע התקשרו מהמחוז ואמרו
לי שהמורדים הגיעו ושעזוב מיד,

01:11:18:03 01:11:13:24
ואז הערתי את כל הלוחמים
ועזבתי למקום שנקרא קורטה.

01:11:22:21 01:11:19:14
הלוחמים, כוונתך, החיילים?
- כן, החיילים שלי.

01:11:26:13 01:11:23:03
בזמן שיצאנו משם, הבן של אחי
נשאר מאחור והם הרגו אותו.

01:11:30:12 01:11:27:11
הם נכנסו לתוך המחנה והרגו אותו,
ואני הצלחתי לצאת משם בחיים.

01:11:36:13 01:11:31:01
אחרי שיצאתי משם, אמרו לי
להגיע מייד למחנה הלחימה.

01:11:41:03 01:11:36:15
כשהלכתי למחנה הלחימה,
המורדים עקבו אחריי והתקרבו אליי.

01:11:46:00 01:11:42:08
הם ירו עליי ופגעו בי ביד,
הנה, מה שאת רואה על היד שלי.

01:11:50:09 01:11:46:19
הנשק שלי נפל, הרמתי אותו ביד שמאל
וניסיתי לירות, אבל לא הצלחתי.

01:11:54:01 01:11:50:11
ואז המלווה שהיה איתי, טזב אביי,
ירה עליהם בנשקו וחיסל אותם.

01:11:58:19 01:11:55:04
הוא הלך לקחת את הנשק, אמרתי לו
שלא ילך, הם ירו בו והוא חזר בריצה.

01:12:00:13 01:11:59:07
לאחר מכן נכנסתי למחנה.

01:12:05:04 01:12:01:01

אחרי שנכנסתי למחנה,
הם העניקו לי מייד טיפול רפואי.

01:12:10:10 01:12:06:15

הפסקתי לדמם, בזמן שהעניקו לי
טיפול, החזקתי את נשקי צמוד אליי.

01:12:13:18 01:12:10:12

אחרי זה נתנו לי שמיכה
והלכתי לנוח בתוך המחנה,

01:12:16:05 01:12:14:20

ואז התחילו לירות עלינו
בנשק מסוג לאונצ'ר.

01:12:28:08 01:12:17:18

באותו רגע הם הרגו את שני הרופאים
והפצועים שנתנו להם טיפול.

01:12:32:04 01:12:28:21

היה אדם נוסף
שהסתובב שם...

01:12:33:24 01:12:32:06

הם נכנסו לתוך המחנה שלכם?
- כן, הם נכנסו לתוך המחנה.

01:12:38:15 01:12:34:01

כמו כן אדם נוסף הסתובב שם, הם ירו
בגבו והרגו אותו עם נשק לאונצ'ר.

01:12:41:23 01:12:38:22

ואז המפקד של הלוחמים..

01:12:45:20 01:12:42:17

מה זה ארפי-גי?
- זה פגז שמניחים על הכתף ויורים.

01:12:48:21 01:12:46:13

הפגז שאת רואה שיורים בטלוויזיה,
לזה אני מתכוון.

01:12:52:24 01:12:49:03

באותו זמן המפקד אמר לצאת
משם מייד, אחרת הם יהרגו אותי.

01:12:58:23 01:12:53:11

הוא אמר לי שהוא שרף את כל הנשקים

מסוג "זואו" שיורים בהם על הרכב.

01:13:03:17 01:12:59:21
באותו זמן הייתה שוטרת לידי,
היא צעקה, המלאך מיכאל, מיכאל.

01:13:07:09 01:13:03:19
היא צעקה לעברי, המפקד, מה
יעלה בגורלנו, אז הייתי מפקד.

01:13:10:15 01:13:07:11
היא נצמדה אליי והתחבאה
אף שהיא הייתה שוטרת.

01:13:16:18 01:13:11:10
אמרתי לה שלא תפחד, וכשאמרו לנו
לצאת, יצאנו והלכנו לנהר השחור.

01:13:21:17 01:13:17:08
ספר לי איך הצלחתם להימלט משם.
- הם שרפו את המחנה שלנו.

01:13:23:22 01:13:21:23
מיד עזבנו את המחנה
וברחנו משם.

01:13:26:20 01:13:23:24
כמה אנשים הייתם בערך?
- היינו הרבה אנשים.

01:13:30:12 01:13:28:05
כל המחוז עזבו כבר את המקום
ונמלטו למקום אחר.

01:13:35:10 01:13:30:24
הייתם בערך 100 אנשים, כמה הייתם?
- היינו הרבה יותר מ-100 אנשים.

01:13:39:10 01:13:35:24
כל האנשים האלו ברחו מהמחנה?
- כן, כולם נמלטו בריצה מהמחנה.

01:13:44:22 01:13:40:18
זה קרה ביום או בלילה?
- בלילה, זה היה לקראת הזריחה.

01:13:47:00 01:13:45:00
הצלחתם לירות בלילה?
- זה היה בלילה.

01:13:50:22 01:13:47:02
אתה היית פצוע בדרך?
- כן, הייתי פצוע.

01:13:52:24 01:13:50:24
אחרי שחבשו את היד,
מיד ברחתי מהמחנה.

01:13:57:24 01:13:53:23
אחרי שברחנו משם, הגעתי למקום בשם
קרייא, ושם פגשתי אדם שחיבב אותי.

01:14:01:13 01:13:58:01
מיד הוא הגיש לי עזרה
ונתן לי חלב וגבינות.

01:14:05:00 01:14:01:15
כמה זמן לקח לכם לברוח משם?
- הרבה זמן, רצנו בערך כשעתיים.

01:14:09:11 01:14:05:06
אותו האיש הגיש לי חלב ואוכל,
ומשם הלכנו למקום שנקרא מיילקו.

01:14:11:19 01:14:09:17
הוא בא אחריי
והגיש לי חלב וגבינות.

01:14:17:11 01:14:12:19
ואז, כשהגענו למיילקו, פגשנו אדם
בשם זאודה בלאיי, הוא נפטר בנתניה.

01:14:22:24 01:14:17:20
הוא בירך אותי על כך שניצלתי, ואז
הוא הביא רופא והעניק לי טיפול.

01:14:27:15 01:14:24:04
הוא מביתא ישראל,
ואז ערכנו סעודה.

01:14:31:14 01:14:27:17
לאחר מכן המלחמה התחילה בגונדר
ואמרו לנו לחזור להילחם מיד.

01:14:34:12 01:14:31:24
קראו לנו שוב למלחמה,
וחזרנו להילחם שוב

01:14:38:10 01:14:34:21
היה לי חייל ושוטר פצועים,

ביקשתי שירכיבו אותם על סוסים.

01:14:43:02 01:14:38:12
אנשים מביתא ישראל עזרו לנו,
וגם אני רכבתי, וככה הגענו לדרך.

01:14:47:05 01:14:43:04
מדרה אספו אותנו ברכב, והחזירו
אותנו לאותו מקום שנמלטנו ממנו.

01:14:52:06 01:14:48:14
הם כבר הבריחו את המורדים משם?
- כן, פעם אחת.

01:14:57:07 01:14:52:08
ואז שם המתין לנו קולונל אספה,
הוא צעק לעברי, המפקד עזרה,

01:14:59:10 01:14:57:09
עניתי לו,
הוא אמר לי לגשת אליו מהר.

01:15:02:18 01:14:59:22
הלכתי אליו,
והוא אמר לי להיכנס לאוטובוס.

01:15:06:15 01:15:03:00
היו הרבה אנשים זרוקים על הרצפה,
חלקם צעקו, וחלקם זעקו לעזרה.

01:15:09:00 01:15:06:22
הרבה אנשים זעקו לעזרה,
כדי להציל את חייהם.

01:15:11:04 01:15:09:10
נסענו לגונדר עם אוטובוס
מלא באנשים פצועים.

01:15:14:07 01:15:12:01
אחרי שהגענו לגונדר,
אשפזו אותי במחלקה ראשונה.

01:15:18:05 01:15:15:09
היה אשם נוסף בשם אדיסו,
גם אותו שמו במחלקה הראשונה.

01:15:20:05 01:15:18:21
את שאר האנשים,
הם פיזרו בכל מיני מקומות.

01:15:26:02 01:15:20:22

הם פיזרו מיטות
לפצועים בכל המגרש.

01:15:36:11 01:15:27:01

הייתי שם בשיקום במשך חודש וחצי,
בעצם הייתי שם חודשיים וחצי.

01:15:40:02 01:15:38:05

ואז ביקשתי להשתחרר לביתי.

01:15:42:21 01:15:40:18

הם אמרו לי להישאר
ואני סירבתי והלכתי לביתי.

01:15:46:07 01:15:43:10

אחרי שהגעתי לביתי,
בישרו לי על מותו של אחיין שלי.

01:15:51:16 01:15:47:13

לפני זה לא שמעתי על מותו,
ואז התאבלנו בביתי על מותו.

01:15:55:05 01:15:51:22

מאז החלטתי שאני לא נוסע
לעיר ונשארתי בביתי.

01:16:00:13 01:15:55:24

מי המתין לך בביתך כשחזרת אז?
- אשתי וכל האחים שלי.

01:16:04:00 01:16:00:19

כולם עדיין לא עזבו את הכפר?
- כן, זו הייתה האישה הקודמת שלי.

01:16:05:20 01:16:04:02

היית נשוי לאישה אחרת?
- כן.

01:16:12:01 01:16:06:22

כל אחיי היו איתי שם,
לכן סירבתי לנסוע לעיר.

01:16:15:08 01:16:12:03

היו לי כבשים משובחים,
הייתי שוחט את הכבשים ואוכל.

01:16:18:08 01:16:15:20

כשלגמתי את מרק הכבש, הקליעים
שהיו בתוך ידי נפלטו החוצה.

01:16:25:05 01:16:19:24
אחרי זה החלטתי לקום
ולנסוע לעיר.

01:16:29:21 01:16:27:00
יום אחד אמרו לנו לנסוע לג'ואנרה,
וכלנו נסענו לג'ואנרה.

01:16:31:12 01:16:30:12
אחרי שהגענו לשם
פתחו נגדנו מלחמה.

01:16:35:10 01:16:32:11
במשך היום נלחמנו
ונלחמנו נגדם,

01:16:41:21 01:16:37:14
הם החביאו את שמלה אספאו, ראש
המחוז, נכנסתי וחילצתי אותו.

01:16:48:07 01:16:42:03
רגע, חזרת לביתך ואחרי זה...
- לקחו אותי שוב להילחם.

01:16:51:00 01:16:48:21
אחרי שהבראת מהפציעה?
- כן, לקחו אותי עוד פעם.

01:16:53:03 01:16:51:22
הם הזעיקו אותך?
- כן.

01:16:56:00 01:16:54:09
אחרי שהם לקחו אותי שוב...

01:17:02:20 01:16:59:07
התחילו קרב יריות,
והיו הרבה יריות.

01:17:05:13 01:17:03:00
היה פצוע אחד,
התעקשתי להישאר וחילצתי אותו.

01:17:08:01 01:17:05:22
נהרג לי רק בן אחד,
כל השאר יצאו בחיים מאותו קרב.

01:17:12:16 01:17:08:13
האנשים שלקחו אותנו להילחם שם,

כשהתחילו היריות הם נמלטו מהמקום.

01:17:17:03 01:17:13:14

אחרי שנמלטו,
התמקמנו על הגבעה,

01:17:19:06 01:17:17:12

ואז המפקד אספה שלח להם מכתב,

01:17:24:10 01:17:19:08

למה הם ברחו אחרי שנלחמו
בקרב איתנו ושיבואו לקחת נשקים.

01:17:29:18 01:17:26:07

אין לתאר איזה אנשים חזקים
הם היו, ואז כולם חזרו.

01:17:33:10 01:17:30:10

הם הגיעו בזמן שישבנו,
לקחנו מהם את הנשקים,

01:17:37:08 01:17:33:12

אמרו לנו לאזוק אותם,
ואז שלחו אותם לכלא בגונדר.

01:17:40:00 01:17:37:18

תפסו את כולם
ושלחו אותם לכלא בגונדר.

01:17:43:15 01:17:41:07

לא הבנתי מי שלח אותם לכלא?
- ראש המחוז.

01:17:49:13 01:17:45:01

כיוון שהם תכננו בסוד לקחת אותנו
לקרב, ואז הם ברחו כדי שאנחנו נהרג.

01:17:55:06 01:17:51:03

בהתחלה אמרו שהם יובילו את הקרב
ולקחו את כולנו להילחם.

01:17:59:16 01:17:55:18

אחרי שנטשו אותנו לבד בקרב, הם
אמרו למורדים שיתחילו לירות עלינו.

01:18:01:21 01:18:00:00

כשהמורדים התחילו לירות עלינו,
הם נטשו אותנו ונעלמו.

01:18:06:24 01:18:03:15

וכשאמרו להם שיבוא לקחת נשקים,
הנשק היה יקר ערך, הם באו לקבל,

01:18:10:05 01:18:08:00

ואז כשהם באו לקחת
את הנשקים, תפסו את כולם.

01:18:12:13 01:18:11:00

הם תפסו את האנשים שבגדו?
- כן.

01:18:15:13 01:18:13:02

אחרי שתפסו אותם, לקחו אותם
לגונדר ושמו אותם בכלא.

01:18:20:09 01:18:17:12

ואז יצאנו מהמדבר,
לאחר מכן...

01:18:25:19 01:18:23:24

אמרו לנו להישאר באותו מקום
ולהמתין להם, המתנו לנו שם.

01:18:28:24 01:18:26:18

היה איתנו אדם
בשם זנאו וואסיהון.

01:18:34:06 01:18:30:19

הוא היה אדם גדול,
הוא התמודד בעבר להנהגה.

01:18:39:08 01:18:35:03

ואז הגיעו אליי ושאל אותי,
מי זה וואסיהון, והיכן הוא נמצא,

01:18:40:22 01:18:39:10

השבתי לו שהוא למטה במחנה.

01:18:44:13 01:18:41:16

הוא הלך אליו ואמר לו
שביקשו ממנו להגיע לאסיפה.

01:18:48:02 01:18:45:04

כשהוא קם ללכת לאסיפה, לקחו
את נשקו, ולקחו אותו לכלא.

01:18:51:10 01:18:49:09

ככה הם לקחו
את כולם למלחמה.

01:18:56:08 01:18:51:13
אמרו לי ללכת לכפר אנצ'ורה, לשרוף
את ביתו של דאנ'או אפֶנְקָה ולחזור.

01:19:00:00 01:18:57:08
למה היה צריך לשרוף את ביתו?
- הוא ניסה לערוק מהמלחמה.

01:19:04:21 01:19:00:04
היה לי נשק אחד מסוג "זו",
"זו" זה נשק עם 50 קליעים.

01:19:10:02 01:19:04:24
יש נשק שמעמידים אותו על מתקן,
והוא יורה ברצף 50 קליעים.

01:19:13:12 01:19:11:10
לקחנו את הנשקים האלו
ויצאנו לדרך.

01:19:15:22 01:19:13:14
אלו היו סוגים של נשקים?
- כן, אלו סוגים של נשקים.

01:19:19:17 01:19:16:13
התחלנו ללכת ואז הגענו
לגבעה שקראו לה אֶלְאֶשׁוּ.

01:19:24:03 01:19:19:19
הלכת לשם לבדרך?
- לא, כל הלוחמים הלכו איתי.

01:19:27:13 01:19:24:05
כששלחו אותך תמיד הלכת עם הלוחמים?
- כן, תמיד הלכתי עם הלוחמים שלי.

01:19:32:11 01:19:27:23
שאלתי כיוון שאני לא מבינה בזה.
- ואז הגענו לגבעה וישנו שם.

01:19:34:24 01:19:32:21
הראו לי את הבית שלו,
נתתי להם פקודה לירות על ביתו.

01:19:40:22 01:19:35:01
ואז ירו על הבית עם הנשק מסוג
"50 קרואל" והבית לא נשרף.

01:19:47:18 01:19:42:08
ואז התחילו לירות על הבית של קייס

אב"י אֶסְנֵבֶט שֶהִיָּה מְבִיתָא יִשְׂרָאֵל

01:19:50:07 01:19:47:20
מִישֵׁהוּ אַחֵר אָמַר לִיּוֹרָה שֶהָאָדָם שָׂאֵנוּ
מַחֲפָשִׁים נִכְנַס לְבֵיתוֹ שֶל הַקֵּיִיס.

01:19:54:19 01:19:51:08
הֵם יָרוּ עַל בֵּיתָם צְרוּר יְרִיּוֹת,
הוּא כִמְעַט חִסֵּל אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים.

01:19:57:05 01:19:54:22
נִיגַשְׁתִּי מֵהָר לְמִי שִׁירָה עֲלֵיהֶם
וְאָמַרְתִּי לוֹ שִׁיפְסִיק מִיִּיד.

01:20:00:15 01:19:57:09
הוּא אָמַר שְׁמִישֵׁהוּ אַחֵר אָמַר לוֹ לִירוֹת,
אָמַרְתִּי לָהֶם שִׁיִּיקֶחוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַנֶּשֶׁק.

01:20:05:10 01:20:01:00
אָמַרְתִּי לוֹ, מָה בֵּיתָא יִשְׂרָאֵל
הַמַּסְכְּנִים עָשׂוּ לָךְ שְׂאתָה יוֹרָה עֲלֵיהֶם.

01:20:09:01 01:20:06:21
אַחֲרֵי זֶה מִיִּיד הִפְסִיקוּ אֶת הִרְיֹות
עַל הַבֵּתִים שֶלָּהֶם.

01:20:13:20 01:20:09:15
הֵם שָׂרְפוּ בֵּית אֶחָד שֶׁעָשׂוּ קֶשׁ, וְאִז
הִזְעִיקוּ אוֹתִי לְהִגִּיעַ לְמַקּוֹם הַמִּפְגָּשׁ.

01:20:18:05 01:20:14:00
לִקְחָתִי אִיתִי אֶת הַלּוֹחֲמִים
וְחָזַרְתִּי לְמַקּוֹם שֶהִיָּינוּ בּוֹ בְּאַמְבּוּאוֹ.

01:20:21:13 01:20:18:24
אָמַרוּ לָנוּ לִשְׁבֹּת שֵׁם וּשְׁבָנוּ.

01:20:23:21 01:20:21:23
שָׂאֵלוּ אוֹתָנוּ הָאָם חָזַרְנוּ בְּשָׁלוֹם,
הִשְׁבַּתִּי לָהֶם שְׁחָזַרְתִּי בְּשָׁלוֹם.

01:20:26:18 01:20:24:13
וְאִז כָּל הַלּוֹחֲמִים
הִקִּיפוּ אֶת כָּל הָאֲזוּר.

01:20:32:17 01:20:27:04
אָמַרוּ לָנוּ שָׂאֵם יִרְאוּ מִישֵׁהוּ
שְׁחוּשֵׁב שֶהוּא יִתְקוּמָם נִגְדָנוּ

01:20:36:03 01:20:33:16

ויעז לצאת נגד השלטון,
האדם הזה יוצא להורג.

01:20:40:03 01:20:37:01
זה מה שאמרו לכולם
ראש המחוז ועוזרו.

01:20:46:23 01:20:40:11
ראש המחוז והסגן שלו.

01:20:52:17 01:20:47:05
הם עמדו באמצע ואמרו, שאם ימצאו
מישהו שאומר דברים נגד השלטון,

01:20:56:04 01:20:52:19
אם מישהו יעז לדבר נגד השלטון,
הם יהרגו אותו כמו אותו אסיר.

01:20:57:16 01:20:56:15
כולנו ישבנו בשקט.

01:21:01:13 01:20:58:17
ואז הם תפסו את זנה וואסֶה
והביאו אותו אלינו.

01:21:07:15 01:21:02:23
שני לוחמים חמושים הביאו
את זנה וואסֶה וכלאו אותו במחנה.

01:21:09:20 01:21:07:17
מי היה זנה וואסֶה?
- זה השם שלו.

01:21:14:18 01:21:10:06
כן, מי הוא היה?
- הוא היה אדם מאוד חשוב.

01:21:16:09 01:21:14:21
הוא היה מוכר בכפר שלנו.

01:21:18:17 01:21:16:14
הוא היה מהאזור שלכם?
- הוא היה נוצרי.

01:21:23:11 01:21:19:22
הוא היה מנהיג?
- הוא נבחר בכפר.

01:21:28:00 01:21:24:11
ואז הביאו אותו

וכלאו אותו.

01:21:31:19 01:21:29:16

ראשי המחוז האשימו
את זנה וואסה

01:21:37:09 01:21:32:15

שבשנה מסוימת שפלוגת "אידיאו"
השתלטו על העיר דוןאט,

01:21:42:23 01:21:37:20

הוא אמר לשוטר מסוים
שהוא ילווה אותו בדרכו,

01:21:46:12 01:21:43:00

אבל הוא הרג אותו בדרך
ולקח לו את נשקו מסוג "צ'קוס".

01:21:50:05 01:21:48:04

בנוסף לזה, לאחר
שהוא הצטרף למפלגה שלנו,

01:21:57:05 01:21:51:19

הוא הזהיר 80 לוחמים
מפלוגת "איאפא"

01:22:02:04 01:21:59:04

שלא ילכו לקרב נגד המפלגה
שלנו, כיוון שיהרגו אותם.

01:22:04:15 01:22:02:06

האשימו אותו שפיזר את הלוחמים
של איאפא ושלח אותם למקומות אחרים.

01:22:06:19 01:22:05:01

על כל המעשים שלו,
הוא יוצא להורג.

01:22:08:07 01:22:06:21

באותו זמן אחיו
ישב איתנו יחד.

01:22:12:15 01:22:08:20

ואז ירו בו בנשק,
הוא מת במקום.

01:22:15:01 01:22:13:06

ואז לקחו את גופתו לחצר
וקברו אותו שם.

01:22:18:04 01:22:15:18
אשתו הגיעה לשם,
היא מיררה בבכי והלכה לביתה.

01:22:21:16 01:22:19:06
באותו רגע גם אנחנו
וגם הלוחמים רעדנו מפחד.

01:22:24:17 01:22:21:24
אספתי את כל הלוחמים והזהרתי
אותם שלא ידברו על פוליטיקה.

01:22:27:19 01:22:25:05
הזהרתי את כל הלוחמים שלי
לשמור על עצמם ועל הפה שלהם.

01:22:30:05 01:22:27:22
אמרתי להם, ראו הוזהרתם!
ראיתם מה קרה הרגע!

01:22:36:13 01:22:30:12
אמרתי ללוחמים שעדיף שנמות בקרב
מאשר שאנשינו יוציאו אותנו להורג.

01:22:42:05 01:22:37:02
כולם מחאו כפיים, ואמרו,
בוא נצא ונלחם עד המוות!

01:22:46:20 01:22:44:00
ואז הלכנו לישון,
במקום שרר שקט מוחלט.

01:22:49:12 01:22:46:23
למחרת אמרו לי לקחת אליהם
את הלוחמים שלי במסדר.

01:22:52:11 01:22:49:24
כולם היו מאורגנים
למקרה שישלחו אותנו לקרב.

01:22:54:17 01:22:52:20
ואז סידרתי את הלוחמים
במסדר ולקחתי אותם אליהם.

01:22:57:11 01:22:54:19
ואז נתתי להם פקודה,
טען נשק, הנח נשק.

01:22:59:16 01:22:58:07
נתתי להם פקודה לעמוד במקום,

הלוחמים עמדו במקומם.

01:23:04:01 01:23:01:01
ואז ראש האגף קרא לי לגשת אליו,
הלכתי והתקרבותי אליו

01:23:06:10 01:23:04:04
הוא אמר לי לעשות להם מסדר נשק
ולהחזיר את כל הלוחמים לדוואט.

01:23:10:09 01:23:07:22
כשחזרתי ממנו מחוץ,
הלוחמים ראו אותי ושמחו.

01:23:13:12 01:23:11:08
נתתי להם פקודה, טען נשק
וכולם נכנסו להיכון.

01:23:15:19 01:23:14:01
צעקתי להם, הנח נשק,
וכולם הניחו את נשקם.

01:23:23:10 01:23:16:19
צעקתי להם הסתובב, וכולם הסתובבו,
יצאו מהתור והתחילו לצעוד בירידה.

01:23:28:14 01:23:24:01
ואז הגענו לדוואט,
היו לנו 7-8 נשקים שהחרמנו.

01:23:31:08 01:23:28:16
אמרתי לחיילים שלי לקחת
את הנשקים והפקדנו אותם בנשקייה.

01:23:33:02 01:23:31:19
לאחר מכן הלוחמים הלכו לבתיהם.

01:23:43:05 01:23:34:02
אחרי שהם שחררו אותנו לבתינו,
הם אמרו שנחזור כשהם יקראו לנו.

01:23:46:17 01:23:43:16
אמרנו להם בסדר, ואז הלכנו לביתנו,
שחטנו כבש וערכנו סעודה באותו היום.

01:23:55:24 01:23:46:23
למחרת הפקדתי את הנשק שלי
אצל האחראי על הנשקים והלכתי לעיר.

01:24:01:23 01:23:56:04

היה לי נשק, רימון וסכין, הפקדתי
הכול כדי לא להסתובב עם זה בעיר.

01:24:06:10 01:24:02:12
ואז מפקד המחוז בשם אספה,
ראה אותי מהקומה הגבוהה של בניין,

01:24:10:00 01:24:07:20
הוא קרא לעברי, עזרא,
עזרא, עניתי לו.

01:24:12:24 01:24:10:02
הוא אמר לי לחכות לו, חיכיתי לו
ואז הוא ירד מהבניין ובא אליי.

01:24:19:07 01:24:13:01
הוא אמר לי, בוא נלך למחנה ונחזור,
ביקשתי שימתין לי שאקח את נשקי.

01:24:21:20 01:24:19:23
הוא אמר לי, אתה תיקח
את הנשק שלך יותר מאוחר.

01:24:24:05 01:24:21:22
לאן הוא רצה שתלך אתו?
- למחנה.

01:24:26:11 01:24:24:10
למה הוא רצה שתלך אתו?
- חכי, אני אספר לך הכול.

01:24:32:23 01:24:27:14
אחרי שהגענו למחנה, ראיתי שהם אספו
בלילה את כל החקלאים שהיה להם נשק,

01:24:34:14 01:24:33:00
והכניסו את כולם לתוך המחנה.

01:24:39:21 01:24:36:04
אחרי שהוא הכניס אותי למחנה,
הוא אמר להם לא לשחרר אותי והלך.

01:24:42:19 01:24:40:21
אמרתי להם שיתנו לי להוציא את נשקי
והם אמרו לי שאוציא את זה אחר כך.

01:24:47:05 01:24:43:22
באותו רגע מאוד כעסתי.

01:24:53:04 01:24:48:07

ואז הביאו לי אוטובוס של לוחמים
ואמרו לי לקחת אותם לעיר גונדר.

01:24:58:09 01:24:53:20
בדרך לשם, לקחתי את נשקו של חבר שלי
והתחלתי לירות לכיוון העיר.

01:25:02:04 01:25:00:00
ואז, אחרי שהגענו לשם,
למקום שנקרא "קוסייה"...

01:25:06:15 01:25:02:06
רגע, לא הבנתי, הם הכניסו אותך
למחנה ואמרו לך לקחת את החקלאים?

01:25:11:17 01:25:07:04
היו גם לוחמים מיומנים וגם חקלאים.
בנוסף היו גם הנשקים של החקלאים.

01:25:16:24 01:25:12:23
ואז יצאתי איתם לדרך,
כשהגענו לקוסטה אמרו לנו לעצור.

01:25:21:12 01:25:17:01
סירבתי לעצור ויריתי ירייה אחת,
ואז נתנו לנו להמשיך והגענו לגונדר.

01:25:24:19 01:25:21:22
הגענו לעיירת אזזו,
ירדנו וליד שדה התעופה.

01:25:31:10 01:25:24:21
ואז הגיעו לוחמים ועצרו את כולנו,
הם הקיפו אותנו ואמרו לנו לשבת.

01:25:32:22 01:25:31:22
ואז מלקו הגיע לשם.

01:25:38:01 01:25:35:06
הוא אמר, מי שהיה "צמא"
לקרב יריות שיתחולל בכפר ונגרה,

01:25:46:17 01:25:40:01
מי שהתנהג כמו בריון כל הדרך
מדוֹוטא לכאן וירה בנשקו,

01:25:49:04 01:25:46:19
הוא אמר, שיגלו להם מי הראשון
שהתחיל את היריות שם.

01:25:52:08 01:25:49:23

הרמתי את ידי,
ואמרתי שאני יריתי ראשון.

01:25:55:18 01:25:53:21

הוא אמר לי לגשת אליו,
וביקשתי שיתנו לי להסביר מה היה.

01:26:00:18 01:25:58:22

הם התלחששו ביניהם,
ואמרו לי להגיד את מה שקרה.

01:26:08:03 01:26:01:23

אמרתי להם, קניתי את הנשק שלי
שעשוי ברזל, ב-900 ביר,

01:26:14:18 01:26:08:20

זהו הנשק ששמרתי איתו על המחסומים
ונלחמתי איתו נגד אידואי, איאפא,

01:26:20:17 01:26:16:06

הפקדתי את הנשק שלי בעיר דוואט
אצל האחראי על הנשקים.

01:26:24:01 01:26:21:08

ביקשתי שיתנו לי לקחת את נשקי
והם שלחו אותי בלי הנשק שלי.

01:26:27:15 01:26:24:03

זה הכעיס אותי מאוד, לכן לקחתי
את נשקו של חברי ויריתי.

01:26:31:21 01:26:29:13

הם התלחששו ביניהם, ושאלו אותו
האם זו האמת, השיב להם שכן.

01:26:35:13 01:26:31:23

ואז הם קראו למפקד אספה ושאלו אותו
האם זו האמת, הוא השיב להם שכן.

01:26:39:18 01:26:36:05

ואז הם אמרו שהם סולחים לי,
אחרת היו הורגים אותי באותו יום.

01:26:45:17 01:26:41:10

הם סלחו לי, לאחר מכן
אמרו שנישאר באותו מקום.

01:26:51:06 01:26:46:08

ואז אימנו את כולם

במשך 15 ימים בעיירה אזזו.

01:26:55:06 01:26:52:03
לאחר מכן, המפקד...

01:26:59:10 01:26:55:08
אתה גם התאמנת איתם?
- לא, אני כבר הייתי מאומן.

01:27:06:06 01:27:00:01
המפקד קרא לי, מפקד עזרא, עניתי לו
הוא קרא למפקד אלנה, הוא ענה לו.

01:27:08:10 01:27:06:08
ואז הוא קרא למר אנדרגה,
הוא ענה לו. הוא היה הסגן שלנו

01:27:11:08 01:27:08:15
הוא אמר לנו ללכת לגונדר
להביא כלי נשק.

01:27:17:20 01:27:12:00
אחרי שהתוודיתי, הם שאלו
את המפקד אספה, ואז הם סלחו לי.

01:27:27:10 01:27:18:03
לאחר מכן הם קראו לי,
למר אלנה אבוהיי ומר אנדרגה,

01:27:31:24 01:27:27:20
אמרו לשלושתנו ללכת להביא כלי נשק
מגונדר, ואז הלכנו לגונדר.

01:27:36:13 01:27:32:08
אחרי שספרנו את כלי הנשק,
ולפני שקיבלנו אותם,

01:27:39:10 01:27:36:22
הם ביקשו ממר אלנה לחתום,
הוא סירב לחתום להם.

01:27:41:11 01:27:39:18
ואז הם אמרו למר אנדרגה לחתום,
גם הוא סירב לחתום.

01:27:44:12 01:27:41:13
ואז הם אמרו לי, המפקד עזרא, תחתום,
חתמתי להם, בזמנו אני הייתי מפקד.

01:27:48:24 01:27:45:12

חתמתי ואז לקחנו
את הנשקים איתנו.

01:27:54:13 01:27:51:03
אחרי שהגענו, למחרת אמרו לנו
לחלק את הנשקים לחיילים.

01:28:02:07 01:27:54:23
ואז כל הלוחמים ישבו על המגרש,
כל מי שלקח נשק נרשם וחתם.

01:28:05:24 01:28:02:20
מי שקראו בשמו הלך ולקח נשק.

01:28:10:02 01:28:06:05
בהתחלה הם קראו בשמי,
המפקד עזרא, תיקח לך נשק,

01:28:13:08 01:28:10:04
לקחתי לעצמי נשק מסוג "אלווין"
במקום לקחת נשק מסוג "גונדי".

01:28:16:13 01:28:13:22
מה זה "אלווין"?
- לקחתי "אלווין" ארוך.

01:28:19:21 01:28:17:20
למה?
- שאלו אותי למה לא לקחתי "גונדי",

01:28:25:03 01:28:20:05
אמרתי שאני סומך רק על הנשק הזה,
באותם ימים כל הזמן כעסתי.

01:28:28:10 01:28:25:13
אמרתי להם שאני סומך
רק על הנשק הזה ואז כולם צחקו.

01:28:31:08 01:28:28:23
תסביר על סוגי הנשקים שהיו לכם.

01:28:36:09 01:28:31:10
"אלווין ארוך" יכול לפגוע
במטרות רחוקות, זה נשק טוב.

01:28:42:20 01:28:37:03
הנשק מסוג "גונדי" יורה רחוק,
אבל לא כמו "אלווין הארוך".

01:28:47:24 01:28:44:13

לכן לקחתי לעצמי את ה"אלווין".

01:28:50:08 01:28:48:09
כשאמרתי להם שאני סומך רק על
ה"אלווין", כולם צחקו.

01:28:54:00 01:28:51:24
ואז חילקו לכולם נשקים.

01:28:58:07 01:28:54:02
אלוף מלקו אמר לנו לפני שהוא הלך,
אם נתפוס מישהו שלא מכבד את החוקים,

01:29:02:05 01:28:58:09
אפילו אם הוא מוצא עט,
ולא מחזיר את העט לבעליו,

01:29:04:08 01:29:02:21
הוא אמר שהם יוציאו
אותו להורג!

01:29:15:24 01:29:11:12
אחרי שהם קראו בשמותיהם
וכולם לקחו נשקים,

01:29:18:08 01:29:16:21
הם קראו בשמי, המפקד עזרא,
עניתי להם כן.

01:29:22:01 01:29:19:01
הוא אמר לי לחלק להם נשקים, אמרתי
שאני לא יודע חשבון וסירבתי לחלק.

01:29:24:00 01:29:22:10
הוא שאל אותי שוב, אתה לא רוצה
לחלק, השבתי לו שאני לא מחלק.

01:29:29:07 01:29:24:14
ואז הוא שלף את הרובה שלו ובא אליי,
הוא שאל, מה האלוף מלקו אמר לכם?

01:29:33:10 01:29:30:07
הוא נתן הנחייה שמי שלא מבצע
פקודות צריך להרוג אותו.

01:29:36:21 01:29:33:20
הוא שאל אותי, אתה מסרב פקודה?
השבתי לו שאני לא יודע חשבון.

01:29:39:12 01:29:37:04

הוא שאל שוב, אתה עדיין
מסרב פקודה? אמרתי לו, בסדר.

01:29:45:08 01:29:42:04
בסוף הסכמתי! הוא אמר לי,
תתחיל לחלק להם, והלך לדרכו.

01:29:51:19 01:29:45:16
ואז ספרתי את כל הנשקים,
וחילקתי לכולם בערך 100-110 נשקים.

01:29:55:05 01:29:52:08
אתה חילקת להם נשקים?
כן -

01:29:59:02 01:29:55:12
אחרי שחילקתי להם את כל הנשקים,
עזבנו את המקום לאינטוניס וישנו שם.

01:30:03:11 01:29:59:04
מאינטוניס המשכנו
ללכת למאורה,

01:30:09:12 01:30:03:13
במאורה אמרו ללוחמים שראו את האיש
שירה עלינו, והם התחילו לירות שם.

01:30:15:14 01:30:09:14
למפקד שלי קראו מקֶטָה, אני הייתי
סגן המפקד, והוא היה המפקד הבכיר.

01:30:19:23 01:30:16:12
קראו לשנינו להגיע מהר לקרב,
שנינו הלכנו לשם מייד.

01:30:28:17 01:30:21:08
אמרו לנו לאתר את האנשים
שירו לשווא ולהביא אותם לדין.

01:30:32:21 01:30:30:08
הלכנו ואיתרנו את האנשים
שהצביעו עליהם, ולקחנו אותם איתנו.

01:30:35:23 01:30:32:23
שני אנשים סירבו להעיד,
ואז אחרים העידו עליהם.

01:30:40:01 01:30:36:12
בסך הכול הם היו שלושה אנשים.
הם סלחו לאנשים שהעידו על היורים,

01:30:47:01 01:30:41:23
ואלו שסירבו להעיד, מפקד הפלוגה
נתן פקודה לאסוף את כל הלוחמים.

01:30:51:10 01:30:47:21
הלכנו לשם, ואז הוא הביא
את האנשים שסירבו להעיד אזוקים.

01:30:55:20 01:30:52:07
היות שהם סירבו להעיד מי ירה
כשאחרים העידו על כך,

01:30:59:24 01:30:56:08
הם אמרו שהם החליטו
להוציא אותם להורג.

01:31:03:18 01:31:01:22
ואז איש אחד שהגיע מגאיינט
קם ממקומו ואמר,

01:31:11:12 01:31:05:13
אנחנו רק בדרכך להילחם
נגד האויבים שלנו

01:31:14:14 01:31:11:22
אם אנחנו הורגים את הלוחמים שלנו
בעצמנו, איך נוכל להילחם נגדם!

01:31:19:12 01:31:15:13
כשהוא אמר את זה,
כל הלוחמים מחאו לו כפיים.

01:31:25:15 01:31:20:04
ואז אמר למפקד הפלוגה לשחרר אותם,
ולתת להם לסחוב דברים כבדים.

01:31:28:02 01:31:26:24
את האשמים?
- כן.

01:31:32:01 01:31:28:04
הוא אמר לי לקחת מהם את הנשקים,
והוא לקח אותם לכלא.

01:31:36:04 01:31:32:08
למחרת פניתי למפקד מקטה ואמרתי לו
שנלך לבקש שישחררו את האנשים האלו.

01:31:39:22 01:31:36:14

אמרתי לו שיהיו הרבה מקומות שנילחם בהם, לכן בוא נבקש שישחררו אותם.

01:31:45:21 01:31:40:20
הוא הסכים, ואז אמר לי שהוא לא ידבר אלא שאני אלך לדבר, הוא פחד מהם.

01:31:48:14 01:31:47:14
אני לא פחדתי מהם.

01:31:52:23 01:31:49:14
כשהגענו אליהם הם שאלו אותנו מה קרה, השבנו שהכול בסדר.

01:31:58:13 01:31:53:11
אמרתי לו, המפקד, יש לנו הרבה מקומות שיהיו בהם קרבות קשים.

01:32:01:15 01:31:59:00
אינני יכול לסחוב עליי נשק נוסף,

01:32:07:02 01:32:01:17
באתי הנה כדי לבקש להחזיר את הנשקים כדי שיעזרו לנו להילחם במלחמה.

01:32:09:06 01:32:07:10
הוא פנה למפקד מקטה ושאל אותנו מה הוא חושב.

01:32:11:06 01:32:09:16
הוא השיב לו שהוא חושב כמוני.

01:32:15:07 01:32:11:16
הוא אמר לי לשחרר ולקחת אותם ואז חימשנו אותם וחזרנו למחנה.

01:32:19:14 01:32:15:15
ואז יצאנו לדרך והגענו למחוז "גלה", ושם פתחו עלינו בירי והתחיל קרב.

01:32:25:04 01:32:20:01
כשפתחו בירי, לא חשבתי יותר מדי אם אני אמות, ונכנסתי לקרב.

01:32:30:15 01:32:26:11
בזמן שהאויב ירה על הלוחמים שלנו, בנשק "גונדי", הפתעתי אותו מאחור,

01:32:34:02 01:32:31:24
כיוונתי על גבו את האלווין שלי
ואמרתי לו לזרוק את נשקו מיד.

01:32:36:11 01:32:34:08
הוא זרק את נשקו,
לא יריתי בו.

01:32:39:18 01:32:36:21
אמרתי לו שיעמוד ויוריד מעליו
את כל התחמושת, והוא הוריד.

01:32:43:20 01:32:39:24
החרמתי את נשקו, והסגרתי
אותו למפקד של הפלוגה שלנו.

01:32:48:03 01:32:44:17
אחרי שהסגרתי אותו,
הם נתנו לי את הנשק שלו.

01:32:52:01 01:32:48:12
הם אמרו, "הוא אמר שיתפוס
אויבים עם האלווין, וזה אכן קרה!"

01:32:56:18 01:32:52:09
משם כל הלוחמים המשיכו לצעוד,
ואז הגענו לירידה.

01:33:02:02 01:32:57:16
אמרו ללוחמים להתבצר בהר מסוים,
משם התחילו קרב יריות.

01:33:04:02 01:33:02:14
באותו קרב נהרגו 2 לוחמים שלנו.

01:33:09:16 01:33:04:17
אני נלחמתי יחד איתם עם האלווין
הארוך, ופיניתי את השטח מהיורים.

01:33:17:22 01:33:10:10
ואז באותו ערב המפקד שלי,
הוא היה לוחם בעצמו,

01:33:22:12 01:33:18:20
התקשר אליי ואמר לי שהאויבים
הגיעו אליי, ושאזהר מהם.

01:33:25:11 01:33:22:23
הוא סתם שיקר לי,
כדי שאזהר.

01:33:29:13 01:33:26:03
האלוף ישב בצד אלינו,
ואני הייתי בצד השני.

01:33:33:07 01:33:29:21
ואז המורדים הגיעו אלינו
בערב ופתחו קרב יריות.

01:33:39:08 01:33:34:05
ירינו עליהם חזרה והברחנו אותם, היו
להם הרוגים ואת הפצועים לקחו איתם.

01:33:43:18 01:33:39:24
למחרת המפקד הזעיק אותי,
הלכתי אליו ונפגשנו בהר.

01:33:50:22 01:33:44:21
שם פגשתי מישהו
מביתא ישראל, שהיה לוחם.

01:33:53:10 01:33:51:17
שהינו שם יחד במשך תקופה.

01:33:57:11 01:33:53:15
ואז אמרו לנו ללכת להילחם
כדי לשחרר את המחסום.

01:34:00:20 01:33:57:23
זה היה במחוז "וואליה",
אז התייצבנו בגבול וואליה.

01:34:05:05 01:34:01:01
גם הלוחמים אחרים הגיעו לשם,
ושם חיסלו הרבה אנשים בקרב יריות.

01:34:09:11 01:34:06:06
ואני דאגתי לאסוף את הנשקים
של ההרוגים, ולקבור את ההרוגים,

01:34:13:18 01:34:09:21
וככה נשארנו לישון בוואליה.
המקום היה בשליטתנו.

01:34:17:20 01:34:14:13
אחרי שהמקום היה בשליטתנו,
הלוחמים שלנו נלחמו כל הלילה.

01:34:20:21 01:34:18:07
הם הזעיקו אותי

ואת המפקד מקטה,

01:34:26:15 01:34:20:24
אמרו לנו, שהמורדים אינם נרתעים
מהיריות ושהם ישתלטו על המחסום.

01:34:31:08 01:34:27:03
המפקד שלי מאוד התעצב מהבשורה.

01:34:35:10 01:34:32:01
היה אלוף אחד בשם מתיאוס,

01:34:38:12 01:34:36:07
הוא אמר למפקד מקטה
שיביאו לו נשק מסוג "קרביל 50".

01:34:44:08 01:34:38:22
לקחנו אליו כ-100 נשקים, ונלחמנו
נגדם עוד ועוד, והשמש עמדה לשקוע.

01:34:48:04 01:34:44:14
כל הזמן הזה היה קרב יריות,
נלחמנו עוד ועוד בלי הפסקה,

01:34:52:10 01:34:48:24
ואז כשהגענו למחסום "טברי",
המפקד אמר לי לחזור אחורה,

01:34:54:13 01:34:52:17
הוא אמר לי לחזור אחורה,
כי הם יכבשו את כל המקומות שלנו.

01:34:57:09 01:34:54:20
השבתי, איך אני יכול לחזור אחורה,
למה הוא אומר לי את זה.

01:35:01:04 01:34:57:19
הוא אמר שאם הם יכבשו את כל השכונה
הם יחרימו את נשקנו ויהרגו אותנו.

01:35:06:13 01:35:02:20
אמרתי לו בסדר וחזרנו,
ואז ישבנו באמצע יער.

01:35:09:08 01:35:07:16
ואז שמעתי משהו
צועק לעברנו, מי אתם,

01:35:12:02 01:35:10:14
השמש כבר שקעה,

השבתי לו, זה אנחנו!

01:35:15:19 01:35:13:12
הוא אמר, הסתלקו מייד,
אתם יושבים פה ויש פה לחימה.

01:35:18:22 01:35:15:21
כולנו התפזרנו מהר מהמקום,
המורדים ירו בו בחזה.

01:35:24:21 01:35:19:11
ואז חייל בא בבהלה וצעק, המפקד
תחזרו מהר, הם הרגו את כל התושבים.

01:35:27:20 01:35:24:23
אמרתי לו, מה אתה היסטרי,
תירגע מהר.

01:35:30:07 01:35:28:11
הלכנו לאלוף
לקבל פתרון לאותו מצב.

01:35:35:17 01:35:31:03
הלכתי לאלוף לשאול אותו מה לעשות,
איבדתי את מקום המפגש שלי,

01:35:42:11 01:35:36:03
ואז בעזרתו איתרתי את מקום המפגש.
שאלתי אותו, והוא מסר את מיקומו.

01:35:47:00 01:35:42:19
אמרתי לו שיישאר לישון שם,
ושבבוקר אוציא אותו משם.

01:35:51:15 01:35:47:13
כשהלכנו לשם בבוקר ראינו את המפקד
ועוד הרבה אנשים מוטלים על הרצפה.

01:35:56:08 01:35:51:17
הם נלחמו במהלך הלילה
וכולם נהרגו.

01:35:58:02 01:35:56:21
הם הרגו זה את זה?
כן.

01:36:03:05 01:35:58:04
כיוון שהיה חושך, אחד ירה בשני
כי הם חשבו שזה האויב שלהם.

01:36:08:13 01:36:03:22
כל האויבים מפלוגת "אידווי"
שנלחמו נגדם גם נהרגו.

01:36:13:21 01:36:09:02
יומיים אחרי האירוע הזה,
זה קרה ביום שישי בלילה,

01:36:20:01 01:36:14:16
ביום ראשון בערב אמרו לי לקבור
את כולם, נהרגו כ-30 אנשים.

01:36:25:11 01:36:20:24
כמו כן, היו הרבה פצועים,
הגיעה משאית ולקחה את כולם.

01:36:32:12 01:36:27:03
מצאתי את האחיין שלי, שחיפשתי,
מצאתי אותו בוכה וגם אני בכיתי.

01:36:36:24 01:36:33:14
פגשתי אותו, אף שאמרו לי
שהוא מת בזמן שהמפקד מקטה נהרג.

01:36:41:04 01:36:37:15
דאגתי שיקברו בצורה מכובדת,
את המפקד מקטה ואת שאר ההרוגים.

01:36:43:13 01:36:41:14
מהחיילים שלי נהרגו
בין 7-8 לוחמים.

01:36:50:08 01:36:44:07
כל הזמן הזה הם ידעו שאתה יהודי?
- כן, כולם הכירו אותי.

01:36:56:04 01:36:51:00
בהתחלה, כשאספו את כל התושבים,
והלכתי לדבר בפניהם,

01:37:01:14 01:36:56:06
מהתחלה אמרתי להם שנולדתי
לקהילה המדוכאת ביתא ישראל.

01:37:07:05 01:37:02:18
אמרתי להם שידעו מי אני
ושבאתי לעשות שוויון בין כולם.

01:37:11:09 01:37:08:18
לא הייתי מתחיל לדבר בפניהם,

לפני שאמרתי להם את זה.

01:37:18:17 01:37:13:10
הייתי אומר ששמי אלוף עזרא ממו,
בשלב יותר מאוחר הפכתי לאלוף.

01:37:24:06 01:37:20:06
ואז אחרי שעשינו
את כל הדברים האלו,

01:37:33:19 01:37:26:02
הפצועים הבריאו, עזבנו את אותו מקום
והמתנו במקום שנקרא צ'רקונה 9 ימים.

01:37:37:02 01:37:34:08
ואז אמרו לנו לחזור
שוב לאסנג'ה, וחזרנו.

01:37:41:04 01:37:37:17
אמרו לנו להישאר באסנג'ה,
נשארנו שם במשך חודש.

01:37:45:15 01:37:41:06
המפקד אספה הלך לאדֶט, עד שהוא
חזר מאדֶט נשארנו באותו מקום.

01:37:49:23 01:37:46:15
מאיפה הוא היה צריך לחזור?
- מאדֶט.

01:37:52:06 01:37:50:07
איפה זה אדֶט?
- זה נמצא באזור טגדה.

01:37:56:10 01:37:53:01
איפה זה?
- זה נמצא באזור טגדה.

01:38:02:20 01:37:56:23
אחרי שהמפקד חזר, הגיע רכב ולקח
אותנו לאזזו, התמקמנו באזזו.

01:38:05:24 01:38:03:17
אלוף מלקו הגיע לשם,
ואז התחילו לברך אותנו.

01:38:09:20 01:38:06:12
עשו אירוע גדול, הם קנו
שור אחד עבור ביתא ישראל.

01:38:11:16 01:38:09:22
בסך הכול היינו 74 אנשים
מביתא ישראל.

01:38:14:08 01:38:12:03
הייתם 74?
- כן, הם נתנו לנו שור אחד.

01:38:18:16 01:38:15:02
שחטנו את השור, בנוסף נתנו לנו
קרשים, משקאות ועוד בנפרד.

01:38:24:14 01:38:19:14
אכלנו את מה שנתנו לנו, ואז החיילים
מאורומו ביקשו שניתן להם בשר משלנו.

01:38:27:05 01:38:24:16
אמרתי להם לא לתת להם בשר
כי אנחנו מבית ישראל,

01:38:29:13 01:38:27:07
הם אמרו בשר זה בשר,
וביקשו לקבל את הבשר שלנו.

01:38:32:09 01:38:30:08
הם סירבו לתת להם.

01:38:38:08 01:38:33:12
כשעמדנו לאכול את הבשר שעל האש,
אמרו לי להגיע מהר עם הנשק שלי.

01:38:41:04 01:38:39:06
כבר אכלנו, ישנו שם יום אחד.

01:38:45:00 01:38:41:18
ואז בלי שאכלתי, לקחתי
את הלוחמים והלכתי לווגרה.

01:38:47:08 01:38:45:02
זה נמצא במחוז גונדר, לכן היו
שם הרבה אנשים מביתא ישראל.

01:38:49:18 01:38:47:11
היו מעט אנשים מביתא ישראל
שהלכו איתי לשם.

01:38:52:03 01:38:50:10
אבל באזור גונדר היו
הרבה אנשים מביתא ישראל,

01:38:59:02 01:38:52:05
השארתי להם את הבשר שיחלקו ביניהם
והלכתי משם, ואז הגענו לדוואט.

01:39:03:18 01:38:59:17
בדוואט הסתובבתי בין משפחות ההרוגים
ובישרתי להם על אובדן יקיריהם.

01:39:05:02 01:39:03:20
למשפחות שלא ידעו?
- כן.

01:39:11:11 01:39:05:04
כמה אנשים נהרגו בסך הכול?
- מהפלוגה שלי נהרגו שישה אנשים.

01:39:16:21 01:39:11:14
בעצם נהרגו שבעה אנשים,
ואז הלכנו לבשר לקרוביהם.

01:39:20:05 01:39:17:15
נתנו לנו תאריך ללכת לבשר להם
על האבל של יקיריהם.

01:39:23:15 01:39:20:21
בבוקר השכנים מעבירים את הבשורה
למשפחה, ואנחנו הולכים לדרכנו.

01:39:28:08 01:39:24:22
אחרי שאנחנו הולכים, הם עושים
הלוויה ומספידים את ההרוג.

01:39:30:05 01:39:28:11
השכנים היו מבשרים למשפחת ההרוג?
- כן.

01:39:32:21 01:39:30:15
כן, אני מזמין את השכנים
ומבשר להם על ההרוג.

01:39:37:01 01:39:33:18
אני אומר להם מתי אנחנו הולכים
לנחם את המשפחה, ושיספרו להם עד אז.

01:39:40:05 01:39:37:03
ואז אנחנו הולכים לבקר את המשפחה,
כמו כן הם מודיעים לכל הקרובים,

01:39:44:04 01:39:40:07
ואז עושים הלוויה

ומספידים את ההרוג כל היום.

01:39:49:20 01:39:45:15
אחרי שעשינו את זה וחזרנו,

01:39:55:05 01:39:53:08
בשנת 1970...

01:40:04:11 01:39:59:08
בשנת 1971 הלכנו...

01:40:13:11 01:40:04:19
אחרי שחזרנו מארמצ'או, הלכנו
לדלגי וטקזה, הלכנו לשם וחזרנו.

01:40:20:15 01:40:14:03
בשנת 1974, למעשה בשנת 1973,
הלכנו לדלגי וטקזה וחזרנו.

01:40:30:07 01:40:21:16
בשנת 1974, הלכנו לדאלשה, גצ'או
סאנג'ה, הלכנו לכפרים האלו וחזרנו.

01:40:35:06 01:40:30:19
בשנת 1975 שרפו לנו
את כל הרכבים באדג'וץ'.

01:40:40:22 01:40:35:17
באותו זמן הפלוגות "שבירה" ו"איאדיג"
איחדו כוחות ונלחמו נגדנו.

01:40:44:18 01:40:42:01
הם שרפו לנו את הרכבים,
לכן עזבנו שם וחזרנו.

01:40:51:15 01:40:44:20
ספר לי על המצב שהיה באותו זמן.
- בשנת 1971 הלכנו לג'ואנרה.

01:40:56:10 01:40:53:06
באותה השנה חזרנו משם
והלכנו לארמצ'או.

01:41:01:06 01:40:59:01
בשנת 1972 הייתה לנו מנוחה.

01:41:11:07 01:41:02:01
בשנת 1973 לפי הספירה האתיופית
הלכנו לטקזה ולדלדי.

01:41:19:08 01:41:11:18
כשהייתה לכם מנוחה, כמה זמן נחתם?
- נחנו קצת, חודש-חודשיים.

01:41:30:18 01:41:21:21
בשנת 1974 הלכנו לגצ'או,
סאנג'ה, דאלשה.

01:41:36:14 01:41:31:15
בשנת 1975 נלחמנו בקרב קשה
בוולקייט-אדגוש.

01:41:41:06 01:41:37:12
ספר על האירוע הזה בהרחבה.
- בשנת 1975 ניהלנו קרב קשה.

01:41:43:24 01:41:42:11
השמדנו זה את זה.

01:41:48:16 01:41:44:23
אתה זוכר את זה?
- כן, אני זוכר את זה.

01:41:51:05 01:41:48:19
ספר לי על זה בהרחבה.
- זו הייתה צרה מאוד גדולה.

01:41:55:01 01:41:51:07
אחרי שהלכנו התחילו קרב יריות,
כל האזור היה מלא בדשא.

01:41:56:09 01:41:55:03
אמרו לנו ללכת לקרב,
לכן הלכנו לשם.

01:42:01:21 01:41:56:12
ב-1975 הלכנו לאדגוש,
זה היה במחוז שלנו באבייגוש.

01:42:08:03 01:42:03:01
הסגן של המנהיג לקח אותנו לשם,
כל הלוחמים הלכו יחד איתנו לשם.

01:42:14:16 01:42:08:15
הלוחמים בחזית ותומכי הלחימה היו
איתנו, נכנסו לקרב והתחלנו להילחם.

01:42:18:04 01:42:15:18
הם נלחמו נגדנו,
והם עמדו לנצח אותנו במלחמה,

01:42:25:02 01:42:18:22
הם ניצחו אותנו, ושרפו לנו אפילו
את הרכבים, ואז נסגנו לאחור.

01:42:29:24 01:42:25:15
אתה זוכר אם המצב היה מפחיד?
- המצב היה מאוד מפחיד.

01:42:34:14 01:42:30:01
החיילים שלך נהרגו בקרב?
- נהרגו לוחמים אבל לא חיילים שלי.

01:42:36:16 01:42:35:04
אבל הרבה לוחמים
נהרגו במלחמה הזו!

01:42:41:09 01:42:37:03
ראית אותם נהרגים?
- כן, ראינו אותם נופלים לידנו.

01:42:44:20 01:42:42:18
הם נפלו לידנו
אחד אחרי השני.

01:42:49:19 01:42:46:03
כמו כן נהרגו גם הרבה
לוחמים של היריבים שלנו.

01:42:51:16 01:42:49:21
יכולנו לראות את הקורבנות
שלהם כשאנחנו גברנו עליהם,

01:42:54:13 01:42:51:18
אבל כשהם גברו עלינו,
לא יכולנו לראות את הקורבנות שלהם.

01:42:57:14 01:42:56:01
אחרי שהם רמסו אותנו בקרב,
חזרנו למקום שלנו.

01:43:03:04 01:42:59:11
יצאנו מהר וחזרנו לעיר שלנו.

01:43:07:19 01:43:04:15
אחרי שחזרנו לעיר שלנו,
אף שאני לא מספר לך לפי הסדר.

01:43:11:07 01:43:08:00
מה שסיפרתי לך, שנפצתי 1976,

נפצעתי בזמן שאימנתי את הלוחמים.

01:43:16:19 01:43:13:08

וככה חזרנו לעיר שלנו.

01:43:22:06 01:43:17:16

זהו המקרה שסיפרתי עליו, שב-1976
נפצעתי בזמן שאימנתי את הלוחמים.

01:43:23:18 01:43:22:23

ואז...

01:43:30:13 01:43:26:10

אחרי שיצאתי מהקרב

וחזרתי לעיר שלנו,

01:43:36:15 01:43:31:12

הם שלחו אותי ל... בעצם
התאמנתי שם במשך שישה חודשים.

01:43:40:24 01:43:37:00

אחרי שהתאמנתי במשך שישה חודשים,
ועשיתי קורס לוחמים,

01:43:42:18 01:43:41:05

הם העניקו לי את דרגת האלוף.

01:43:45:17 01:43:43:19

זה קרה בשנת 1977.

01:43:51:23 01:43:47:04

לאחר מכן הלכנו לאזור

שנקרא סָמֶן סַבַּת-קָטֵל

01:43:58:16 01:43:54:07

בסָמֶן סַבַּת-קָטֵל היו לי

700 לוחמים תחת פיקודי.

01:44:03:15 01:44:00:07

היה עוד מפקד בשם שַׁבְּלֵל נָגֵטוּ,
גם לו הייתה כמות זהה של לוחמים.

01:44:05:19 01:44:04:16

כולם היו לוחמים בחזית.

01:44:10:02 01:44:06:04

לי היו חיילים שכונו לוחמי "איִזְבָּה"
לוחמי שְׁמֶק, ומְנָשָׁה מעורבבים יחד.

01:44:13:02 01:44:10:15

מה זה אומר?
- כולם היו לוחמים מאומנים.

01:44:14:05 01:44:13:04
מה ההבדל בין הלוחמים?

01:44:20:03 01:44:14:07
כשנתתי פקודה ללוחמי שָׁמַק לפגוע
באויב, הם היו עושים את זה בלילה.

01:44:26:02 01:44:22:00
אבל לוחמי "איִזְבָּה" ולוחמי
"מְנָשָׁה" נלחמו לצידי.

01:44:28:14 01:44:27:03
כולם היו תחת פיקודי.

01:44:32:17 01:44:30:12
ואז הלכנו לִסְמָן סֶבֶת-קָטָל.

01:44:41:04 01:44:35:01
הלוחמים שהיו בִּסְמָן סֶבֶת-קָטָל
הודיעו לנו שהם הגיעו לִבְלִסְיָה.

01:44:45:22 01:44:41:06
הם אמרו לי להישאר בִּסְמָן במקומם,
הם שיקרו לי כשאמרו לי את זה.

01:44:48:19 01:44:46:04
למה?
- הם אמרו לנו להסתער, אז הלכנו.

01:44:53:15 01:44:50:13
כשעמדנו להגיע לִסְמָן סֶבֶת-קָטָל
והתקרבנו לגבול,

01:44:56:23 01:44:54:22
המורדים ירו מרגמה
על הלוחמים שלי והרגו אותם.

01:44:59:15 01:44:57:22
לא הבנתי למה הם אמרו לך
להיכנס לשם?

01:45:04:10 01:45:00:05
אמרו לי את זה כדי שאני אהיה הראשון
שיכנס להילחם ואכבוש את המקום.

01:45:08:16 01:45:04:12
הם נשארו מאחור מכיוון שפחדו,

הם אמרו לי בנקודת המפגש שלנו.

01:45:12:14 01:45:10:17
לכן שלחו אותך שתיכנס ראשון?
- כן.

01:45:17:12 01:45:12:16
למעשה היה קולונל אחד, הוא ראה
אותי נכנס לשם עם הלוחמים שלי,

01:45:20:17 01:45:18:14
פלוגת הלוחמים שלי
נקראה "ג'צ'או".

01:45:24:17 01:45:21:12
הוא ראה אותי וצעק, מי אתם,
השבתי לו שאני פלוגת "ג'צ'או".

01:45:28:12 01:45:25:03
הוא אמר לנו שפלוגת הלוחמים שלי
נראים שמו הלוחמים של ט'דרוס.

01:45:32:08 01:45:28:22
מה הכוונה?
- כשהלכנו בטור מסודר,

01:45:34:20 01:45:32:23
זה היה מפחיד לראות
את הלוחמים ככה.

01:45:38:09 01:45:36:13
ואז המורדים ירו מרגמה
על הלוחמים שלי וחיסלו אותם.

01:45:43:04 01:45:39:04
ואז פתחנו נגדם קרב יריות, הם ירו
עלינו מלמעלה ואנחנו תפסנו מחסה.

01:45:46:17 01:45:44:19
הם ירו עלינו,
ואנחנו ירינו עליהם בחזרה.

01:45:51:06 01:45:46:19
הם ירו על שני הלוחמים שלי במצח
מול העיניים שלי ושניהם מתו במקום.

01:45:57:21 01:45:51:24
כמו כן היה לי לוחם נוסף
שהחזיק פגז. גם בו ירו במצח.

01:46:04:03 01:45:58:11
באותו רגע הלכתי לקחת ממנו את הפגז,
הם ירו עליי וחוררו את הבגדים שלי.

01:46:10:15 01:46:05:04
כשהם ירו עליי, המפקד שנבל נגטו
צעק לעברי לברוח משם מהר.

01:46:13:22 01:46:10:17
ברחתי מהמקום מהר,
והם ירו לשם צרור של יריות.

01:46:19:17 01:46:16:05
ואז ברחתי מהר
ותפסתי מחסה.

01:46:23:10 01:46:19:20
כמה מהלוחמים שלך נהרגו עד עכשיו?
- בהתחלה נהרגו שני לוחמים,

01:46:26:24 01:46:24:01
לאחר מכן נהרג עוד אדם אחד,
אבל הרבה מהלוחמים נהרגו.

01:46:31:16 01:46:28:02
ואז בלילה הם שוב
באו לתקוף אותנו.

01:46:35:20 01:46:31:23
הם ירו עלינו צרור של יריות
תוך כדי שהם התקדמו לעברנו.

01:46:38:15 01:46:36:02
כשהם התקרבו אלינו,
כולנו תפסנו מהר מחסה ונעלמנו.

01:46:46:00 01:46:39:17
כולנו נעלמנו מהמקום,
ואז צעקתי שישלחו לנו מסוקים.

01:46:49:01 01:46:46:13
הם השיבו לי שמזג האוויר מעונן
ושהמסוק לא יגיע אליי.

01:46:51:23 01:46:49:15
אמרתי להם, אני אנטוש
את המקום ואעבור למקום אחר.

01:46:55:17 01:46:52:00
הם אמרו לי לא לעזוב את המקום,

נשארתי שם במשך 3 ימים ו-3 לילות.

01:46:57:15 01:46:56:04

הם תכננו בכוונה
שהמורדים יעשו עליי מארב!

01:47:03:11 01:46:58:23

לבסוף אמרתי להם שאני הולך
להיכנע למורדים מרצוני.

01:47:07:22 01:47:04:12

הם אמרו לי, תצא מהמקום ואל תיכנע
ושהמורדים סוגרים עליי מאחור.

01:47:12:16 01:47:10:05

הם תכננו את זה כדי שהמורדים
יסגרו עליי ואני אכנע להם.

01:47:15:03 01:47:12:18

למה הם עשו לך את זה?
- הם כעסו על השלטון.

01:47:21:01 01:47:16:14

מה הם התכוונו או רצו לעשות?
- הם היו נגד השלטון.

01:47:24:04 01:47:22:07

אלו היו העובדים בתוך הצבא?
- כן, המפקדים בצבא של השלטון.

01:47:28:23 01:47:25:07

כשאמרתי להם באותו זמן
שאני הולך להיכנע למורדים,

01:47:32:02 01:47:29:02

הם אמרו לי לצאת מהמקום מהר,
ושהמורדים יעשו עליי מארב מאחור.

01:47:33:22 01:47:32:08

ואז אמרתי ללוחמים שלי
לשבור את כל הנשקים.

01:47:37:16 01:47:34:03

הם שברו בעזרת אבנים
את כל הנשקים שהחרמנו בקרב.

01:47:40:16 01:47:38:19

ואז אמרתי להם לצאת מהמקום.
אחרי שיצאנו משם,

01:47:45:00 01:47:41:07
לקראת הזריחה הגענו למורד הכפר,
ושם הרבה מהם נבלעו בתוך הבור.

01:47:49:20 01:47:45:18
כשהם תכננו את כל המהלכים האלו
היו לך חשדות שהם יעשו דבר כזה?

01:47:53:21 01:47:50:17
כן, חשדתי בהם.

01:47:58:12 01:47:55:15
חשבתי רק איך לצאת
מאותו מקום.

01:48:03:23 01:47:59:08
ואז כשהגענו לפאתי העיר
מצאתי שני חקלאים.

01:48:07:10 01:48:04:00
נתתי לכל אחד נשק ולקחתי
אותם להילחם יחד איתנו.

01:48:09:17 01:48:07:16
המורדים ירו עלינו מהגבעה
והרגו את אחד החקלאים.

01:48:12:24 01:48:11:03
אני גרמתי למותו,
חטאתי בזה!

01:48:19:11 01:48:14:08
כשהלכנו לשם, הלוחמים של נגטו
ואלוף משנה גזקן הובילו מקדימה,

01:48:22:16 01:48:19:15
בדרך חיכו להם שלושה אנשים.

01:48:26:20 01:48:23:23
שאלו אותם מי הם,
הם השיבו שהם הצבא של העם.

01:48:31:01 01:48:27:13
ואז אמרתי להם שישברו
את הנשקים, וירדנו לכפר.

01:48:35:13 01:48:32:03
למה אמרת להם לשבור את הנשקים?
- היינו עייפים, מי ייסחב את זה?

01:48:40:02 01:48:36:20
אלו הם הנשקים שהחרמנו מהאויבים
וגם מה שאספנו מהאנשים שנהרגו.

01:48:43:24 01:48:40:18
היו לכם נשקים שהחרמתם?
- כן, בוודאי!

01:48:48:12 01:48:44:18
כמה נשקים החרמתם בערך?
- בכל מקום שהגעתי אליו החרמתי נשק.

01:48:51:19 01:48:49:23
בשלב מסוים הפסקתי את זה,
אבל החרמתי הרבה נשק מהמורדים.

01:48:56:16 01:48:52:11
בקרב האחרון שניהלת,
כמה נשקים החרמת?

01:48:58:09 01:48:56:22
בקרב האחרון?
- כן.

01:49:03:01 01:48:58:15
החרמנו בערך שבעה-שמונה נשקים.

01:49:07:22 01:49:04:10
כדי שהאויבים או אנשים אחרים
לא ישתמשו בנשקים האלו.

01:49:15:23 01:49:09:12
כשהתחלנו ללכת, המפקד נגטו
ואלוף משנה גזהן הובילו מקדימה,

01:49:19:08 01:49:16:20
כששאלו אותם בדרכי מי הם,
הם השיבו שהם הצבא של העם.

01:49:25:03 01:49:21:15
אמרו להם שיסתלקו מייד מהמקום,
במקום להגיד שהם צבא העם ושיישארו.

01:49:28:17 01:49:25:05
ואז הם התקרבו אליהם והתחילו לירות,
המפקד נגטו היה פצוע לפני כן,

01:49:31:06 01:49:29:05
הוא היה לוחם,
והם פצעו אותו שוב.

01:49:36:13 01:49:32:02
הם פצעו גם את האלוף משנה גזהן,
הוא ירה עליהם והרג שניים מהם.

01:49:41:22 01:49:37:17
מי פצע את מי?
-גזהן הרג שניים מאלו שירו עליהם.

01:49:48:12 01:49:42:01
מי שפצע אותנו אלו הם המורדים
מפלוגות אידווי, איאדיג וטאהט.

01:49:53:08 01:49:50:06
ואז הם ירו על שניים מהם והרגו
אותם ואז עזבנו את אותו מקום.

01:49:57:04 01:49:53:11
כמו כן היה זמר שהעלה את המורל
של הלוחמים, הוא נפצע בידו.

01:50:01:03 01:49:57:23
לא מצאתי את הרופא,
לכן קשרתי את ידו עם מצעים.

01:50:06:13 01:50:02:02
אחרי שעשיתי את זה המשכנו ללכת,
ואז הגענו לחלק המדברי של אקרה.

01:50:11:03 01:50:07:13
כשהגענו לשם הבאתי סוסים
והעליתי את הפצועים על הסוסים.

01:50:15:03 01:50:11:14
אחרי שלקחתי את הפצועים
על סוסים, השארתי אותם באקר.

01:50:19:20 01:50:15:13
באותו זמן איבדתי את אחד המפקדים,
והלכתי לעיר דברק כדי לחפש אותו.

01:50:23:23 01:50:20:14
אחרי שמצאתי את המפקד בדברק,
השארתי אותו במקום מסוים.

01:50:28:15 01:50:24:07
הלכתי לביתו של צגאיי,
אכלתי ארוחת בוקר וישנתי אצלו.

01:50:31:16 01:50:28:22

על הבוקר הגיעו רכבים
והחזירו אותנו למקום שלנו.

01:50:34:20 01:50:31:18
חזרנו לַוִּיקָן ומצאנו
את כל המפקדים מכונסים יחד.

01:50:37:21 01:50:35:12
קודם לכן השארתי חלק מהלוחמים
והלכתי עם שאר הלוחמים.

01:50:42:17 01:50:38:10
וכשחזרנו לַוִּיקָן, כל המפקדים
הגיעו במסוק והתכנסו יחד.

01:50:45:16 01:50:43:19
ואז ניגש אליי עיתונאי
כדי לראיין אותי.

01:50:51:02 01:50:46:00
נזפתי בו שבמקום לבוא להילחם איתנו
הוא יושב ומתבדח כמו אישה.

01:50:59:17 01:50:52:05
כשנזפתי בו ככה, גזקן אמר לי
לעזוב אותו ולא לדבר אתו.

01:51:03:00 01:51:01:02
ואז הוא בירך אותי,
ברוך שובר!

01:51:05:21 01:51:03:02
אמרתי לו שהרבה מהלוחמים
שלי נפגעו בקרב.

01:51:09:06 01:51:05:24
הוא אמר לי, העיקר שאתה ניצלת.
אם לוחם מת מחליפים אותו באחר,

01:51:11:04 01:51:09:16
כשמפקד מת, המצב יותר חמור!

01:51:16:03 01:51:12:20
מיד לאחר מכן הלכנו לדוֹוֹאט
ונשארנו שם.

01:51:22:11 01:51:17:16
הגיעו אלינו הרבה אנשים
לברך אותנו על חזרתנו בשלום.

01:51:27:15 01:51:22:14
הלכת לדוואט לחופש?
- כן, הלכתי למחנה הצבאי שלנו.

01:51:32:03 01:51:27:24
המחנה הצבאי שלנו
היה שם, אז חזרנו.

01:51:36:22 01:51:33:08
בזמן שהיינו שם המורידים באו לתקוף
אותנו בלילות, היו אין סוף יריות.

01:51:41:16 01:51:38:17
ניהלנו נגדם קרב יריות
במשך הרבה זמן.

01:51:45:04 01:51:42:12
פעם אחד נלחמנו נגדם
במשך שבעה ימים.

01:51:46:22 01:51:45:06
זאת אומרת שהם כבשו את העיר דוואט?
- כן.

01:51:49:20 01:51:46:24
כשנלחמנו נגדם בדוואט,
במשך שבעה ימים רצופים

01:51:52:06 01:51:50:05
הם לא מצאו מקום לקבור
את הגופות של המורדים,

01:51:54:11 01:51:52:14
לכן הם חפרו בורות בדחפורים
וקברו את גופותיהם.

01:51:58:11 01:51:55:11
הדחפורים חפרו בור באדמה
וככה קברו אותם.

01:52:00:20 01:51:59:15
נהרגו שם הרבה אנשים.

01:52:03:02 01:52:01:21
לאחר מכן...

01:52:10:16 01:52:06:22
באותו זמן המשפחות שלנו עזבו לסודן,
לכן במקביל ליוויתי אותם בדרכם.

01:52:18:18 01:52:12:18
מה היה המצב של משפחתך באותו זמן?
- בזמן הזה המשפחה שלי הייתה בכפר.

01:52:22:03 01:52:19:06
הכפר שהם חיו בו היה קרוב לעיר.

01:52:26:15 01:52:22:05
לא הלכת לבקר אותם?
- מדי פעם הלכתי לבקר אותם וחזרתי.

01:52:30:24 01:52:27:06
לא הייתי נשאר לישון אצלם, הלכתי
לבקר וחזרתי באותו יום למחנה הצבאי.

01:52:33:06 01:52:31:02
אם הייתי עוזב את הלוחמים,
מה הם יכלו לעשות לבדם?

01:52:36:01 01:52:33:11
כן, אבל איך משפחתך
הסתדרה באותם הימים?

01:52:41:10 01:52:36:09
מועצת החקלאים דאגה לחרוש את השדות
ולקצור את התבואה עבור משפחתי.

01:52:45:06 01:52:41:12
היו חקלאים שעשו את העבודה עבורכם?
- כן, ככה הם הסתדרו.

01:52:47:21 01:52:45:09
התושבים של המקום חרשו את השדות?
- כן, התושבים המקומיים.

01:52:51:04 01:52:48:16
הם לא ניגשו לשדות שלהם
עד שלא חרשו את השדות שלי,

01:52:57:18 01:52:52:06
קודם חרשו, זרעו וקצרו את שלי
ורק אז טיפלו בשדות שלהם.

01:53:03:07 01:52:58:12
באותו זמן אחי מולה
היה חי בכפר, הוא היה חרוץ.

01:53:08:13 01:53:03:12
הוא היה אוסף את כל החקלאים,
אומר להם שאני במלחמה למענכם,

01:53:10:07 01:53:08:15
לכן הוא היה נותן להם לחרוש
ולקצור את השדות שלי.

01:53:14:16 01:53:11:12
כל הזמן הזה אני הייתי במלחמה.

01:53:21:09 01:53:15:01
כמה ילדים היו לך בבית באותו זמן?
- כל חמשת ילדיי היו בבית,

01:53:29:09 01:53:22:11
ועוד שלושה ילדים
מאשתי הקודמת.

01:53:35:05 01:53:30:17
לכן אחרי שעשינו את כל זה,

01:53:44:05 01:53:37:17
המצב הבריאותי שלי, הרי סיפרתי
שנפצתי כשחזרתי מהקרב,

01:53:47:16 01:53:44:13
הם אמרו שנפצתי בזמן שליוויתי
את ביתא ישראל בדרכם לסודן,

01:53:51:21 01:53:50:14
ושלא נפצתי במלחמה.

01:53:56:07 01:53:51:24
אז עבדתי במחנה הצבאי,
הוא לקח אותי לשם והשאיר אותי שם.

01:54:00:11 01:53:57:09
אמרת שהלכת לבקר את משפתחך מדי פעם.
- כן.

01:54:03:20 01:54:00:15
אוקיי, תמשיך את הסיפור מכאן.
- הייתי מבקר אותם וחוזר למחנה.

01:54:07:12 01:54:05:09
לאחר מכן האשימו אותי
שהברחתי את ביתא ישראל.

01:54:13:12 01:54:08:18
טענו שנפצתי בזמן שהברחתי אותם,
ולא בזמן ששמרתי על המחסומים.

01:54:17:12 01:54:15:05
טענתי חזרה שאם מישהו מוכן להעיד
על זה, אני מוכן שיערפו את ראשי.

01:54:20:11 01:54:18:16
ואז הם עינו אותי
במשך תקופה ארוכה.

01:54:25:14 01:54:20:23
לאחר מכן היה מפקד בשם אטנפו גלאו
שחילצתי אותו מהמארב שעשו עליו,

01:54:29:09 01:54:26:02
הוא הועבר למחוז דבֶּרֶט-אבֹּר,
הוא שמע על המקרה והגיע אליי מהר.

01:54:34:01 01:54:30:18
הוא הגיע אליי מהר, וטען בפניהם,
"אדון עזרא לא יעשה מעשה כזה."

01:54:36:21 01:54:34:15
"האלוף עזרא לא עשה דבר כזה."

01:54:43:14 01:54:39:02
"הוא מכיר היטב את המדבר,
הוא יכול היה לעזוב עם משפחתו,"

01:54:46:14 01:54:43:16
"הוא נישאר לחיות כאן בגלל אהבתו
למולדת, לכן הוא עשה את זה."

01:54:52:19 01:54:48:10
כך אמר להם
ודאג לשחרר אותי מהמאסר.

01:54:59:11 01:54:53:23
ואז הוא לקח אותי ואמר לי, "אחרי כל
שפיכות הדמים שעברת כמעט הרגו אותך,

01:55:04:07 01:55:00:17
"אם לא הייתי שומע על המקרה
ומגיע אליך מהר, היו הורגים אותך."

01:55:06:12 01:55:04:22
האיש שדאג לשחרר אותי מהמאסר.

01:55:11:14 01:55:07:01
ואז, אחרי שהוא ערך לי סעודה,
הוא אמר לי לשקול היטב את צעדיי,

01:55:14:11 01:55:11:16
ולא לספר סודות לכל אדם,
כך ייעץ לי.

01:55:21:05 01:55:15:17
ואז הוא חזר למחוז דברט-אבור,
היינו יחד, קראו לו אטנפו גלאו.

01:55:22:22 01:55:21:18
הוא אהב אותי מאוד!

01:55:26:12 01:55:24:07
גם חילצתי אותו כשעשו עליו
מארב והלוחמים נטשו אותו,

01:55:29:16 01:55:26:14
אני הסתערתי בריות
וחילצתי אותו משם.

01:55:34:08 01:55:31:16
מאיפה חילצת אותו?
- מהכפר שלנו, הוא בא לפקד במחוז.

01:55:39:15 01:55:35:23
אחרי שעברנו את כל זה,
והמשכנו את חיינו,

01:55:43:21 01:55:40:09
אחרי שהם שחררו אותי ושלחו אותי
חזרה לכפר, הם השגיחו עליי.

01:55:48:10 01:55:45:00
הם השגיחו עליי היטב.

01:55:50:24 01:55:48:14
הם חשדו בך?
- כן, הם חשדו בי.

01:55:52:22 01:55:51:14
מאז לא דיברתי עם אף אחד.

01:55:57:08 01:55:53:10
עם זאת לא הפסקתי להוציא בסתר
את ביתא ישראל לסודן.

01:56:01:07 01:55:58:01
ואז מה שקרה הוא...

01:56:10:19 01:56:05:21
בשנת...

01:56:18:01 01:56:11:10
לקחו אותי שוב
מהמחנה הצבאי,

01:56:23:05 01:56:19:12
אמרו לי שאני יכול להתמודד
להנהגת של התושבים.

01:56:26:14 01:56:24:09
מה זאת אומרת?
- להתמודד לפרלמנט.

01:56:29:01 01:56:27:13
את מכירה את הפרלמנט?
- כן.

01:56:30:24 01:56:29:03
אמרו לי להתמודד לפרלמנט.

01:56:33:23 01:56:31:08
מפלגת ה"דרך" טענה
שצריך לשלוט בתושבים.

01:56:37:03 01:56:35:17
לכן אמרו לי להתמודד,

01:56:41:18 01:56:37:06
טענתי שכל קרובי עזבו את הכפר
ואין לי בוחרים, סירבתי להתמודד.

01:56:46:24 01:56:41:24
טענתי ככה כיוון שחשדתי שאלו
שהתחרו מולי, ידאגו שיהרגו אותי.

01:56:51:24 01:56:47:01
אף שידעתי שהתושבים אוהבים
אותי והיו בוחרים בי.

01:56:55:14 01:56:52:18
ואז לקחו אותי בכוח
והחתימו אותי כדי שאתמודד.

01:56:57:02 01:56:56:00
לאחר מכן הם אישרו הכול.

01:57:02:22 01:56:58:08
הדביקו תמונות שלי על עצים,
ובבוקר התמונות היו קרועות.

01:57:04:10 01:57:02:24
התמונות שלהם לא היו נקרעות.

01:57:07:00 01:57:04:12
כשאתה אומר שהכריחו אותך להתמודד,
איך זה בא לידי ביטוי?

01:57:08:18 01:57:07:02
הם קראו לי, ולקחו אותי
לשם בניגוד לרצוני.

01:57:12:24 01:57:09:22
הם קראו שאלך לחתום
כדי שאתמודד, ואז חתמתי.

01:57:17:10 01:57:13:01
איך הם יכלו להכריח אותך?
- הם החתימו אותי בניגוד לרצוני.

01:57:22:18 01:57:18:14
הם הפחידו אותך כדי שתחתום להם?
- הם לא הפחידו אותי כלל.

01:57:27:03 01:57:24:16
הם הכריחו אותי לחתום להם,
אז הלכתי וחתמתי להם.

01:57:28:18 01:57:27:11
אחרי שחתמתי...

01:57:35:24 01:57:32:12
הם אישרו את מועמדותי.

01:57:39:20 01:57:37:17
לאחר מכן הם הדביקו
את התמונות שלנו בבתי הספר.

01:57:45:12 01:57:41:11
הם היו קורעים את התמונות שלי
בלילה כדי שאנשים לא יכירו אותי.

01:57:49:10 01:57:45:23
התמונות שלהם לא נקרעו,
התושבים כעסו על זה.

01:57:53:00 01:57:50:06
כשהיינו הולכים לדבר
בכנסיות בפני התושבים,

01:57:56:12 01:57:53:02

קיבלתי מחיאות כפיים סוערות,
והם קיבלו מחיאות כפיים חלשות.

01:57:59:16 01:57:56:15
כשחזרנו ראש המחוז אמר לי
שהתושבים בחרו בי.

01:58:02:19 01:57:59:19
שאלתי אותו למה הוא אומר את זה,
הוא אמר, לא שמת לב למחיאות הכפיים.

01:58:07:00 01:58:03:03
מבחינתי לא רציתי שיבחרו בי,
כי חששתי שיהרגו אותי.

01:58:11:24 01:58:07:17
חששתי מהאנשים שהתמודדו מולי,
שהם יגרמו לכך שיהרגו אותי.

01:58:18:24 01:58:13:09
ואז הגיע יום הבחירות, באותו יום
ישבתי במשרד העבודה במחנה הצבאי.

01:58:21:11 01:58:19:06
ראש המחוז התקשר אליי ואמר לי,
תצא לעודד אנשים שיצביעו לך.

01:58:24:05 01:58:21:18
והוועד התקשר אליי ואמר לי,
תצא לעודד אנשים שיצביעו לך.

01:58:27:16 01:58:24:07
מפקד המשטרה התקשר אליי ואמר לי,
תצא לעודד אנשים במקום לשבת במשרד.

01:58:31:21 01:58:28:03
אמרתי להם בסדר, בסדר,
ידעתי שהם לא ינצחו אותי בבחירות.

01:58:37:06 01:58:32:11
ביום הבחירות שמו שלוש קלפיות,
ואני נכנסתי פנימה כדי לבחור.

01:58:42:16 01:58:38:00
ואז הגיעה אליי למשרד אישה אחת,
ואמרה שלום, מה שלומכם.

01:58:45:00 01:58:43:03
המזכירים שלי ענו לה,
תודה לאל, שלומנו טוב.

01:58:47:21 01:58:45:21
היא שאלה אותם אם האלוף
נמצא, הם השיבו לה שכן.

01:58:51:18 01:58:48:05
היא ביקשה מהם להיכנס, הם אמרו לה
שאסרתי עליהם להכניס אנשים למשרדי.

01:58:56:00 01:58:52:10
היא ביקשה שהם ישאלו איתי, ואז באו
ואמרו לי שיש אישה שרוצה לדבר איתי.

01:58:59:09 01:58:56:24
שאלתי מי זאת, הם אמרו לי את שמה,
ואמרתי להם להכניס אותה.

01:59:01:11 01:58:59:12
היא נכנסה ואמרה לי
שהתושבים בחרו בי.

01:59:06:07 01:59:03:02
אמרתי באותו רגע, מה היא מדברת
דברי הבל, היא מתבדחת איתי.

01:59:14:13 01:59:08:17
ביקשתי ממנה סליחה ושאלתי אותה שוב,
מה היא ראתה שהיא הגיעה למסקנה הזו.

01:59:17:12 01:59:15:13
היא השיבה לי שהיא ראתה
את הלוחמים חוזרים לכפר בטור מסודר.

01:59:21:07 01:59:18:09
מפקדם עשה להם מסדר צבאי,
הכתף שק, הנח נשק.

01:59:29:08 01:59:21:17
ואז המפקד נתן להם הנחייה לירות,
והם ירו בצורות בלי סוף.

01:59:32:22 01:59:29:23
ואז כשהיא הלכה לקבל את פניהם,

01:59:39:19 01:59:34:02
היא שמעה את השוטר אומר למישהו
שאלוף עזרא ממו ניצח בבחירות.

01:59:42:04 01:59:40:12
האישה אמרה שהיא שמעה את זה,

ואז אמרתי לה שתלך לדרכה.

01:59:45:15 01:59:42:08

אחרי זה הגיע גבר
וביקש להיכנס אליי.

01:59:51:19 01:59:46:05

השומרים שלי עמדו בחוץ ושאלו אותי,
אמרתי להם שיכניסו אותו.

01:59:53:14 01:59:52:05

האיש נכנס אליי ובירך אותי,
בירכתי אותו חזרה.

01:59:58:03 01:59:53:16

ואז הוא אמר שנבחרתי, אמרתי לו
שלא יגיד סתם דברים לא נכונים.

02:00:00:12 01:59:58:19

הוא אמר לי, תקשיב לי קודם.
אמרתי לו, אני מקשיב.

02:00:05:18 02:00:00:23

הוא אמר לי שהגיעה אליו
אישה זקנה עם ילד שהוביל אותה.

02:00:10:21 02:00:06:04

הוא שאל אותה, גברתי, במי
את בוחרת, נכוון אותך לקלפי.

02:00:13:12 02:00:11:10

האישה אמרה שהיא בוחרת בעזרא.

02:00:17:13 02:00:13:14

בזכותו חילקו לנו חיטה בכנסייה,
ככה הוא טען שהאישה אמרה לו.

02:00:27:12 02:00:19:05

ואז הוא אמר שהשוטר שהיה שם אמר לא,
אמרתי לך ש"היהודי" ניצח בבחירות!

02:00:30:01 02:00:28:07

זה מאוד הצחיק אותי!

02:00:33:09 02:00:30:03

הוא היה אומר את זה גם לאישה
אם היא לא הייתה מתביישת ממנו.

02:00:40:18 02:00:34:08

למחרת בערב הרבה אנשים התקשרו אליי

לברך בלי הפסקה, ולא נתנו לי לישון.

02:00:43:18 02:00:40:23

למחרת בבוקר הם קראו לנו,
כולנו התאספנו בקפיטריה.

02:00:48:22 02:00:45:05

כולם התאספו שם,
וגם אנחנו הלכנו לשם.

02:00:52:03 02:00:49:01

הוא התחיל לנאום,
"תושבים יקרים, התאספנו היום

02:00:56:06 02:00:52:05

כדי להכריז על המועמדים שיוכלו לשרת
אתכם התושבים, ואת שאר הלאומים."

02:01:01:16 02:00:56:08

"אני עומד להכריז על המועמדים שנבחרו
ברוב קולות ונבחרו על ידכם."

02:01:12:07 02:01:03:15

"מר אב"י גברו שהנו מנהל הבית ספר
של המחוז זכה ב-3,030 קולות".

02:01:21:08 02:01:14:02

"מר סבהט-גר שהנו ראש המחוז
של מגומה זכה ב 3,074 קולות".

02:01:27:05 02:01:23:01

"אלוף עזרא ממו שהנו מפקדם
של פלוגת הלוחמים 771,

02:01:33:11 02:01:27:18

זכה ב-8,700 קולות של הבוחרים!"
זכיתי במספר קולות כפול מהם.

02:01:36:12 02:01:34:10

כל הקהל מחאו כפיים בלי הפסקה.

02:01:41:05 02:01:36:23

ואז המפקד שלי קרא
לי לגשת אליו, הלכתי אליו,

02:01:44:00 02:01:41:13

הוא שאל אותי כמה מאבטחים יש לך,
השבתי לו שיש לי שלושה מאבטחים.

02:01:46:03 02:01:44:02

הוא אמר לי להוסיף
עוד שני מאבטחים שישמרו עליי.

02:01:50:14 02:01:47:07
הוא אמר, אין חשש שיקרה משהו
בתוך הצבא, כי הם אוהבים אותך,

02:01:55:18 02:01:51:16
אבל אם תשתה משקה סתם ככה בבתים,
אתה גוזר על עצמך גזר דין מוות.

02:02:00:14 02:01:57:05
היה חשש שיערבבו רעלים
במשקאות ויהרגו אותנו.

02:02:03:21 02:02:02:08
הוא אמר לי שמעבר לכך
לא יקרה לי שום דבר.

02:02:08:21 02:02:04:22
הם שאלו אותי אם אני חוזר לביתי
או למחנה הצבאי, השבתי להם שלביתי.

02:02:13:04 02:02:09:11
הם נסעו מהר לביתי,
וקיטטו אותי,

02:02:16:21 02:02:14:00
הם באו לברך אותי מזל טוב
על זה שנבחרתי.

02:02:21:09 02:02:19:06
אני פחדתי מאוד
שהם יהרגו אותי בגלל זה.

02:02:27:01 02:02:23:04
אם היו נותנים 300 ביר לחייל
כדי שיהרוג אותי, הוא היה עושה זאת.

02:02:29:05 02:02:28:03
מאוד חששתי לחיי.

02:02:36:07 02:02:30:00
כל הלוחמים עטפו אותי באהבה,
כל הזמן הם עודדו אותי.

02:02:39:11 02:02:36:18
ואז קראו לנו להגיע
לאדיס אבבה.

02:02:45:10 02:02:40:11
הגענו לאדיס אבבה וקיבלנו
יומנים והכשרות לתפקידנו.

02:02:54:16 02:02:46:19
באיזה אופן חילקו לכם את הצידוד?
- היינו שם 830 אנשים שנבחרו.

02:02:59:22 02:02:55:06
הם הגיעו מאסמרה ומכל האזורים
במדינה, יחד היינו 830 אנשים.

02:03:02:22 02:03:00:10
רק שני אנשים מהם לא הגיעו לשם
מסיבה שאינה ידועה.

02:03:09:17 02:03:04:22
ואז הם נתנו לנו מחברות,
ועשו לנו אסיפה.

02:03:12:20 02:03:09:19
איזו מחברת נתנו לכם?
תסביר לי איך הטקס התנהל.

02:03:15:15 02:03:12:22
זה כמו תעודת זהות.

02:03:22:21 02:03:17:06
לאחר שהם חילקו לנו את זה,
קיבלנו החלטות בנוגע למצב במדינה.

02:03:27:05 02:03:22:23
היינו שם באסיפות
במשך שבעה ימים.

02:03:33:15 02:03:27:13
איפה שהיתם, והיכן ישנתם?
- כשהגענו לשם ונחתנו מהמטוס,

02:03:39:00 02:03:33:21
הגיעה מונית לשדה התעופה
"בוללה" וקיבלה אותנו.

02:03:46:02 02:03:39:14
לאחר שעלינו על המונית, ליוו אותנו
אופנוענים חמושים, מלפנים ומאחור.

02:03:51:13 02:03:46:04
הם לקחו אותנו ופיזרו אותנו
במלון "שוּבְּלָה" או מלון "גוֹאוּ".

02:03:54:24 02:03:51:15
אוקיי, לאיזה מלון הלכת?
- אני התארחתי במלון "גואו".

02:03:57:05 02:03:55:16
התארחתי גם במלון וואבי-שונגלה.

02:04:03:11 02:03:58:21
האוכל, המיטה,
הכול היה מאוד מסודר.

02:04:06:08 02:04:04:04
הם היו מכבסים ומגהצים
את הבגדים שלנו.

02:04:11:17 02:04:06:22
את הבגדים המלוכלכים שהשארנו במלון
הם כיבסו ולמחרת הבגד נקי כמו חדש.

02:04:13:23 02:04:13:05
ככה זה היה.

02:04:18:13 02:04:14:22
לקראת סוף שהותנו שם,
קיימו אסיפה אחרונה

02:04:22:02 02:04:19:04
מנגה קם ממקום ואמר,
מנהיגים יקרים,

02:04:26:10 02:04:23:09
הכוונה לרודן מנגסטו היילה-מרים,
שלא תחשבי שמדובר באדם אחר.

02:04:31:02 02:04:27:08
הוא קם ואמר, כל מי שנבחר ציבור
כמוני והוא חבר בפרלמנט,

02:04:34:07 02:04:32:14
כל מי שקיבל את התעודות שלנו,

02:04:38:22 02:04:36:06
יש לו זכות למשול
על התושבים שבחרו בו.

02:04:46:04 02:04:41:12
הוא השביע אותנו לשרת בנאמנות
את האזרחים שבחרו בנו.

02:04:50:11 02:04:47:01
ספר לי בהרחבה,
מה עשיתם שם שבעה ימים?

02:04:55:18 02:04:50:13
קודם כל הגענו לשם
ואז לקחו אותנו למלונות.

02:05:01:05 02:04:56:11
ביום הראשון קיבלנו חופש,
ביום השני הלכנו לאסיפה.

02:05:08:15 02:05:01:07
נכנסים לאסיפה דרך מספר דלתות,
יש לי את מספר המושב שלי.

02:05:14:20 02:05:10:10
היינו נכנסים לאסיפה דרך הדלת,
הנבחרים ממחוז גונדר ישבו בצד אחד,

02:05:16:22 02:05:14:22
מחוז אחר ישבו בצד השני,
ומחוז אסמרה ישבו בצד אחר.

02:05:21:21 02:05:18:19
היינו נכנסים לאולם
לפי מספר הכיסא שלנו ומתיישרים.

02:05:26:06 02:05:22:09
אני יושבתי בשורה הרביעית.

02:05:30:18 02:05:27:08
כשאני רואה את זה היום בטלוויזיה,
אני אומר לעצמי הנה הכיסא שלי.

02:05:37:20 02:05:32:23
אחרי שנכנסו לאולם הפרלמנט
וישבנו, עשו טקס קבלה.

02:05:42:07 02:05:39:15
ואז הוא נכנס,
קיבלנו אותו במחיאות כפיים.

02:05:45:01 02:05:43:01
את מי קיבלתם?
- את הנשיא עצמו.

02:05:50:05 02:05:46:09
ואז הוא נשא נאום,
אחרי שהוא סיים לדבר,

02:05:55:04 02:05:50:07
הנשיא מנג'יסטו הייל-מרים,
הנשיא של אתיופיה.

02:06:01:02 02:05:55:22
ואז הוא קם ונשא נאום.

02:06:04:07 02:06:02:10
על אלו נושאים הוא דיבר?
- ואז הוא התיישב.

02:06:09:21 02:06:04:23
לאחר מכן הוא חילק לנו
תעודות מזהות.

02:06:16:23 02:06:11:16
אחרי שהוא חילק לנו את התעודות,
התחלנו לדון בנושאים של המדינה.

02:06:23:21 02:06:17:17
דיברנו על נושאים כלכליים,
דיברנו על נושאים דתיים,

02:06:28:08 02:06:25:14
דיברנו על כל הנושאים
הקיימים במדינה.

02:06:32:08 02:06:29:11
אתה זוכר את הדברים שהוא אמר?
- מי?

02:06:35:08 02:06:33:00
הנשיא מנג'יסטו,
- אני אספר לך הכול.

02:06:40:20 02:06:36:07
אחרי שסיימנו לדון בכל הנושאים,
הוא חילק לנו תעודות מזהות.

02:06:48:02 02:06:42:05
הוא נתן לנו תעודות שרשום עליהם,
"המחוזות וחבלי הארץ הם כמוני."

02:06:50:17 02:06:49:11
יש לי את התעודה,
הבאתי אותה איתי.

02:06:56:09 02:06:51:16
אחרי שהוא חילק את התעודות,

הוא השביע אותנו.

02:07:03:02 02:06:59:09

הוא אמר לנו להישבע אמונים
לתושבים שבחרו בנו.

02:07:09:21 02:07:03:10

אתם נשבעים לשרת בנאמנות את האזרחים
שבחרו בכם בצורה דמוקרטית.

02:07:12:15 02:07:11:03

הוא אמר שכולנו נשבע אמונים
לציבור הבוחרים.

02:07:19:10 02:07:14:09

אחרי שסיימנו את האסיפה,
והוא קיבל החלטות על נושאים במדינה,

02:07:26:19 02:07:22:10

הוא אמר, שכל מי
שמחזיק בתעודות האלו,

02:07:29:09 02:07:27:14

וכל מי שנבחר הציבור,

02:07:35:08 02:07:32:14

נשבע לשרת בנאמנות
את התושבים שבחרו בו.

02:07:38:20 02:07:36:24

לכן כל מי שמחזיק
את התעודות האלו,

02:07:46:19 02:07:43:03

אם ימצא שהוא תומך במורדים
בזמן שהוא עובד איתנו,

02:07:55:23 02:07:49:15

אם הוא יוצא מגבולות
המדינה ללא אישורים,

02:07:58:22 02:07:56:21

הוא אמר שישפטו אותו
לגזר דין מוות.

02:08:03:03 02:07:59:22

ואז הביאו לנו דף
לחתום עליו, וכולנו חתמנו.

02:08:06:14 02:08:04:21

זו הסיבה שמנעה ממני
לעזוב דרך סודן.

02:08:10:17 02:08:08:12
הרי חתמתי להם, אם היו
תופסים אותי, היו הורגים אותי.

02:08:13:19 02:08:12:03
העדפתי למות בדרך אחרת.

02:08:18:13 02:08:14:00
מה היו התחושות שלך כשחתמת להם,
רצית לעזוב את המדינה או להישאר?

02:08:22:13 02:08:19:09
בהתחלה תכננתי לעזוב, אבל אחרי
שחתמתי לא היה לי שום רצון לעזוב.

02:08:25:20 02:08:23:15
לא היה רצון לעזוב,
רק רציתי רק לשרת את המדינה.

02:08:32:03 02:08:27:10
ואז ביום האחרון
הם ערכו סעודה,

02:08:40:00 02:08:32:24
היו שם כל סוגי משקאות והאוכל,
לא היה חסר כלום.

02:08:43:16 02:08:40:03
שנייה, נחזור אחורה,
מה הוא אמר בנושא של הדת?

02:08:49:01 02:08:44:09
אמרת שדנתם על הנושא של הדת.
- בנושא של הדת...

02:08:53:15 02:08:49:03
מה הוא אמר בנושא של הדת?
- אני הייתי הראשון ששאל על כך.

02:08:57:04 02:08:54:14
קיבלתי הזדמנות
לשאול רק שאלה אחת.

02:09:01:24 02:08:57:23
אדוני הנשיא, אני מודה לך שנתת לי
רשות לשאול שאלה, הוא אמר, תשאל.

02:09:08:03 02:09:03:12
אתיופיה קיימת בכבוד
בזכות האמונה והדת.

02:09:11:22 02:09:09:03
בזמן שהאיטלקים נכנסו
עם מרגמות ופגזים

02:09:16:16 02:09:14:24
כדי לכבוש את המדינה,

02:09:20:00 02:09:17:03
האזרחים האתיופים לא גירשו
אותם עם מקלעות ואבנים,

02:09:21:22 02:09:20:20
אלא התפילות שלהם
הן שגירשו אותם.

02:09:27:07 02:09:22:08
אבל הדתות שהאזרחים האתיופים
מאמינים בהן שונות זו מזו.

02:09:33:00 02:09:28:01
עם זאת התיירים קונים בכסף
את אמונתם של חלק האזרחים.

02:09:37:18 02:09:33:21
אני מציע להחזיר את האזרחים
שחיים במדינה לדת המקורית שלהם,

02:09:41:14 02:09:39:18
ולשמור על שאר האזרחים
בפני אותם התיירים,

02:09:45:04 02:09:43:02
ככה אנחנו דואגים
לאזרחים שלנו.

02:09:49:21 02:09:45:15
הצעתי שהתיירים שנכנסים למדינה
ישלמו מיסים על המקומות הקדושים.

02:09:53:10 02:09:51:08
אמרתי שככה
אני חושב המצב ישתפר.

02:09:58:17 02:09:55:10
כולם קמו
ומחאו לי כפיים.

02:10:06:15 02:09:58:24
הוא נתן הנחיה להחזיר את האזרחים
שהמירו את אמונתם ולשמור על השאר.

02:10:11:24 02:10:07:10
ואז הכומר קם ממקומו ואמר, לא יקרה
שוב בזמן שאני כומר והתעטף בגלימתו.

02:10:18:05 02:10:15:10
ככה הכומר עשה,
ואז כולם מחאו לו כפיים.

02:10:21:22 02:10:18:08
ומאז הנושא הזה טופל.

02:10:28:01 02:10:22:18
לא דנתם על נושאים אחרים של דת,
כמו הנוצרים, היהודים והמוסלמים?

02:10:30:18 02:10:28:03
לא שוחחנו על זה!

02:10:33:19 02:10:31:04
החלטנו שכל אדם יחיה על פי אמונתו,
מוסלמים כמוסלמים, יהודים כיהודים,

02:10:39:07 02:10:33:21
והנוצרים יחיו כנוצרים,
שוחחנו על זה.

02:10:44:04 02:10:41:01
כמו כן היו עוד אנשים
חכמים ששאלו שאלות.

02:10:48:17 02:10:45:07
ואז סיימנו את האסיפה,
וכלם הלכו עם התעודות שקיבלו.

02:10:52:16 02:10:49:05
אחרי שחזרנו למחוזות שלנו, כל אחד
יישם את כל החלטות שהתקבלו באסיפה.

02:10:57:21 02:10:54:03
ראש המחוז העביר את ההנחיות לסגניו
והסגנים העבירו אותם לוועדת חקלאים.

02:11:03:13 02:10:58:20
ההנחיות הושמו בחלקן ברמת המחוז,
וועד החקלאים לא יישם אותן כלל.

02:11:07:21 02:11:04:06
הם סירבו לקבל את ההוראות,
לכן הייתה לנו בעיה מאוד גדולה.

02:11:14:17 02:11:08:00
ואז אמרו לי ללכת לדוואט, באותו זמן
נערכה הלווייתו של דג'אמץ' איילאו.

02:11:19:09 02:11:15:17
אמרו לי לנסוע לדוורק גבריא
להשתתף בטקס הלוויה שלו.

02:11:23:24 02:11:20:20
לקחתי איתי את הגדוד שלי,
פגשתי שם את הכומר,

02:11:31:02 02:11:24:09
ביקשתי שייקח אותנו לכנסייה.
הדרך לשם הייתה עליות ומורדות.

02:11:36:24 02:11:31:22
תנגב את הזיעה ונמשיך.
- בסדר, זה היה ממוקם על ההר.

02:11:42:16 02:11:39:20
זה המקום שהיה בו
ארון הקודש וכל הציוד שלהם.

02:11:49:14 02:11:43:07
הוא הכניס אותנו, בתקרה היה פתח
והיה צריך לעלות לשם בעזרת סולם.

02:11:54:01 02:11:50:06
אחרי שעלינו בסולם ועמדנו להיכנס,
הוא סגר את החור על התקרה.

02:11:57:03 02:11:54:11
שאלנו אותו למה הוא סגר את החור,
הוא השיב שבעבר גנבים פרצו למקום.

02:12:01:08 02:11:57:05
התחבאנו למעלה וסגרנו את החור,
ואז צלצלנו בפעמון.

02:12:03:22 02:12:01:10
זעקנו לעזרה ואז הגיעו אנשים
למקום והגנבים נמלטו מהמקום.

02:12:08:07 02:12:04:22

הגנבים כמעט שדדו אותנו,
לכן רצינו להראות לכם את זה.

02:12:12:11 02:12:09:22
ואז ביקשנו ממנו שיפתח את זה,
ואז נכנסנו פנימה.

02:12:17:15 02:12:13:11
בפנים ראינו נעליים מזהב,
וגם הנעליים של הכומר עשויות מזהב.

02:12:22:06 02:12:18:17
המטריות שלהם עשויות מזהב,
והמטריות היו מאוד גדולות.

02:12:24:19 02:12:23:02
למעשה הם מוציאים לקהל
את הציוד הפשוט יותר.

02:12:30:16 02:12:26:01
הייתה שם הברית החדשה ופרקים
שניבאו את המצב של המדינה.

02:12:37:09 02:12:34:03
אין שום דבר שחסר להם שם,
והכול היה עשוי זהב.

02:12:42:21 02:12:38:19
ואז עשינו רישום של כל הציוד
שלהם והסגן שלי היה איתי.

02:12:46:18 02:12:43:03
שאלנו את הכומר מה הוא צריך
שניתן לו, הוא ביקש נשקים,

02:12:48:18 02:12:46:24
ואז נתתי לו שלושה נשקים.

02:12:51:13 02:12:48:20
למי, לכומר?
- כן, כדי שישמרו עם זה.

02:12:54:02 02:12:51:16
אמרתי לו שאתן לו שלושה נשקים,
והוא אמר בסדר.

02:12:58:20 02:12:54:16
מי לימד אותו להשתמש בנשק?
- הוא כבר ידע להשתמש בנשק.

02:13:05:06 02:12:59:02
בתוך הכנסייה הייתה מיטה,
על המיטה היו ציפורניים של אריה,

02:13:10:04 02:13:05:08
ועל המיטה היה ארון ברזל
שאלנו אותו מה זה הארון הזה?

02:13:13:15 02:13:10:14
הוא השיב לנו שגופתו של דג'אמץ
איילאו נמצאת בתוך הארון.

02:13:17:23 02:13:14:10
שאלתי אותו איך זה לא נרקב ומסריח,
הוא השיב שהם מרחו אותו במי ירדנוס.

02:13:21:17 02:13:18:24
היה דבר שנקרא מי ירדנוס,
אם מורחים את זה, זה מונע סירחון.

02:13:25:05 02:13:22:13
אלה מים שקשה להשיג אותם,
הם הביאו את המים מהיערות.

02:13:31:20 02:13:26:04
המים האלו מבעבעים מתוך סלעים,
כשמוזגים אותם, הבור מתרוקן.

02:13:38:08 02:13:32:16
אם הבור מתמלא, המים לא זולגים
מהבור, המים זלגו החוצה מהבור.

02:13:41:00 02:13:39:06
אם מורחים מישהו במים הזה,
אותו אדם לא מסריח יותר.

02:13:44:23 02:13:42:12
הכומר אמר שהם מרחו את גופתו
במים, ביקשנו ממנו שיפתח את זה.

02:13:49:03 02:13:45:00
הוא אמר לנו שאסור לפתוח את זה,
שהם פותחים את זה רק בחג.

02:13:54:16 02:13:50:05
אחרי שעשינו את כל הרישום,
אישרתי לתת לו שלושה נשקים.

02:13:58:13 02:13:54:21
לפני שהוא קיבל את הנשקים,

עזבנו את המקום לאמבה-גיאורגיס.

02:14:01:13 02:13:59:03
ככה היה כל הסיפור.

02:14:04:23 02:14:02:04
בנושא של הדת, עשינו
רישומים עד לרמה הזאת.

02:14:08:16 02:14:05:14
מעבר לזה, שכחתי לספר
לך על מקרה מסוים.

02:14:10:18 02:14:09:05
בשנת 1976 ...

02:14:13:23 02:14:10:20
אתה חוזר אחורה?
- כן, אני חוזר אחורה.

02:14:18:09 02:14:14:01
בשנת 1976 היה אדם בשם
אסנקאו מוקרייה שחי בכפר גדיביה.

02:14:22:17 02:14:19:19
הוא היה סוכן בארגון ג'וינט,
הוא דאג לביתא ישראל בימי חג.

02:14:26:00 02:14:22:19
בגדיביה נערך חג הסיגד,
ובחג הגיעו לשם מעל 1,000 איש.

02:14:31:06 02:14:27:16
זה היה הר, בצאת חג הסיגד
היו עורכים סעודה אצלו בבית.

02:14:36:12 02:14:32:14
ארגון אורט דאג לכל זה,
ואז ארגון אורט עזב את הכפר.

02:14:41:07 02:14:37:00
במקום ארגון אורט,
ארגון ג'וינט נכנסו לכפר.

02:14:44:21 02:14:42:01
אחרי שג'וינט נכנסו לשם,
אסנקאו מוקרייה נהרג במלחמה.

02:14:48:12 02:14:45:17
בזמן שאני נפצעת,

הוא נהרג במלחמה.

02:14:52:13 02:14:49:13

ואז ראש המחוז קרא לי
ואמר לי למלא את תפקידו.

02:14:54:15 02:14:52:15

סירבתי למלא את התפקיד,
אבל הוא הכריח אותי.

02:14:56:21 02:14:54:24

הוא טען שמישהו מביטא ישראל
צריך למלא את התפקיד.

02:15:02:24 02:14:57:15

בתפקיד הזה דאגתי שיחלקו בקר
לכל ביתא ישראל בכל המקומות בכפר.

02:15:05:15 02:15:03:01

בנוסף לזה הם היו
מביאים לנו שקי קמח.

02:15:10:09 02:15:05:17

הממשלה נתנה לכם?
- לא, ארגון ג'וינט היה שולח לנו.

02:15:13:11 02:15:10:24

הם שלחו לכם כסף?
- כן, בשביל ביתא ישראל.

02:15:20:12 02:15:13:24

הם שלחו לנו שני שקי קמח טף
שני שקים של קמח חיטה,

02:15:25:23 02:15:20:22

ושק אחד של אבקת פלפל. חילקנו את זה
בכל אזור שבו חילקנו את הבקר.

02:15:29:08 02:15:27:08

הייתי אחראי על החלוקה
של כל הדברים האלו.

02:15:33:22 02:15:29:21

למעשה היה לי את מכתב חתום שקיבלתי
מג'וינט, שהם ממנים אותי לאחראי.

02:15:36:11 02:15:34:08

המכתב הלך לאיבוד
יחד עם החפצים שגנבו לי.

02:15:42:00 02:15:37:19
מילאתי את התפקיד הזה
במשך תקופה ארוכה.

02:15:44:06 02:15:42:15
לצורך זה מינתי
חברי וועדה בכל הכפרים.

02:15:46:11 02:15:45:14
עשיתי גם את העבודה הזאת.

02:15:49:01 02:15:46:13
ואז, בזמן הזה...

02:15:55:18 02:15:50:13
היה אדם בשם קייס אדיסו,
הוא חי כיום ביבנה.

02:16:06:04 02:15:56:19
לקייס אדיסו היו קרובי משפחה
בסמן-סמאדגה ובסמן-סמאטה.

02:16:10:19 02:16:06:06
קרוביו עברו לגור באדיס אבבה,
שלושה מבני משפחתו עברו לשם.

02:16:19:15 02:16:14:09
היה לו קרוב משפחה בשם מלקו סמן,
הבריונים הרגו אותו שם.

02:16:22:00 02:16:20:05
הוא היה אדם עשיר,
והם באו לשדוד את כספו.

02:16:23:23 02:16:22:19
וכשנודע להם שהוא מת...

02:16:27:05 02:16:24:00
הרגו אותו כשהוא היה בדרך?
- לא, הם הרגו אותו בביתו.

02:16:29:14 02:16:27:13
הם פרצו לביתו בסמן-מנטה
כדי לשדוד אותו.

02:16:37:05 02:16:30:10
כשהם שמעו שהוא נהרג, שלושה
מבני המשפחה חזרו לכפר מאדיס אבבה.

02:16:40:10 02:16:38:04

הם חזרו לכפר כדי לקחת
את בני משפחתם לאדיס אבבה.

02:16:44:09 02:16:40:23
בדרכם לכפר עצרו אותם
באמבה גיאורגס ושמו אותם במעצר.

02:16:49:24 02:16:45:19
לאחר שעצרו אותם, שניים מהם
נמלטו ובאו לספר לי.

02:16:55:15 02:16:50:18
אמרתי להם שאם היו באים אליי
מלכתחילה, לא היו שמים אותם במאסר.

02:17:01:16 02:16:56:20
נזפתי בו שהם פונים אליי
דווקא אחרי שעצרו אותם.

02:17:10:13 02:17:02:23
לאחר מכן הלכתי לכלא, וראיתי שקשרו
אותם חזק באזיקים והתעללו בהם.

02:17:15:06 02:17:11:18
ביקשתי שישחררו אותם,
והם סירבו לשחרר אותם,

02:17:22:04 02:17:16:12
בטענה שהם באו לאסוף מידע על המלחמה
באדיס אבבה, בגונדר, ובקוסייה.

02:17:26:03 02:17:22:09
ושהם ימסרו את המידע הזה למפלגת
"איאדיג" שיושבת בצפון המדינה.

02:17:29:19 02:17:27:02
אמרתי לו שהם קרובי משפחתי,
ושאני לוקח עליהם חסות.

02:17:34:07 02:17:30:24
טענתי שאני נלחם נגד המורדים,
אם הם בריונים, אני אקח אחריות.

02:17:36:16 02:17:35:08
התחננתי שישחררו אותם,
והם סירבו בכל תוקף.

02:17:41:03 02:17:36:18
ואז רבתי עם ראש המחוז,
קמה מהומה ואפילו שלפנו אקדחים.

02:17:45:15 02:17:42:14
ואז פניתי אליהם שוב,
ואז השוטר אמר לי,

02:17:51:24 02:17:46:02
אם לא תוציא את האנשים האלו מהכלא,
ייקחו אותם לגונדר ושם יהרגו אותם.

02:17:57:00 02:17:54:03
השוטר של הכלא שבו כלאו
אותם היה חבר טוב שלי.

02:18:01:04 02:17:57:20
נכנסתי למשרד והתקשרתי
לגונדר, שאלו מי זה,

02:18:04:20 02:18:01:06
אמרתי להם שזה אלוף עזרא ממו,
הם שאלו, מה קרה, אתה כועס?

02:18:06:19 02:18:04:22
אמרתי להם שעושים דברים
נוראיים וסיפרתי להם.

02:18:10:06 02:18:07:08
קרובי משפחתי בצפון אמרו לי
שרצחו את קרוב משפחתי מלקו.

02:18:14:08 02:18:10:08
הגשתי תלונה נגד הרוצחים של קרובי
משפחתי ולא טיפלו בנושא.

02:18:18:19 02:18:14:10
בנוסף לזה, קרובי משפחתי באו
לכפר להתאבל על מותם של יקיריהם,

02:18:23:13 02:18:19:01
עצרו אותם ומתעללים בהם
ועומדים להוציא אותם להורג.

02:18:27:20 02:18:24:23
הוא שאל מה השמות שלהם,
אמרתי לו את כל השמות שלהם.

02:18:32:15 02:18:28:09
הוא אמר, הם עצרו את קרובי משפחתי
וסיפרו לי שעצרו בריונים!

02:18:38:11 02:18:33:16

הוא אמר שהם חשבו שהם נשלחו לרגל,
ושהוא ידאג שישחררו אותם.

02:18:42:15 02:18:39:01
אמרתי לו תודה,
ויצאתי משם כועס לדרכי.

02:18:46:20 02:18:43:01
ואז נכנסתי להתארח בבית מסוים,
והם הכינו לנו קפה.

02:18:50:19 02:18:46:22
אף שהם היו נוצרים, הם אמרו לי,
נתקוף בריות, נחלץ אותם מהכלא,

02:18:53:22 02:18:50:21
ונברח יחד איתם לסודן,
ביקשתי מהם שירגיעו את הרוחות.

02:18:57:01 02:18:54:02
הם רצו לתקוף את ראש המחוז,
ואני ביקשתי מהם להירגע.

02:19:00:22 02:18:57:03
לאחר מכן הסגן של ראש המחוז
בא בריצה ושאל היכן אני,

02:19:04:08 02:19:00:24
אמרו לו שאני נמצא,
הוא ביקש שיקראו לי.

02:19:06:23 02:19:05:04
הוא אמר שהתקשרו
מגונדר ומחפשים אותי.

02:19:11:11 02:19:07:09
קמתי, לקחתי את הקפה שלי
והלכתי לשם.

02:19:19:05 02:19:12:06
כשהגעתי לשם ראיתי את ראש המחוז,
מפקד המשטרה ומפקד המחוז ליד הטלפון.

02:19:21:20 02:19:19:16
הם אמרו לי, אמרנו לך
שנחקור אותם ואז נשחרר אותם.

02:19:24:06 02:19:21:22
אתה מנצל את הדרגה שלך
וגורם לכך שינזפו בנו.

02:19:27:09 02:19:24:11
אמרתי להם, אם הייתם בדרגה שלי
הייתם תולים אותם כבר כאן.

02:19:29:10 02:19:27:11
זכיתי בדרגה הזאת ביושר,
ולא בהתחנפויות.

02:19:32:18 02:19:30:13
הם אמרו לי, תפסיק להגיד
דברי הבל ותענה לטלפון.

02:19:36:06 02:19:34:12
הרמתי את הטלפון ואמרתי
הלו, הוא ענה ואמר לי

02:19:39:15 02:19:36:17
שהוא ביקש מהם שישחררו
מייד את קרובי משפחתי.

02:19:44:11 02:19:39:22
אמרתי, אם לא היו מפקדים מעליהם
הם היו תולים אותם על העצים.

02:19:49:13 02:19:44:15
הוא אמר לי תפסיק למרר,
וביקש שאביא ערבות עבורם.

02:19:54:03 02:19:50:19
ערב שישלם 1,000 ביר עבור
כל אחד אם הם ייעלמו.

02:19:57:19 02:19:54:18
אמרתי לו שאני ערב שלהם, הוא אמר,
אתה כמוני, לא תוכל להיות ערב.

02:20:00:00 02:19:58:00
אמרתי לו שהתושבים בחרו בי
כדי שאני אעזור להם.

02:20:04:13 02:20:00:05
כולם צחקו, ואז שחררו אותם
ואמרו לנו ללכת למפקד המשטרה.

02:20:10:00 02:20:04:19
הלכתי מייד לשוטר, שילמתי
את הערבות שלהם והוצאתי אותם מהכלא.

02:20:12:05 02:20:10:15

אחרי שהוצאתי אותם מהכלא
שלחתי אותם לביתם.

02:20:17:15 02:20:13:06
אמרתי להם שיעוררו את האנשים מהצפון
ויביאו את כולם בלי להשאיר אף אחד.

02:20:20:07 02:20:18:12
הם הסכימו לבקשתי,
עשינו את זה בסוד.

02:20:24:21 02:20:20:14
אמרתי להם שיספרו את זה לסִבְהַט,
והוא יוביל את האנשים.

02:20:28:23 02:20:25:22
ואז הם אספו את כל האנשים
והלכו לגונדר.

02:20:31:13 02:20:30:05
כששמעתי שהם הגיעו לגונדר,

02:20:39:03 02:20:33:09
לפני כן הם הלכו לעורר את האנשים,
והם נשארו שם בין 7-8 חודשים.

02:20:42:05 02:20:40:06
בזמן הזה לא קראו להם?
- לא קראו להם.

02:20:44:03 02:20:42:11
מה שקרה בזמן הזה...

02:20:52:19 02:20:48:01
אמרו לנו שהכניסו לכלא
את פִּסְאָה מִהֶרֶט.

02:20:56:18 02:20:53:02
מי זה פִּסְאָה מִהֶרֶט?
- הוא חי פה בארץ.

02:21:03:12 02:20:57:05
הוא קיבל הוראה לקחת את היהודים
מגונדר לאדיס אבבה ב-3 אוטובוסים.

02:21:06:14 02:21:04:06
כשהוא הלך להעמיס את האנשים,
הם עצרו אותו והכניסו אותו לכלא.

02:21:12:16 02:21:07:21

אחי מולה ממו התקשר אליי
ואמר לי, רק אתה יכול לגשת לגזהין.

02:21:19:07 02:21:14:04
אם תלך לדבר אתו ישחררו אותו,
אם לא תלך, הם יתעללו באיש הזה.

02:21:21:02 02:21:19:19
מיד קמתי והלכתי לגונדר.

02:21:25:15 02:21:21:13
פגשתי שם את פקאה, והוא אמר לי,
רק אתה יכול להציל אותי מהמצב הזה.

02:21:26:20 02:21:25:17
אמרתי לו שלא ידאג והלכתי.

02:21:28:13 02:21:26:22
ואז הלכתי למשרדו של גזהין.

02:21:31:10 02:21:29:08
נתנו לי להיכנס אליו כי הייתה
לי התעודה שמגיסטו נתן לי.

02:21:37:19 02:21:32:03
גזהין החליף את אלוף מלקו בתפקידו,
אז הלכתי ונכנסתי למשרדו של גזהין.

02:21:40:00 02:21:38:03
לפני שנכנסתי אליו
הפקדתי את נשקי אצל השומר.

02:21:43:13 02:21:40:17
ישבתי מחוץ למשרדו, והמזכירה
שלו הודיעה לו שהגעתי אליו.

02:21:47:12 02:21:43:23
הוא ביקש שאמתין לו,
בזמן שחייתי הוא צלצל למזכירה.

02:21:51:10 02:21:47:21
הוא אמר לה להכניס אותי, כשנכנסתי
הוא בא לדלת ולחץ את ידי.

02:21:53:02 02:21:51:21
הוא אמר לי לשבת, והתיישבתי.

02:21:58:04 02:21:53:24
הוא שאל אותי, "מה קרה שהגעת אליי
בלי להתקשר, להודיע שאתה מגיע?"

02:22:01:20 02:21:58:07

אמרתי לו, הגעתי אליך
כיוון שנקלעתי לבעיות.

02:22:04:22 02:22:02:03

אתה צודק שלא התקשרתי, הייתי
צריך להתקשר לפני שבאתי אליך.

02:22:08:15 02:22:05:02

אמרתי לו, אנשים מהצפון ומוזגרה
עזבו את בתיהם והגיעו לגונדר.

02:22:11:12 02:22:08:24

בגונדר הרבה מהילדים שלהם
נדרסים במכוניות בגלל הצפיפות,

02:22:15:14 02:22:12:21

והגנבים שודדים את הרכוש שלהם,
והמצב הפך לבלתי נסבל.

02:22:21:24 02:22:16:23

מר פסאה מהרט שמע על כך, והוא
הגיע מאדיס אבבה עם 3 אוטובוסים.

02:22:26:15 02:22:22:10

כשהעמיס את האנשים על האוטובוס,
הוא נעצר ונכנס לכלא, לכן באתי.

02:22:28:21 02:22:27:02

למה הם צריכים להכניס אותנו לכלא?

02:22:37:11 02:22:29:21

הוא אמר, אני מכיר אותו,
הוא סוחר, הוא תיגרי שגר בדלקה,

02:22:40:19 02:22:38:21

ועכשיו הוא התחיל לסחור באנשים!

02:22:43:11 02:22:41:13

אמרתי לו, אדוני,
הוא לא סוחר באנשים.

02:22:46:24 02:22:43:24

הוא אמר, אתה יודע אם הסעודים
ומדינות ערב יסחרו באנשים האלו!

02:22:51:16 02:22:48:24

אמרתי לו, אנחנו לא עושים את זה
כדי שימכרו את קרובי משפחתי.

02:22:55:18 02:22:51:18
הם הולכים למדינה שיש בה חוקים,
והם לא הולכים למדינה שישחררו אותם.

02:22:58:22 02:22:55:20
אמרתי לו, אני מרחם על האנשים שהלכו
לסודן, אבל אלה הולכים למדינת חוק.

02:23:02:24 02:22:58:24
באיזו שנת התרחש הסיפור הזה?
- בשנת 1973.

02:23:05:09 02:23:03:01
בשנת 1973?
- כן, ב-1972.

02:23:07:19 02:23:05:11
זה לפי הספירה הלועזית?
- לא, לפי הספירה האתיופית.

02:23:10:22 02:23:07:21
הוא אמר לי, אם יקרה להם משהו
אתה תעמוד לדין כאחראי למעשה הזה.

02:23:14:18 02:23:11:19
אמרתי לו, אני אעמוד לדין
אם כולם ימצאו את מותם.

02:23:21:08 02:23:17:03
אני אעמוד לדין אם הם ימותו,
ולא כיוון שהלכו למדינה חוקית.

02:23:26:04 02:23:22:24
הוא אמר, אם אתה קשור
לנושא, אתה תעמוד לדין.

02:23:30:23 02:23:26:11
אמרתי לו, האם אדם שבכוונתו
לעזור לאנשים יכול לעמוד לדין?

02:23:34:05 02:23:32:11
הצבעתי עם ידי למעלה,
האל ישפוט הכול!

02:23:39:00 02:23:35:21
ואז הוא חשב בשקט,
ותופף על השולחן,

02:23:41:02 02:23:39:02

ואז אמר לי שהוא מבטל את ההחלטה,
הם לא יכנסו למרכז הכלא.

02:23:46:07 02:23:42:16
מה זה אומר מרכז הכלא?
- המקום שמענים אותם כדי שידברו.

02:23:50:09 02:23:49:02
הוא ביטל את ההחלטה
לשלוח אותם לשם.

02:23:54:14 02:23:51:09
הוא אמר לי, לגבי השחרור שלהם
מהכלא, תלך לדבר עם המפקד שפראו.

02:23:57:24 02:23:56:08
ואז הלכתי למפקד שפראו.

02:24:02:07 02:23:59:18
כשהגעתי לשפראו הוא סיפר
לי את כל הסודות.

02:24:07:22 02:24:03:24
לפני כן, כשהוא נכנס לתפקידו,
הוא הזעיק אותי מווגרה

02:24:11:23 02:24:09:10
ואמר לי לעודד את קרובי משפחתנו
שחיים בווגרה ובלסה.

02:24:14:09 02:24:12:21
הוא היה ראש המחוז.

02:24:16:07 02:24:14:14
הוא היה יהודי?
- הוא נוצרי.

02:24:20:17 02:24:16:09
הוא היה ראש המחוז של גונדר,
הוא אמר לי בעבר לעודד אותם.

02:24:27:05 02:24:21:13
ואז כשהגעתי אליו,
הוא אמר לי, "סוחר אנשים".

02:24:29:03 02:24:27:07
גזהין התקשר אליו לפני שהגעתי
אליו ואמר לו את זה.

02:24:33:12 02:24:29:18

אמרתי לו, מר שפראו,
אתה מכיר את האופי שלנו.

02:24:40:01 02:24:35:08
כשהגעתי אליך בפעם הקודמת סיפרת לי
את כל הסודות של כל האנשים שלנו

02:24:43:15 02:24:42:02
ואמרתי לי לעודד אותם.

02:24:45:19 02:24:43:17
אמרתי לו, מר גזהין
לא מכיר אותנו

02:24:48:13 02:24:46:16
אבל אתה מכיר אותנו.
איך אתה אומר לי דבר כזה?

02:24:52:03 02:24:48:15
הוא שתק קצת,
ואז סיפר את הסוד שלהם.

02:24:54:01 02:24:53:04
אחרי זה...

02:24:56:13 02:24:54:03
הוא סיפר לך איך התושבים
עזבו את הכפר לסודן?

02:25:02:23 02:24:57:07
כן, הוא סיפר לי על הסודות
שהוא וגזהין תכננו יחד.

02:25:04:12 02:25:03:09
ואז הוא אמר לי שהם
ביטלו את ההחלטה שלהם.

02:25:08:04 02:25:04:14
כל מי שאחראי לכל הדברים האלו
זה אדם בשם זאודה בַּדְּדַאִי.

02:25:14:02 02:25:09:19
הוא אמר לי, נשחרר את האנשים
מהמאסר ואתה תחזור לעבודתך.

02:25:18:06 02:25:15:16
אמרתי לעצמי שאני סומך עליו
שישחרר אותם והלכתי לדרכי.

02:25:22:16 02:25:18:24

אחרי שהלכתי הם לא שחררו אותם,
ואז אדם בשם טקלה התקשר אליי.

02:25:24:02 02:25:23:07
כשעמדתי לחזור לשם...

02:25:27:03 02:25:24:04
אחרי שהלכתי הם לא שחררו את האנשים?
- לא, הם לא שחררו אותם מייד.

02:25:35:18 02:25:27:22
הייתי בג'ונארה בשנת 1971,
קיבלתי פקודה להיכנס לארמצי'או.

02:25:42:12 02:25:37:04
בשנת 1973 היינו בטקזה ובצ'לגה.

02:25:54:07 02:25:43:03
בשנת 1974, בפקודתו של האלוף, הלכנו
לסנג'ה ודלשה, מה שסיפרתי לך קודם.

02:26:02:06 02:25:54:23
בשנת 1975,
בפקודתו של האלוף...

02:26:09:18 02:26:04:13
נכנסנו לוולקייט ולאדגוסו.

02:26:17:08 02:26:10:16
בשנת 1976 נתנו לי הנחייה
לשמור על המחסומים בגבול

02:26:20:08 02:26:19:01
ולאמן את הלוחמים.

02:26:26:19 02:26:21:16
בשנת 1977,
קיבלתי דרגת אלוף.

02:26:32:14 02:26:27:23
זה כל מה שסיפרתי לך קודם.

02:26:36:13 02:26:32:16
אם אתה זוכר, סיפרתי לי
קודם שזה קרה בשנת 1979.

02:26:39:01 02:26:36:22
בעצם זה היה בשנת 1978?
- כן, בשנת 1978.

02:26:46:12 02:26:43:02
אמרת שהשנה המדויקת היא 1981?
- כן, בשנת 1981.

02:26:56:00 02:26:47:20
בעצם מה שקרה בשנת 1981,
האנשים שהלכו לעולמם...

02:27:00:23 02:26:56:22
יש לי סיפור מאוד חשוב שקרה
בתקופה הזאת שעוד לא סיפרתי לך.

02:27:07:13 02:27:02:19
בשנת 1981, עזבנו את אמבה-גיאורגיס
ועברנו לדןואט.

02:27:11:01 02:27:08:18
בעצם עזבנו את גןואט
ונכנסנו לאמבה גיאורגיס.

02:27:13:21 02:27:12:11
בגלל המלחמה?
- כן, במלחמה.

02:27:15:15 02:27:14:03
אז בזמנו, פלוגת המורדים
"איאדיג" השתלטו על המקום.

02:27:17:24 02:27:16:09
אחרי שנכנסנו לשם...

02:27:24:22 02:27:22:06
הביאו את הלוחמים ממקלה
והציבו אותם באמבה-גיאורגיס.

02:27:31:01 02:27:26:16
יחד עם הלוחמים הגיעו לשם
שלושה קולונלים,

02:27:34:24 02:27:32:21
ואמרו לי לפנות את האזור
יחד עם הלוחמים שלי, והתפנית.

02:27:38:02 02:27:35:15
שאלו אותי כמה לוחמים בכוח שלי,
השבתי להם 700 לוחמים.

02:27:40:03 02:27:38:13
הם שאלו האם כולם בחיים
והשבתי להם שכן.

02:27:50:16 02:27:40:21
ואז אמרו לי, השלטון סמך עליך
וקידם אותך לתפקיד מאוד בכיר,

02:27:54:22 02:27:51:02
ואז ביקשו שאספר להם מה התושבים
מרגישים בלבם על המצב שהיה אז.

02:27:58:22 02:27:55:20
אמרתי לו, ראשית אני מודה לך על
רשות הדיבור, אדוני הקולונל.

02:28:00:24 02:27:59:16
אמרתי לו, התושבים בעדנו!

02:28:04:16 02:28:02:07
כשיצאנו לקרב הם סיפרו לנו
היכן המורדים הסתתרו.

02:28:07:13 02:28:04:18
כשנפצענו התושבים טיפלו בנו,
וכשנהרגו לנו אנשים הם קברו אותם.

02:28:11:07 02:28:07:15
הם נותנים לנו מים, אוכל ועוד,
כשתקפו אותנו מהאוויר ומהקרקע.

02:28:20:01 02:28:13:00
בזמן שעמדנו ללכוד את המורדים,
הם תקפו אותנו מהאוויר.

02:28:26:06 02:28:20:16
כשנלחמנו בקרקע תושבים הזהירו אותנו
שהמורדים יתקפו אותנו מאחור,

02:28:27:17 02:28:26:08
ואז היינו נסוגים אחורה.

02:28:32:05 02:28:28:03
אמרתי לו, הבעיה הכי גדולה שלי
זה הלוחמים שלנו.

02:28:36:08 02:28:32:10
אני מעדיף שהלוחמים שלי ימותו
בידי התושבים מאשר בידי האויבים.

02:28:39:01 02:28:37:09
אמרתי לו שאני רוצה
שהוא יבין את זה.

02:28:44:03 02:28:40:18

באותו רגע כל הלוחמים
מחאו לי כפיים.

02:28:51:08 02:28:49:09

הוא פנה אליי, אלוף עזרא,
השבתי לו, כן.

02:28:54:08 02:28:51:13

הוא ביקש שאספר לו הכול שוב,
ושלף מכיסו מחברת רישום.

02:28:59:07 02:28:54:23

המפקד שלי הסתכל לכיווני וקרץ לי,
כדי שלא אספר להם הכול שוב פעם.

02:29:08:18 02:29:02:22

אמרתי לו, אדוני הקולונל,
"לא ניתן להחזיר ירי ורוק שירקו."

02:29:10:03 02:29:08:20

אמרתי לו שהוא היה צריך לרשום
בפעם הראשונה שסיפרתי לו.

02:29:13:21 02:29:10:14

באותו רגע הוא מאוד כעס,
נכנס לרכבו ונסע מהר.

02:29:20:09 02:29:14:15

לאחר מכן הם התייעצו ביניהם,
ואז הוא בא אליי ומסר לי מכתב.

02:29:26:07 02:29:21:08

במכתב רשמו שאני צריך ללכת לג'ג'ק
בשם הפלוגה שלי ולדווח את הסיפור.

02:29:28:22 02:29:26:11

אם אלוף אחד יוצא למלחמה,
כל הלוחמים יוצאים אתו יחד.

02:29:31:09 02:29:29:19

כיוון שהייתי המפקד של הפלוגה,
ייצגתי את כל ה-30 החיילים.

02:29:33:07 02:29:32:06

כיוון שזו פקודה,
התכוננתי והלכתי.

02:29:37:05 02:29:33:09

אחי נזף בי שלא אלך לדווח
ושאני לא יכול לדבר בשם התושבים.

02:29:42:13 02:29:37:20
אמרתי לאחי, הוא הגיע כדי לפגוע בי,
לכן אני אלך כדי לא לסרב פקודה.

02:29:49:05 02:29:43:18
ואז הגעתי לשם, הוא שאל, אתה
האלוף עזרא ממו, השבתי לו שכן.

02:29:52:17 02:29:49:21
הוא שאל אותי, כמה לוחמים
יש לך, השבתי לו, 34 לוחמים.

02:29:57:09 02:29:53:01
הוא שאל אם אני אחד הלוחמים,
השבתי לו שלא, אני מפקד בדרגת אלוף.

02:30:00:18 02:29:58:02
ואז שלפתי את המכתב שקיבלתי
מאותו הקולונל, ונתתי לו.

02:30:03:11 02:30:00:24
הוא ראה את המכתב ואמר,
אתיזפיה מולדתי את תשפטי הכול!

02:30:09:17 02:30:05:15
ואז הוא אמר לי להיכנס עם הלוחמים
שלי לדוואט ולגרש את המורדים משם.

02:30:13:07 02:30:09:19
לא הבנתי למה הוא קרא לך,
ומה הוא רצה שתעשה שם?

02:30:16:08 02:30:14:01
הם שלחו אותי לשחרר את העיר
שנכבשה בידי המורדים.

02:30:19:20 02:30:17:09
כשהמפקד יוצא למלחמה,
כל הלוחמים הולכים אתו יחד.

02:30:23:23 02:30:21:09
אני לא יוצא לקרב
רק עם 34 הלוחמים שלי.

02:30:27:21 02:30:25:18
כשיצאתי לקרב כל הלוחמים
יצאו איתי יחד לקרב.

02:30:35:06 02:30:29:11
ואז הוא אמר לי, בוא נלך יחד,
שאלתי אותו לאן אנו הולכים יחד.

02:30:37:00 02:30:35:08
הוא אמר שנתנו לנו פקודה
לשחרר את העיר דוואט מהמורדים.

02:30:42:12 02:30:37:19
הלכנו לשם, בדרך ישנו במקום
שנקרא איבוסֶגָה ולמחרת הגענו לשם.

02:30:46:05 02:30:42:16
גדוד אחד של לוחמים הגיע לשם
לפנינו וכבש כבר את גִּדְבִייה,

02:30:51:23 02:30:46:15
ואז אמרו לי להיכנס ראשון לקרב,
התחלנו לירות ולירות.

02:30:56:06 02:30:52:14
האיש ששלח אותי לקרב
אמר לי להתקדם לכיוון המורדים.

02:31:00:19 02:30:57:00
אחרי ששחררתי את דוואט
והגעתי למקום שנקרא מִנְפָּסֶאוּי,

02:31:04:14 02:31:01:15
הוא אמר לי לסגת לאחור,
זה היה בשעת השקיעה.

02:31:07:07 02:31:04:16
שאלתי למה אני צריך לחזור,
הצבתי לוחמים על גבול האחורי.

02:31:12:21 02:31:07:18
ואז הוא לקח את הלוחמים מהגבול
והציב אותם בגִּדְבִייה.

02:31:16:19 02:31:12:23
הוא עשה שהמורדים יגיעו לשם וכבשו
את המקום שבו נמצאים הלוחמים שלי.

02:31:23:03 02:31:18:19
אמרתי שאני מסרב לחזור ושיוסיף לי
כוח כי אני עומד להכניע את המורדים.

02:31:25:22 02:31:23:06

הוא אמר לי, אם יחרימו לך
את הטנק, אתה תשלם ביוקר על מעשיך.

02:31:29:20 02:31:26:16
אמרתי לעצמי, האיש הזה
זומם משהו, ואז חזרתי אחורה.

02:31:32:10 02:31:30:00
נתתי הנחיה ללוחמים לחזור עם הטנק
וללוחמים הרגליים לחזור ברגל.

02:31:35:22 02:31:32:12
המורדים ירו על הטנק
והרגו שלושה מהלוחמים שלי.

02:31:41:06 02:31:36:20
הטנקיסט היה מסוכן, הוא ירו מהטנק,
והיסל את הבונקר שהיה בו תחמושת,

02:31:45:14 02:31:42:15
המשכנו להיאבק שם, זה הכפר שלי,
לכן כל החקלאים הכירו אותי.

02:31:49:24 02:31:45:19
הם קראו בשם כבוד גשה, הם חששו
לחיי והציעו לי להסתתר בביתם.

02:31:54:20 02:31:50:01
אמרתי להם שהלוחמים שלי הם אלו
שהשתלטו על הכפר ולא אחרים.

02:31:58:07 02:31:55:01
ואז מסתבר שהאיש ששלח אותי לקרב
העזיב את החיילים שלי למקום אחר.

02:32:02:08 02:31:59:11
הוא גרם לכך שהמורדים
יכנסו לכפר, וכשהגעתי לשם...

02:32:05:09 02:32:02:10
למי התכוונת שנכנס להשתלט על הכפר?
- המורדים של מפלגת "איאדיג".

02:32:08:14 02:32:05:11
הוא גרם לזה שהם ישתלטו על הכפר?
- הוא הכניס אותם והם השתלטו.

02:32:12:19 02:32:09:06
ואז כשהגעתי לשם,
אמרו לי להרים ידיים ולהיכנע.

02:32:18:18 02:32:13:17

הם ירו עליי צרורות,
במקביל צעקו לי לא להיכנע להם.

02:32:21:04 02:32:19:07

כל העשן מהירות
הסתיר את השמים!

02:32:29:11 02:32:22:24

באותו רגע הם תפסו את החיילים שלי
וקשרו אותם ברגליהם ליד העץ.

02:32:32:09 02:32:29:13

הם תפסו את כל החיילים שלך?
- לא, רק שלושה.

02:32:35:00 02:32:32:12

צעקתי לעברם, תקומו משם מיד,
ואז הסתבר שהם נפלו בשבי.

02:32:39:09 02:32:36:16

כשצעקתי לעברם, אחד המורדים צץ
מכיוון אחר ואמר לי להרים ידיים.

02:32:43:14 02:32:39:11

הלוחמים שלנו שהגיעו ממקלה-טגראיי
אמרו להם בשפה הטיגרית,

02:32:46:08 02:32:44:08

אל תירה בו,
הוא חבר שלך!

02:32:50:23 02:32:47:03

ברגע שהוא הסתובב, הפלתי אותו,
ואז הסתלקנו משם והלכנו.

02:32:57:10 02:32:51:03

אחרי שהלכנו משם והגענו למטה למגרש,
אחד המורדים צעק לעברי, תעצור מיד!

02:32:59:11 02:32:57:12

נשארנו שם רק שני אנשים,
כל הלוחמים כבר עזבו למקום אחר.

02:33:01:07 02:32:59:13

היו הרבה חילופי יריות במהלך הקרב
לכיוון של הלוחמים.

02:33:07:09 02:33:02:24

ואז, כשהמורד אמר לי לעצור,
הבחור השני אמר לו שלא ירה בי.

02:33:10:23 02:33:07:20
ואז היריות שכיוונו עלי
פגעו באותו בחור והוא נפל.

02:33:14:24 02:33:11:08
קמנו משם והמשכנו ללכת,
ואז הגענו לשער.

02:33:20:20 02:33:16:05
הם הסתתרו על ההר, וכשהטנק
עבר לידם הם זרקו עליו פצצות.

02:33:26:13 02:33:21:11
ישבתי בסמוך למורדים, הם לא ראו
אותי, חשבתי שהם הכוחות שלנו.

02:33:28:14 02:33:27:04
בזמן הזה חבר שלי חיפה עליי.

02:33:34:10 02:33:29:16
הם התחילו לירות עליי,
הטענתי את הנשק שלי וחיכיתי להם,

02:33:39:08 02:33:35:01
ואז כשהטנק השלישי שלהם חלף,
הרמתי את נשקי ויריתי עליו.

02:33:42:08 02:33:39:10
חבר שלי צעק לי, פגעת בהם,
תברח מהר, כל המורדים נפלו מהטנק.

02:33:44:17 02:33:43:01
ואז הלכתי והצטרפתי לחבר שלי.

02:33:52:15 02:33:44:19
היינו במצב שכמעט נכנענו, התעייפתי
ולא היה לי כוח ברגליים כדי ללכת.

02:33:55:06 02:33:53:17
באותו זמן...

02:34:01:14 02:33:57:24
גם הם היו עייפים,
ואז הם באו מלמטה ואמרו לי,

02:34:09:03 02:34:02:05
הם צעקו לי מלמטה,

תיכנע, אין לך לאן לברוח!

02:34:12:00 02:34:09:15

חבר שלי שהיה איתי אמר
שהוא בורח, אמרתי לו שיברח.

02:34:14:23 02:34:12:10

הם ריססו אותנו בריות
והוא נהרג.

02:34:15:18 02:34:15:00

כמה נשאתם שם?
- נשארנו רק שני אנשים.

02:34:21:24 02:34:15:20

מתוך 34 הלוחמים נשאתם רק שתיים?
- לא, היו לנו הרבה מאוד לוחמים.

02:34:26:08 02:34:23:00

היו איתנו הרבה לוחמים בקרב,
לא היינו שם לבדנו.

02:34:33:04 02:34:26:10

הם נתנו לי להוביל את הלוחמים,
כיוון שהקרב התנהל בכפר הולדתי.

02:34:36:12 02:34:33:06

מעבר לכך היו לנו
הרבה לוחמים וארבעה טנקים.

02:34:41:06 02:34:37:04

ואז חבר שלי נמלט מהמקום
ותפס מחסה, ואני נשארתי לבדי.

02:34:45:05 02:34:41:08

המורדים צעקו אליי, רד למטה ותיכנע,
אין לך לאן לברוח, וחבל שנירה בכך.

02:34:52:21 02:34:46:23

אמרתי לעצמי, עדיף שאהרוג את עצמי,
הכנסתי את הנשק לפי פעמיים והוצאתי.

02:34:57:07 02:34:53:15

ואז בדקתי כמה קליעים נשארו בנשק,
ומצאתי ארבעה קליעים אחרונים.

02:35:02:10 02:34:58:11

אמרתי לעצמי, אני אירה בהם
בקליעים שנשארו לי, ואז שיירו בי.

02:35:09:10 02:35:03:17
באותו רגע החזקתי שתי פצצות
וחרב והיה לי גם אקדח.

02:35:12:24 02:35:09:18
לא ידעתי שהיו לי כל הנשקים האלו.
הייתי בהלם מוחלט.

02:35:14:14 02:35:13:15
זה קרה לך מהעייפות?

02:35:17:04 02:35:14:16
הראש שלי לא עבד,
לא ידעתי שיש לי את כל זה.

02:35:19:24 02:35:17:06
ידעתי רק שיש לי רק את הרובה,
זהו יום שכבר עבר.

02:35:26:23 02:35:21:10
ואז טנק אחד שלנו
נתקע בבור,

02:35:32:02 02:35:27:17
באותו רגע הם עצבו אותי
וכולם הסתערו על הטנק.

02:35:38:19 02:35:33:05
ואז קמתי והתפללתי, אלוהי אבותיי,
תציל אותי, לא אחזור על הטעות הזאת.

02:35:43:22 02:35:39:21
השתחוותי מספר פעמים,
וכשקמתי והלכתי,

02:35:48:01 02:35:44:00
פגשתי אנשים מכפר הולדתי, הם אמרו,
זה אתה אלוף עזרא, השבתי להם שכן.

02:35:50:16 02:35:48:04
הם אמרו לי, תמלט לכיוון אחר
כי המורדים נכנסו לכפר.

02:35:55:16 02:35:50:18
הסתובבתי וראיתי את המפקד שלהם
חובש כובע וצועק בטלפון הלו...לו...

02:36:00:11 02:35:57:13
ואז ביקשתי מהם שיתנו לי
את הסוס שלהם.

02:36:03:06 02:36:00:13
הם היו מפלוגת "איאדיג"?
- לא, הם לא.

02:36:06:16 02:36:03:08
אבל האיש שדיבר בטלפון
היה מפלוגת "איאדיג".

02:36:11:16 02:36:06:20
ואז כשהסוסה המאולפת לא זזה
מהמקום, רכבתי על הסוסה הלא מאולפת.

02:36:17:00 02:36:12:05
נתתי לה מכה והיא לא זזה, ואז
בעליה הצליף בה מאחורה והיא דהרה.

02:36:20:05 02:36:17:02
כשהסוסה דהרה, המורדים צעקו
לעברי, תחזור הנה, תחזור הנה.

02:36:23:10 02:36:20:15
כשהיית בדרכך פגשת אנשים?
- כן.

02:36:27:12 02:36:24:07
היו להם סוסים, ביקשתי מהם
שיתנו לי להימלט עם הסוס שלהם,

02:36:34:17 02:36:27:21
והם נתנו לי את הסוסה שלהם,
המורדים צעקו לי, תחזור הנה.

02:36:38:08 02:36:35:00
כשהמורדים צעקו לי, תחזור מיד,
התושבים אמרו להם שאני חקלאי.

02:36:40:20 02:36:39:04
ואז נכנסתי עם הסוסה
ללוחמים שלנו.

02:36:45:06 02:36:41:08
כשנכנסתי עם הסוסה לכוח שלנו,
הם חשבו שהמורדים תוקפים אותם,

02:36:50:23 02:36:45:11
הם ירו על הסוסה ופצעו אותה,
ואז הסוסה הפילה אותי וברחה.

02:36:57:01 02:36:51:20

אחרי שנפלתי, הם התקרבו אליי קמתי מייד ממקומי.

02:37:04:08 02:36:57:13
הרמתי את הנשק כלפי מעלה וצעקתי להם, אני משלכם!

02:37:11:02 02:37:04:23
אחד מהם אמר לי, תבוא אלינו מהר לפני שהם יהרגו אותך כמו האחרים.

02:37:13:24 02:37:11:06
אמרתי לעצמי, על מי הוא צוחק, והלכתי אליהם.

02:37:18:09 02:37:14:01
ראיתי שלושה גופות של הלוחמים שלנו מוטלות באמצע המגרש.

02:37:21:11 02:37:19:01
כל הלוחמים שהיו בגבעה הסתערו לכיוון שלי.

02:37:24:06 02:37:21:14
הם אמרו להרים ידיים, הרמתי את ידי למעלה.

02:37:27:05 02:37:25:09
החבר שהיה איתי והצליח להימלט ולהצטרף אליהם,

02:37:30:07 02:37:27:07
הוא הגיע בריצה וצעק לעברם, אל תירו בו, הוא נלחם כל היום.

02:37:37:22 02:37:31:06
אחרי שהוא הגיע בריצה, הצטרפתי אליהם הוא נישק אותי בכל גופי.

02:37:43:01 02:37:39:00
ואז כל התושבים של גִּדְבִייה התקהלו במקום והקיפו אותי.

02:37:47:04 02:37:43:03
המלחמה הזאת התרחשה בכפר הולדתך? - כן, ואז הצטרפתי לכוח שלנו.

02:37:49:16 02:37:47:19
כל התושבים הקיפו אותי.

02:37:53:24 02:37:49:18
אז למה אמרו לך להיכנע, הם חשדו בך?
- כן, הם חשדו שאני מהמורדים.

02:37:58:08 02:37:55:01
אבל החבר שלי
הגיע אליי בריצה.

02:38:05:05 02:37:59:16
ואז הצטרפתי אליהם,
וכל התושבים באו והקיפו אותי.

02:38:09:08 02:38:05:07
הם הכניסו אותי לבית מסוים,
הם הציבו שומר והרחיקו את כולם משם.

02:38:11:08 02:38:09:20
ואז כל הבכירים באו אליי.

02:38:15:03 02:38:11:10
הגיע גם עיתונאי לראיין אותי
ולא דיברתי אליו יפה.

02:38:16:04 02:38:15:05
ואז הם הלכו חזרה לדרכם.

02:38:21:21 02:38:17:20
אמרתי לעיתונאי, למה הוא לא נותן לי
מנוחה, שאלתי למה הוא לא נלחם גם.

02:38:27:10 02:38:22:03
שיבוא לראיין אותי במקום הקרב,
למה הוא לא נותן לי לנוח בביתי.

02:38:28:23 02:38:27:19
אמרו לי, תעזוב אותו.

02:38:37:05 02:38:29:02
לאחר מכן מפקד גדוד הלוחמים ממקלה
שלח לי 50 ביר כדי שאוכל ארוחת ערב.

02:38:43:14 02:38:38:05
אמרתי לו שיש לי כסף, הוא אמר,
תתעודד, הלוחמים שלך חוזרים אליך.

02:38:46:09 02:38:43:20
אמרתי לעצמי, מה הוא מדבר,
אני רואה אותם נהרגים בקרב.

02:38:48:13 02:38:46:18

הוא אמר לי את זה
כדי לשמח אותי.

02:38:53:11 02:38:49:03
מהחיילים שלי שבעה לוחמים
נפצעו ועוד שישה נהרגו בקרב.

02:38:57:09 02:38:54:21
זאת אומרת חצי מהחיילים שהיו לך?
- כן, הם נהרגו.

02:38:59:06 02:38:57:19
כל שאר ההרוגים
היו לוחמים אחרים.

02:39:06:00 02:38:59:19
גדוד לוחמים אחד נשארו לשמור במחנה,
המורדים תקפו אותם והרגו את כולם.

02:39:10:23 02:39:07:03
החקלאים סיפרו לי
שנהרגו שם הרבה אנשים.

02:39:14:19 02:39:11:01
עד היום הם מדברים על זה פה בארץ,
אנשים אומרים לי שאני אהוב של האל.

02:39:20:05 02:39:15:24
ואז הצטרפתי לכוח שלנו, כמעט שכחתי
לספר לך את הסיפור החשוב הזה.

02:39:27:05 02:39:20:07
אמרת שבמהלך הקרב התעייפת,
מי היה מביא לכם אוכל בזמן המלחמה?

02:39:34:15 02:39:27:13
היינו לוקחים איתנו אוכל יבש.
לקחנו איתנו "קושו יבש".

02:39:38:04 02:39:34:19
מה זה "קושו יבש"?
- לחמניות יבשות וכדומה...

02:39:42:21 02:39:38:21
לקחנו איתנו לחם יבש וביסקוויטים,
את לא יודעת איך נראים ביסקוויטים.

02:39:46:02 02:39:43:20
אלה מאכלים שקל לסחוב,
לכן לקחנו אותם איתנו.

02:39:52:05 02:39:47:18
בנוסף לזה היו לנו מימיות מים,
ומכינים את כל הצידוד.

02:39:57:13 02:39:52:16
מי היה מארגן לכם את האוכל?
- השלטון סיפק לנו הכול.

02:40:05:18 02:39:59:05
לכמה ימים היה מספיק לכם האוכל?
- הם הביאו לנו בתדירות גבוהה.

02:40:10:23 02:40:06:19
כל יום הביאו לכם אוכל?
- כן, האוכל הגיע אלינו מאוד מהר.

02:40:15:05 02:40:11:03
למקומות לא נגשים
הביאו את האוכל במסוק.

02:40:17:14 02:40:15:13
במקומות שהיה בהם שקט,
הביאו את האוכל ברכבים.

02:40:27:05 02:40:18:17
בשנת 1981 עזבנו את דוֹנָאט
ונכנסנו לאמבה-גיאורגיס.

02:40:34:01 02:40:30:10
בעצם נשארנו בדוֹנָאט,
לא עזבנו.

02:40:39:20 02:40:34:17
קרובי משפחתי ששמו טמנו פרדה,
התכוננו לעזוב את כפר צ'רטה לסודן.

02:40:42:13 02:40:40:03
אחרי שהם ארזו את כל הצידוד
והתכוננו לצאת לסודן,

02:40:47:05 02:40:44:08
התושבים הקיפו אותם
ולא נתנו להם ללכת.

02:40:52:20 02:40:48:11
מי הם קרובי משפחתך?
- קרובי משפחתנו מביאת ישראל.

02:40:54:07 02:40:53:01

כשהם עמדו לעזוב לסודן,

02:41:00:00 02:40:55:22

כל התושבים סירבו לתת להם לעזוב,
ואז באו וסיפרו לי את זה.

02:41:05:16 02:41:00:13

בנוסף קראו לי מהמחוז ואמרו שקרובי
משפחתי נתקלו בבעיות ושאלך לשם.

02:41:11:13 02:41:06:13

הלכנו לשם אני, סגן ראש המחוז
והרשם של המחוז.

02:41:15:19 02:41:13:08

אמרתי להם שאני
אצרף אלינו לוחמים.

02:41:18:09 02:41:15:21

סגן המחוז אמר, זהו כפר מולדתי,
אין צורך בלוחמים.

02:41:21:11 02:41:18:23

ואז נסענו לשם
ברכב ששייך למחוז.

02:41:25:09 02:41:22:11

הגענו עד למקום שנקרא צ'אמבלקה,
משם המשכנו ללכת ברגל.

02:41:30:16 02:41:26:13

כשהגענו לשם ראינו שהחמורים והסוסים
עמוסים בציד ושנשים הקיפו אותם.

02:41:35:08 02:41:31:14

ראש ועד החקלאים אמר לנו לצרף
עוד אנשים למקרה שיירו עלינו.

02:41:39:05 02:41:35:12

הסגן שלו אמר לו, מי מסוגל
לירות עלינו בכפר מולדתי.

02:41:45:11 02:41:40:16

ואז הבאנו את האנשים אלינו,
ושלחנו אותם לדרכם.

02:41:50:23 02:41:46:10

כשהם עזבו יחד עם הסוסים והחמורים
אנחנו עדיין עמדנו ושוחחנו בינינו.

02:41:55:07 02:41:51:00
כשעזבנו את המקום,
ירו עלינו בצרורות.

02:41:57:11 02:41:55:20
לא ידענו מאיפה ירו עלינו.

02:42:02:04 02:41:57:24
המפקח של המחוז היה איתנו,
הם ירו בו במכנסיים.

02:42:05:17 02:42:02:21
הוא נפל וקם, צעקתי לברוח
מהר משם והוא ברח מייד.

02:42:13:03 02:42:05:23
לא ידענו מאיפה ירו עלינו,
כולם התפזרנו מהר בבהלה.

02:42:16:18 02:42:13:24
נוצרה שם מהומה, הם ירו עלינו
ואנחנו ירינו עליהם בחזרה.

02:42:22:06 02:42:16:20
היות שהייתה לי מיומנות לחימה,
כשברחתי מהר לתפוס עמדה על ההר,

02:42:26:01 02:42:22:08
הם צעקו לי, אל תעזוב אותנו לבדנו,
ואז ברחתי מהר להר ותפסתי מחסה.

02:42:29:23 02:42:26:21
אחרי שתפסתי מחסה על ההר,
ראיתי את האנשים שירו עלינו.

02:42:34:23 02:42:30:07
כשהתחלתי לירות משם, ראש המחוז
הגיע לשם יחד עם הלוחמים.

02:42:42:00 02:42:35:22
יריתי עליהם והם ברחו ממקומם
ותוך כדי הם נפלו וקמו.

02:42:45:10 02:42:42:21
הם ברחו משם מהר,
הם לא פגעו באנשי המחוז.

02:42:48:00 02:42:46:04
הלוחמים באו ואמרו לי,
נפתח באש כלפי היורים?

02:42:51:09 02:42:48:05
אמרתי להם כן, הם שאלו בפקודת מי,
אמרתי להם בפקודה של אלוף עזרא ממו.

02:42:53:22 02:42:52:14
מיד הם הלכו
ופתחו באש נגד היורים.

02:43:00:22 02:42:54:21
הם ירו עליהם, פצעו
שניים מהם והרגו אחד מהם.

02:43:05:14 02:43:01:06
הם הביאו אותם לנקודת המפגש שלנו,
והכניסו אותם מייד לכלא.

02:43:12:08 02:43:05:19
הם פצעו שני אנשים, הרגו אדם אחד,
תפסו בשבי אדם נוסף וחזרו איתם.

02:43:21:06 02:43:13:01
מהקבוצה שלנו, הם ירו על טמן סלמון
סליחה, טמן פרדה, הם פגעו בבגד שלו.

02:43:24:24 02:43:22:09
התבלבלתי שאמרתי סלמון,
הם ירו על האח שלו.

02:43:29:08 02:43:25:01
הם ירו בו בכתף דרך החולצה,
הוא הביא את זה לארץ והראה את זה.

02:43:33:09 02:43:30:00
ואשתו של בנו נפצעה ברגל,
אלו האנשים שנפגעו מהקבוצה שלנו.

02:43:37:19 02:43:33:11
ואצלם הם תפסו את מי שאמרתי לך,
אמרתי להם להכניס אותם לכלא.

02:43:40:11 02:43:37:21
לא הבנתי למה התושבים עצרו
את האנשים שרצו לעזוב.

02:43:42:17 02:43:40:17
הם רצו לשדוד אותם
ולקחת להם את הכסף.

02:43:48:02 02:43:43:12

ואז שלחו לנו רכב
מהמחוז כדי שנחזור.

02:43:54:04 02:43:48:04
אמרו לאנשים שלנו לעלות
לאט לרכב, אבל כולם דחפו.

02:43:55:12 02:43:54:06
הם הכו אדם אחד במקל.

02:43:59:19 02:43:56:09
כשהכו אותו במקל, אמרתי להם
איך השלטון מתעלל באנשים שלנו.

02:44:06:12 02:44:01:06
אמרתי להם שהם מתואמים במעשים שלהם,
וזרקתי את נשקי הצידה מרוב כעס.

02:44:08:24 02:44:07:04
גם היום מזכירים
את הסיפור הזה פה בארץ.

02:44:11:04 02:44:09:05
מרוב שכעסתי זרקתי
את נשקי הצידה.

02:44:15:06 02:44:11:11
הוא התחיל להגיד,
המפקד עזרא, אל תכעס, תירגע.

02:44:18:24 02:44:15:08
אמרתי להם לעלות לאט לרכב,
הוא לא ידע מה לעשות עם עצמו.

02:44:22:18 02:44:19:24
אמרתי לו, מה אתם רוצים לעשות להם
יותר מזה, למה אתם מתעללים בהם.

02:44:27:01 02:44:24:02
ואז חלקם נסעו לדוואט, חלקם נסעו
לצ'אמבלגה, וחלקם נסעו לגוררה.

02:44:34:01 02:44:27:22
ואז בערב התקשר אליי ראש המחוז
של גונדר ששמו גזהין וורקה,

02:44:40:17 02:44:34:19
הוא אמר, שמעתי שירו עליכם שם, תלך
לשם ותעשה שהמקום לא יראה כמו קודם.

02:44:47:23 02:44:41:13
הלכנו לשם עם 300 לוחמים, ועוד 300
תומכי לחימה, בסך הכול 600 חיילים.

02:44:51:24 02:44:48:00
השתלטנו על כל הכפר.

02:44:55:09 02:44:52:22
הסגן גם היה איתנו, זה כפר מולדתו
וכל קרובי משפחתו חיו שם.

02:45:00:20 02:44:56:15
אמרנו להם שיסגירו את מי שירה עלינו.
הצבא השאיר בכפר הפעם 3 טנקים.

02:45:04:09 02:45:01:07
אנשים פירקו את הברזלים
של הטנקים ולקחו אותם לבתיהם.

02:45:06:11 02:45:04:16
הם לקחו לבתיהם
גם את הנפט של הטנקים.

02:45:11:14 02:45:06:24
ואז הלוחמים נכנסו לכפר
והוציאו את הגברים והנשים מבתיהם.

02:45:15:04 02:45:11:16
הם אספו במקום אחד
את כל הברזלים וגם את הנפט.

02:45:19:17 02:45:17:00
קודם לכן נפלו בכפר הזה 3 טנקים
והלוחמים נטשו אותם.

02:45:23:02 02:45:20:11
אחרי שעשו את כל זה,
הסגן קם ואמר לתושבים,

02:45:31:16 02:45:24:03
תקשיבו, אני ואלוף עזרא הסתרנו
את כל הגנבים עד כה כמו תירס,

02:45:36:07 02:45:33:02
אם היינו תופסים ושמים אתכם בכלא
לא הייתם יורים עלינו.

02:45:40:13 02:45:36:22
כשאמרו לנו לתפוס אתכם, שלחנו אליכם
אנשים שיגידו לכם לצאת מבתיכם.

02:45:42:20 02:45:40:23
הלכנו לחפש אתכם בבית ריק.

02:45:46:24 02:45:43:14
אתם צודקים במעשיכם,
אנחנו אשמים שהסתרנו את הגנבים.

02:45:50:00 02:45:47:13
מי אומר להם את זה?
- סגן ראש המחוז הנוצרי.

02:45:57:03 02:45:50:22
הוא אמר להם, איך אחרי אכלתם,
שתיתם, עבדתם וביליתם יחד איתנו,

02:46:01:09 02:45:57:09
אתם רוצים לרמוס אותנו כמו סמרטוט,
הידיים שלכם לא עצרו אתכם מלירות.

02:46:06:24 02:46:02:00
חרשתם את שדותיכם במחרשות שלהם
וקצרתם את היבולים שלכם.

02:46:10:09 02:46:08:17
למען הצדק שהאל ישפוט אתכם!

02:46:13:04 02:46:10:17
הוא בכה מעומק לבו ואמר להם
את זה, הם היו קרובי משפחתו.

02:46:19:13 02:46:14:02
כשהוא אמר להם את זה,
כל האנשים המבוגרים בכו.

02:46:21:20 02:46:19:20
ואז הוא אמר להם,
עזרא הגיע עד לכאן, תקשיבו לו.

02:46:26:13 02:46:22:08
קמתי ואמרתי להם,
דבריו של אמביו אנדרגה הם אמת.

02:46:30:07 02:46:27:22
לא היה אדם שלא חרש את שדותיו
ולא נהנה מהתבואה שלו.

02:46:33:01 02:46:30:19
לא היה אדם שלא זרע את יבולים
ולא נהנה מהקציר שלו.

02:46:36:15 02:46:34:14
לא היה אדם
שלא נהנה מהמשקאות שלו.

02:46:40:13 02:46:37:08
לא היה נשים שלא מכרו
כלי חרס ובנו את בתיהן.

02:46:43:11 02:46:41:00
לא היה גברים שלא עבדו
בחקלאות ובנו את בתיהם.

02:46:49:11 02:46:45:04
כמו כן רצחתם את נכדו
של דג'ן איסק,

02:46:52:16 02:46:50:12
לא שתיתם את דמו
וגם לא אכלתם את בשרו.

02:46:55:24 02:46:53:15
הנכם צודקים, אנחנו טעינו
שהסתרנו את הגנבים עד כה.

02:47:01:13 02:46:57:18
אמרתי להם,
מרגע זה אני...

02:47:08:11 02:47:03:15
מר' דג'נה איסק גזם עצים
והוא גידל וחינך את כל ילדיו.

02:47:13:23 02:47:09:17
אמנם ילדיו של דג'נה איסק
אינם ילדיכם, אבל הם לא צעצועים.

02:47:19:11 02:47:16:08
זה מאוד מצער
שרצחתם את הנכד שלו.

02:47:23:18 02:47:21:14
אתם נשבעים זה לזה,
שמי שמשקר ילד "כלב שחור"

02:47:26:15 02:47:24:18
אל תחשבו שלא
ילדתם "כלבים שחורים".

02:47:30:02 02:47:27:22

אמנם ילדיכם לא נולדו מכוסים
בשערות, אבל ילדתם כלבים.

02:47:34:10 02:47:31:07
זה מה שנקרא "כלב שחור",
אדם שרוצח את אחיו.

02:47:38:04 02:47:36:13
לכן האל ישפוט
אתכם על מעשיכם!

02:47:41:17 02:47:38:19
אמרתי להם, נבחרתי על ידי התושבים,
לא כדי להשמיד את התושבים.

02:47:46:07 02:47:43:09
לכן אני דורש מכם שתגידו לי
מי המשפחה שביצעה את המעשה הזה!

02:47:52:15 02:47:47:18
ואז כל אחד מהם ישב בנפרד,
הם רשמו שמות והביאו לי דף.

02:47:56:16 02:47:52:17
כשקראתי בשמות שלהם, הלוחמים
הביאו אותם ושמו אותם בצד.

02:47:59:18 02:47:57:13
כך תפסתי 13 אנשים.

02:48:07:20 02:48:00:07
אמרתי למפקד טַרְקִין, תחתים אותם
ותיקח את כל הברזלים והנפט.

02:48:10:18 02:48:07:23
ביקשתי שייקח את כל הציוד לביתי,
והוא לקח את זה ושם בביתי.

02:48:16:17 02:48:12:00
ואז באו אליי הרבה מזקני השבט,
וגם קרובי משפחתנו נפגעו ובאו אליי.

02:48:21:21 02:48:18:03
ואז אמרתי להם שהם יכולים
לקחת חזרה את הציוד שלהם.

02:48:24:19 02:48:22:04
במקביל הם הלכו לזקני שבט
כדי שיחזירו להם את הציוד שלהם.

02:48:30:13 02:48:26:17
ואז הם מכרו את כל רכושם
ואת הבתים שלהם.

02:48:32:21 02:48:31:10
לפני כן הם רצו
לעזוב הכול וללכת לדרכם.

02:48:34:22 02:48:33:23
לאחר מכן...

02:48:42:04 02:48:38:22
אחרי זה קראו לי מהמחוז

02:48:50:05 02:48:43:18
ואמרו לי שצריך להעביר את האנשים
שעצרנו לגונדר, ומה אני אעשה איתם.

02:48:57:08 02:48:52:18
אמרתי להם שעשיתי סולחה
ביניהם, בין האנשים שעצרנו.

02:49:04:20 02:48:58:16
בנוסף לזה בגונדר יש גנבים ופושעים,
לכן יתעללו בהם אם הם יעברו לגונדר.

02:49:08:16 02:49:05:21
אמרתי לו, לכן השלמתי ביניהם.

02:49:11:17 02:49:09:02
ואז התקשרו אליי מגונדר
ודיברו איתי.

02:49:16:03 02:49:12:23
הוא אמר לי, אם השלמת ביניהם
תצמידו להם שומרים,

02:49:20:10 02:49:16:05
שלא יגנבו את הרכוש שלהם
עד שיגיעו לביתם, אמרתי בסדר.

02:49:25:16 02:49:21:01
ואז קראתי מייד למר זלקה ואמרתי לו,
אם אגלה להם סודות הם ילשינו עליי.

02:49:27:15 02:49:26:00
אמרתי לו שאני עומד לשחרר
את כל האנשים שנעצרו.

02:49:32:21 02:49:28:14

הוא אמר, האל הציל אותנו מזה,
הוא הציל אותנו ממוות.

02:49:38:22 02:49:33:19
הוא אמר, בגונדר יש פושעים
וגנבים, הם יקשו על חייהם.

02:49:41:18 02:49:39:24
הוא אמר לי, העיקר שהם
ישתחררו ושהאל הציל אותם.

02:49:47:00 02:49:42:06
אמרתי להם, אני שולח אתכם לביתכם,
אבל תסרבו ותלכו לאדיס אבבה.

02:49:51:09 02:49:49:06
אמרתי לו שאני
מספר לו סוד, הוא הסכים.

02:49:56:06 02:49:52:05
ואז החזירו להם את כל הכלים,
לאחר מכן הם נסעו לגונדר.

02:50:01:05 02:49:56:08
שלחו להם כסף לגונדר,
מהשגרירות באדיס אבבה.

02:50:08:21 02:50:02:09
קרובי משפחתם מסרו להם את הכסף,
עם הכסף הזה הם נסעו לאדיס אבבה.

02:50:13:19 02:50:09:03
אחרי שהם הגיעו לאדיס אבבה,
הם דיווחו לי שהם הגיעו לשם.

02:50:17:13 02:50:14:23
מעבר לזה אני אחזור להמשך
הסיפור שהתרחש עם אנשי הצפון.

02:50:25:21 02:50:21:09
כל אנשי הצפון,
כמו קייס אדיסו,

02:50:29:09 02:50:27:21
שלחתי את כולם לדרכם בשלום.

02:50:33:15 02:50:30:05
בזמן הזה נגטו ג'מבר נפטר.

02:50:36:23 02:50:33:18

הוא מת כשהוא חזר מאדיס אבבה
כדי לקחת את גדמה מברט

02:50:39:23 02:50:37:18
ואת דוד שלו איסק דבר.

02:50:50:05 02:50:41:06
היה מחסה שבניתי באמבה-גיאורגיס,
כ-600 איש חזרו לשם מסודן.

02:50:58:02 02:50:50:07
היה אוהל שכל הלוחמים התאספו בו,
הם חזרו מסודן והתמקמו באוהל.

02:51:00:23 02:50:59:01
רכבים של הצלב האדום
החזירו אותם לשם.

02:51:07:18 02:51:02:06
ואז קראו לי מהמחוז ושאלו אותי
מה לעשות עם האנשים האלו.

02:51:09:21 02:51:07:21
ביקשתי מהם שיתנו להם מקום,
וארגון ג'וינט יתמוך בהם.

02:51:16:14 02:51:11:03
הם אמרו לי להביא אישור מגונדר,
נסעתי לגונדר ופגשתי את אדונה.

02:51:23:00 02:51:17:05
הוא אמר, אם ארגון ג'וינט יתנו
לך רכבים, ניקח את האנשים לטדה,

02:51:26:19 02:51:23:02
אבל אם הם ישאירו אותם באותו מקום,
שאתקשר אליו והוא יביא להם אוכל.

02:51:33:01 02:51:27:07
ואז, כשחזרתי מגונדר,
ראיתי שמגרשים אותם מהמקום.

02:51:36:07 02:51:34:03
שאלתי את האנשים למה הם עוזבים,
הם אמרו לי שגירשו אותם מהמקום.

02:51:39:01 02:51:37:10
אמרתי להם לא לצאת משם
עד שימצאו לעצמם מקום חלופי.

02:51:42:16 02:51:39:22

הלכתי למחוז
וטענתי נגד הגירוש שלהם.

02:51:45:11 02:51:42:18

השיבו לי שזו הנחייתו של רב אלוף
גזהין, הוא ישלח אותך לכלא.

02:51:47:14 02:51:45:16

אם אני אפר את הנחייתו,
הוא ישלח אותי למאסר.

02:51:51:02 02:51:47:23

ואז התחלתי לחשוש לחיי,
מכיוון שלא היה מישהו שיציל אותי.

02:51:59:18 02:51:52:03

ואז קהילת ביתא ישראל, שהיו אנשים
טובים, הגיעו ולקחו הרבה אנשים.

02:52:04:07 02:52:00:14

הם לקחו אותם ועזרו להם
הם אירחו אותם מאוד יפה.

02:52:07:00 02:52:04:16

האנשים שנשארו מאחור
החליטו לחזור לכפר שלהם.

02:52:12:08 02:52:07:07

עזרנו לחלק מהאנשים ושלחנו אותם
ואז הם הגיעו לאדיס אבבה.

02:52:16:16 02:52:12:10

אמרתי להם שלא יחזרו לכפר שלהם,
הם יחשבו שאתם כובשים ויהרגו אתכם.

02:52:21:17 02:52:18:01

הם שמעו בקולנו... היו הרבה
אנשים טובים מביתא ישראל,

02:52:33:09 02:52:23:01

כמו מסגנאו איסק, דסה אצ'נפה
טג-אמלק טרקין.

02:52:39:17 02:52:34:21

וגם אהרון איסאייס, הם לקחו
אותם לשהות בשכונות שלהם,

02:52:45:06 02:52:39:19

ומשם הם עזרו להם להגיע לאדיס אבבה,

למעשה הוא חי כיום בנתניה.

02:52:49:21 02:52:45:13
אבל לא שמרתם את כל זה בסוד?
- אני לא הסתרתי שום דבר.

02:52:56:07 02:52:50:10
הייתי קורא להם בפרהסיה
ולא מסתיר שום דבר שהאל זימן לי.

02:52:59:19 02:52:56:14
מה עשית בנושא
של האוכל, כמו בשר?

02:53:02:11 02:52:59:21
כשהייתי חוזר מהקרב
לביתי, הייתי שוחט כבש.

02:53:04:24 02:53:02:21
שחטת לעצמך?
- כן, שחטתי לעצמי.

02:53:10:02 02:53:05:01
הייתי מקבל את הכבש מהשלטון
ואוכל עד שובע, זה מה שעשיתי.

02:53:18:23 02:53:12:09
אותו איש בשם נגטון, הגיע עם
אותם אנשים ושהה בביתו של גדמו.

02:53:26:00 02:53:20:03
הוא חזר מסודן והיה בדרכו לגונדר
אחרי שהוא שהה אצל גדמו.

02:53:32:02 02:53:26:11
עצרו אותו באמבה-גיאורגיס, הוא היה
נראה תשוש ושיערו היה מבולגן.

02:53:38:06 02:53:32:18
לוחמי מפלגת ה"דרג" עצרו אותו
והאשימו אותו שהוא מורד.

02:53:42:06 02:53:39:07
כשהם איימו עליו,
הוא הודה בפניהם שהוא מורד.

02:53:45:09 02:53:42:19
הם שאלו מאיפה הוא חוזר
הוא השיב להם מסודן.

02:53:49:02 02:53:45:15
הם שאלו אותו לשם מה חזרת, ואצל מי
שהית, הוא השיב, אצל גדמו מברטה.

02:53:51:21 02:53:49:05
הם שאלו אותו מה הסתרת פה,
הוא השיב להם, 3 נשקים.

02:53:53:24 02:53:52:05
הם שאלו אותו היכן הסתרת אותם,
הוא השיב להם, במקום של דגן הטף.

02:54:02:17 02:53:54:18
ואז הם קשרו את ידיו ולקחו אותו,
ובערב הלוחמים ירו בו והרגו אותו.

02:54:10:05 02:54:03:16
אשתו באה אליו ואמרה
שהרגו את נגטו ג'מבר.

02:54:14:04 02:54:10:16
שאלתי אותה אם הלוחמים של השלטון
הרגו אותו, היא השיבה לי שכן.

02:54:21:04 02:54:14:16
מיד הצעתי לאשתו
של גדמו אסגד לקבור את גופתו.

02:54:23:08 02:54:21:17
היא אמרה שהם יקברו
את הגופה לבדם.

02:54:28:24 02:54:24:01
היא אמרה שלקחו למאסר את בנטיבר
דרס, גדמו מברה, טספיי באייר.

02:54:31:02 02:54:29:01
היא אמרה לי, תלך במהרה
להציל אותם לפני שיתעללו בהם.

02:54:36:03 02:54:32:01
ואז קמתי והלכתי לגונדר,
והם קברו את הגופה בעצמם.

02:54:39:06 02:54:36:18
כשהגעתי לגונדר, אף אחד
לא אסר עליי שום דבר.

02:54:43:09 02:54:39:21
לא אסרו עליי להיכנס לכל המשרדים,

בזכות התעודה שקיבלתי מהשלטון.

02:54:47:07 02:54:44:12

ואז ניגשתי לשומר והודעתי
על הגעתי, השומר הודיע לפקיד,

02:54:49:24 02:54:47:09

והפקיד התקשר לרב-אלוף גזהין.
והודיע לו על הגעתי.

02:54:54:17 02:54:51:17

ואז הוא אמר לי להיכנס למשרדו,
ואני נכנסתי למשרדו.

02:54:57:12 02:54:55:06

הוא שאל אותי, מה קרה
שהגעת אליי בלי להתקשר.

02:55:03:19 02:54:58:07

אמרתי לו, מה לא עושים לי הלוחמים,
הלכו והרגו את נגטו ג'מבר.

02:55:09:16 02:55:04:07

הוא אמר שתפסו אחד מהמורדים שהודה
שהסתיר 3 נשקים ושהוא היה בסודן.

02:55:13:06 02:55:09:21

השבתי לו, נכון שהוא היה בסודן,
אבל זה כיוון שהוא מעורער בנפשו.

02:55:14:24 02:55:13:08

אמרתי לו שאני מכיר את הקורבן,
הוא היה קרוב משפחתי.

02:55:18:03 02:55:15:12

איך אתם עושים
דבר כזה לאדם חולה?

02:55:21:06 02:55:18:19

אם השלטון הורג אותנו בעצמו,
מה המשמעות של הקיום שלנו?

02:55:24:08 02:55:22:21

מה אנחנו יכולים
לעשות מעבר לזה?

02:55:28:06 02:55:26:00

אם אני נותן שיהרגו את קרובי,
מה שווה לי כל מה שעשיתי?

02:55:35:05 02:55:30:09
כשאמרתי לו את זה,
הוא ביקש ממני להירגע.

02:55:38:10 02:55:37:07
הוא פתאום אמר הלו...

02:55:45:04 02:55:40:13
הוא אמר לו בטלפון לגנרל,
הם כלאו אותם בתוך הכלא.

02:55:48:11 02:55:46:01
הוא שאל אותנו אם מר גדמו
מברטה עצור אצלו.

02:55:53:04 02:55:49:15
הוא אמר לו, הגיע אליי
המפקד עזרא ממו,

02:55:56:12 02:55:53:23
וסיפר לי שהוא מכיר את הקורבן
ושהקורבן הוא אדם חולה.

02:56:00:07 02:55:57:10
ואז הוא אמר לו שישחררו
את כל האנשים שעצרו.

02:56:02:23 02:56:01:00
הוא אמר לי, תלך לדרכך,
אנחנו נשחרר אותם

02:56:08:05 02:56:03:15
אני התעקשתי להעמיד לדין
את החייל שלחץ על הקורבן.

02:56:09:21 02:56:08:07
אמרו לי ללכת להגיש תלונה במחוז.

02:56:16:08 02:56:11:00
הסכמתי והלכתי לאמבה-גיאורגיס.
התחלתי לחפש את החייל שלחץ עליו.

02:56:19:12 02:56:16:10
כשאמרו לו שעזרא ממו הגיע לכפר,
הוא ברח לדוןרט-אבור.

02:56:21:24 02:56:19:14
הבחור שעצר אותם ראשון,
הוא נעלם לי.

02:56:26:22 02:56:23:09
ואז הם השתחררו והגיעו לביתם.

02:56:29:12 02:56:27:10
הלכתי לגדמו ביום השביעי
ואמרתי לו שיעזוב את הכפר.

02:56:30:24 02:56:29:14
אמרתי לו שאם הוא
לא יעזוב, הם יהרגו אותו.

02:56:34:18 02:56:31:13
אמרתי לו, בגללך נגטו נהרג,
אתה רוצה שעוד אנשים יהרגו?

02:56:38:15 02:56:35:01
אמרתי לו שיעזוב מייד את הכפר,
הוא הסכים לעזוב.

02:56:45:05 02:56:40:16
אמרתי שאני אדאג
שיחרימו לו את הנשק.

02:56:48:16 02:56:45:09
מה הכוונה?
- שייקחו את הרובה שלו.

02:56:51:10 02:56:49:21
לקחו לו את הנשק?
- כן, לקחו לו את הנשק.

02:56:55:10 02:56:52:06
כתבנו לו מכתב מוועד החקלאים,
שיחזיר את הנשק.

02:56:58:24 02:56:55:12
הגיעו אלינו הרבה זקני שבט,
הרי הוא סירב לעזוב את הכפר.

02:57:03:22 02:56:59:12
כשהוא בא אליי עם זקני השבט,
מה שעשיתי זה...

02:57:06:18 02:57:04:22
שאלתי אותו בנפרד האם הוא יעזוב
את הכפר, הוא השיב שכן.

02:57:08:07 02:57:06:20
אמרתי להם שיחזירו לו את הנשק שלו,
והוא קיבל את נשקו בחזרה.

02:57:18:02 02:57:09:03
ואז הביא את כל התבואה שלו
ואחסן הכול עד התקרה בבית אחד.

02:57:21:08 02:57:19:00
הוא לקח אותי והראה לי את זה,
אמרתי לו שיביא את הבקר שלו.

02:57:26:01 02:57:21:21
הוא הביא את הבקר שלו וניסה למכור
פרה ששווה 500 ביר ב-1,000 ביר.

02:57:31:23 02:57:27:08
כבשה שעלותה 30 ביר
הוא ניסה למכור ב-60 ביר.

02:57:34:15 02:57:32:22
וככה הוא חזר
בלי למכור שום דבר.

02:57:38:23 02:57:34:17
אמרתי לעצמי, אין תרופה לאדם הזה,
אני אטפל בו בדרך אחרת.

02:57:41:17 02:57:39:00
ואז כשהוא החליט למכור,
הוא הוריד את המחיר.

02:57:47:20 02:57:42:23
ואז התאספו במקום אחד שוב
כל זקני השבט ואני הייתי אחד מהם.

02:57:52:03 02:57:48:05
התחלנו לפתור את הסכסוך.
כשהצדדים עמדו להשלים,

02:57:56:02 02:57:52:23
קיים מְנוּאב פנה אליי בשמי,
אלוף עזרא, עניתי לו,

02:57:59:24 02:57:56:04
בין מי למי השלמתם?
- בין אנשים שהיה להם סכסוך רצח.

02:58:02:14 02:58:00:06
אני הייתי השופט של זקני השבט.

02:58:08:18 02:58:03:12
כשהתחלתי לדבר, הקיים הנוצרי

מנואב פנה אליי בשמי, עניתי לו.

02:58:14:10 02:58:09:15
מעבר להיותך מפקד, היית גם זקן שבט?
- כן, הם היו בוחרים בי.

02:58:20:02 02:58:15:04
שאנשים היו מסתכסכים,
הם היו מזמינים אותי בתור זקן שבט.

02:58:24:04 02:58:21:15
ידעתי לפתור סכסוכים
ולהשלים בין אנשים.

02:58:28:14 02:58:25:11
ואז הוא פנה אליי בשמי,
עניתי לו.

02:58:32:07 02:58:28:16
הוא אמר לי, ילדיו של איסק
דבר נהרגו, תקבע לו זימון.

02:58:35:24 02:58:33:05
קבעתי לו זימון,
ואז הוא אמר לי

02:58:38:08 02:58:36:01
שהרגו את גדמו מברטה,
וגם הוא הרג מישהו.

02:58:44:11 02:58:38:23
אמרתי להם, בחייך הוא נתן לכם
לאכול ולשתות, ועכשיו תשתו את דמו.

02:58:47:02 02:58:44:13
הוא אמר לי, אל תגיד ככה,
השבתי לו, מה אני יכול להגיד לכם?

02:58:51:17 02:58:47:17
ואז הלכתי למשטרה
של המחוז לדווח על המקרה.

02:58:54:15 02:58:51:23
ביקשתי מהמחוז לנסוע למקום האירוע,
הם אמרו שיש אסיפה וסירבו לבקשתי.

02:58:58:22 02:58:55:09
באותו זמן אחי מולה בא אליי
כדי שאלך אתו ביחד.

02:59:03:19 02:58:59:16
באסיפה עצמה רציתי לחסל
את כולם ולהרוג את עצמי.

02:59:07:13 02:59:05:00
אמרתי להם, "מישהו איבד את חייו
ואתם מתנהגים ככה", והלכתי משם.

02:59:12:01 02:59:08:07
פחדתי שיהרגו את אחי
יחד איתי, הלכתי לספר את זה.

02:59:19:22 02:59:12:20
הלכתי והתקשרתי לראש המחוז,
הוא ענה לי לטלפון.

02:59:24:11 02:59:20:12
אמרתי לו, הם הרגו את נגטו ג'מבר
ועכשיו הם הרגו גם את גדמו מברטה,

02:59:30:04 02:59:26:14
ועכשיו הם ארגנו אסיפה והמחוז
מסרב לתת לי ללכת למקום האירוע.

02:59:31:08 02:59:30:09
הוא אמר לי, זה מה שאמרו לך,
השבתי לו שכן.

02:59:34:22 02:59:32:09
הוא שאל, מה המפקח הראשי אמר לך,
אמרתי לו שכולם אמרו לי אותו הדבר.

02:59:39:08 02:59:35:11
הוא אמר לי להירגע, אמרתי לו,
מה אתה אומר לי את זה, וניתקתי לו.

02:59:44:03 02:59:39:20
ואז השארתי מאחור
את פלוגות הלוחמים של ווגרה,

02:59:47:20 02:59:44:05
לקחתי את פלוגות הלוחמים של וולקייט
וטגדה והלכתי למקום האירוע.

02:59:50:05 02:59:48:06
לקחנו איתנו מרגמה אחת
ואר.פי.ג'י אחד.

02:59:54:03 02:59:51:02
ואז הגענו לירידה,

אחי גם היה איתנו.

03:00:01:23 02:59:54:13
איך שהגענו לשם אמרתי ללוחמים
למקם את המרגמה ואת האר.פי.ג'י.

03:00:11:11 03:00:08:09
מכיוון שכעסתי, החלטתי לבד
ללכת לשם ולא בהוראה של השלטון.

03:00:14:10 03:00:11:13
החלטת לבד?
- כן, אמרתי לעצמי, יהיה מה שיהיה.

03:00:19:11 03:00:14:18
אחרי שהם מיקמו את המרגמות,
אמרתי להם, אם הם יורים עלינו,

03:00:21:05 03:00:19:21
שירו חזרה בכל האנשים שהתאספו
בהלוויה שלהם.

03:00:28:16 03:00:21:09
באותו רגע הם לקחו את הגופות שלהם
והלכו לקבור אותם בכנסייה.

03:00:35:10 03:00:29:04
כשהגענו, ראש מועצת החקלאים
רץ לעברם וצעק להם, עזרא הגיע.

03:00:37:04 03:00:35:12
הם השאירו את הגופה
וכולם ברחו מהמקום!

03:00:43:15 03:00:38:03
ואז באו אליי בריצה שלושה אנשים,
גופתו של מר גדמו הייתה מוטלת בפתח.

03:00:52:07 03:00:44:24
אחד הבתים נבנה ממאה פלדות, והרפת
נבנה מ-60 פלדות, הבעלים היה עשיר.

03:00:57:07 03:00:53:20
ואז הם רצו להרים את הגופה
שהייתה מוטלת מחוץ לבית,

03:01:02:10 03:00:57:09
ברגע שהניחו אותה במיטה הפנויה
בתוך הבית, הגעתי לשם.

03:01:07:23 03:01:04:07

אחרי שהגעתי ראיתי היכן ירו בו,
בכתף השמאלית, בכתף הימנית ובראשו.

03:01:10:06 03:01:08:20

אחד מהם קרא לי לצד.

03:01:16:12 03:01:10:12

אמרתי להם שיסירו את הכיסוי מהגופה,
הייתה לו רק חולצה קצרה ומכנס קצר.

03:01:20:06 03:01:16:19

הם לא כיסו את הגופה שלו,
הוא היה לבוש בבגד רגיל.

03:01:23:16 03:01:21:01

היה לו מכנס קצר בחלק התחתון,
ושאר הגופה היה חשוף.

03:01:27:06 03:01:23:18

ואז אחד החקלאים קרא לי ואמר לי,
אתה רוצה שאספר לך מי הרג את האיש?

03:01:31:17 03:01:27:13

אמרתי לו בסדר, הוא אמר תחילה,
אדם כזה וכזה החרימו לו את הנשק.

03:01:34:01 03:01:32:02

הוא התחנן שיעזבו אותו,
אבל הם המשיכו להתעלל בו במכות.

03:01:39:09 03:01:35:04

ואז הוא ברח למטבח,
ואשתו ברהה מהבית.

03:01:48:12 03:01:40:09

אחד מהם לקח את נשקו של גדמו,
והשני נשאר בתוך הבית לחפש ציוד.

03:01:52:23 03:01:49:09

בזמן שהוא עשה חיפוש בבית, הבחור
השני חיכה לו בחוץ והוא לא יצא,

03:01:57:13 03:01:53:06

ואז כשהוא חזר לחפש אותו בבית,
והבחור שהיה בתוך הבית יצא.

03:02:01:11 03:01:58:03

לחותנו של גדמו קראו בנטידר,

03:02:04:15 03:02:02:04
הבחור שהיה מחוץ לבית פחד
שבנטידר יתפוס את חברו וירה בו.

03:02:09:00 03:02:05:16
הוא ירה בבחור שנכנס
לשדוד את הציווד בבית.

03:02:14:00 03:02:09:02
ואז הוא רץ וסיפר לאשתו
שהוא הרג את בנטידר.

03:02:18:04 03:02:14:06
שמעתי שהיא אמרה לו
שבעלה איננו, הוא נסע לגונדר.

03:02:20:07 03:02:18:11
היא אמרה לו
שהוא הרג את בעלה.

03:02:23:05 03:02:21:04
אחרי מה שהוא עשה, הוא רץ וסיפר
לאחים של הבחור שהוא רצח,

03:02:29:21 03:02:23:07
גדמו הרג את האח שלכם, ולקח
את האחים להראות להם את המקום.

03:02:32:03 03:02:30:21
הוא לקח את האחים של הנרצח.

03:02:36:24 03:02:32:11
גדמו נמלט למטבח והתחנן
בפניהם שהוא לא רצח אותו.

03:02:42:08 03:02:37:01
הוא אמר שיראה להם היכן רצחו אותו
ולקח אותם לבית עם הגגות מפלדה.

03:02:47:15 03:02:42:10
הוא ראה את הדם שלו בתוך הבית,
ואז הם גררו את גופתו החוצה.

03:02:55:13 03:02:48:10
כמו כן הם לא השאירו שום ציוד,
הם לקחו את כל הבגדים ועוד...

03:02:56:24 03:02:55:15
הם אפילו שרפו
את כוורת הדבורים.

03:03:02:24 03:02:57:17

ואז מצאתי שם שטיח קטן
שהחביאו אותו.

03:03:11:12 03:03:05:02

התחלתי לחפש את אשתו,
אישה קשישה אמרה, הנה היא כאן.

03:03:19:15 03:03:11:14

הקשישה אמרה, תבואו, אתם דודים שלה,
החבאתי אותה מתחת לצואת בקר יבשה.

03:03:25:22 03:03:20:17

באותו רגע התקרבותי אליה
וקראתי לה, אסגד, היא ענתה לי.

03:03:27:22 03:03:25:24

אמרתי לה לצאת מהמחבוא
והיא יצאה.

03:03:32:02 03:03:28:24

לקחתי אותה לגופה והיא התחילה לבכות
אמרתי לה שתפסיק לבכות מייד!

03:03:36:13 03:03:32:04

אמרתי לה שמראש הזהרתי אותם
ואמרתי להם לעזוב את הכפר!

03:03:38:00 03:03:36:15

אף שבעלה מת,
אמרתי לה שלא תבכה.

03:03:40:21 03:03:39:01

לאחר מכן...
- למה אמרת לה לא לבכות?

03:03:44:22 03:03:42:00

הם הכעיסו אותי!
לפני כן ביקשתי מהם שיעזבו את הכפר.

03:03:53:10 03:03:46:09

ואז מה שקרה הוא,
לא מצאתי בגד לכסות את הגופה.

03:03:58:22 03:03:54:11

אז היינו בכפר דובה, שאלתי אנשים,
אין איש שלא אכל בביתו של גדמו,

03:04:05:03 03:03:59:04

אחד החקלאים הביא שמיכה,
הוא הלביש וכיסה את הגופה.

03:04:09:10 03:04:05:07
דאגתי שייקחו את הגופה למקום מסוים,
הלוחמים היו ממוקמים בסמוך אלינו

03:04:14:21 03:04:09:12
התקשרתי אליהם וביקשתי שיביאו לי
את חפירה ואזמל, והם הביאו לי מיד.

03:04:17:20 03:04:15:11
וככה קברתי
את גופתו בצורה מכובדת.

03:04:23:16 03:04:18:09
באותם ימים סוערים לא מצאתי
שום דבר כדי לכסות את גופתו.

03:04:29:13 03:04:23:18
כיסיתי את ראשו רק עם השטיח הקטן
שמצאתי, וככה קברנו אותו.

03:04:32:16 03:04:31:16
דאגתי שיקברו את גופתו!

03:04:40:05 03:04:34:07
הדבר שאני מצטער עליו עד היום הוא
שלא החזרתי לאותו חקלאי שמיכה!

03:04:44:09 03:04:41:11
עד היום זה יושב על המצפון שלי!

03:04:48:02 03:04:45:11
הייתי צריך לקנות שמיכה ולהחזיר
לחקלאי במקום השמיכה שלקחתי לו.

03:04:52:08 03:04:49:09
אחרי שקברתי אותו ככה,
לקחתי את אשתו לאמבה גיאורגיס.

03:04:55:19 03:04:53:02
אחרי שהגענו לשם,
אנשים באו לנחם אותה ועשו הלוויה.

03:05:01:02 03:04:55:24
במקביל אני חיזקתי אותה
ועודדתי אותה.

03:05:07:02 03:05:01:05

ואז התקשרו אליי מגונדר ואמרו לי
ללכת לכבוש את אמבה גיאורגיס.

03:05:09:24 03:05:07:18

אני ביקשתי מהם שיתקשרו
לגנרל ווסיהון ויודיעו לו.

03:05:14:11 03:05:10:10

אם אני אעשה את זה בעצמי, התושבים
יגידו שהם בחרו בי ואני מחסל אותם.

03:05:16:18 03:05:14:13

לכן אמרתי להם שיתקשרו אליו
ואני אלך להודיע לו את זה.

03:05:19:00 03:05:16:20

הם הסכימו לבקשתי,
ומיד הלכתי להודיע לו.

03:05:22:02 03:05:19:02

ואז נגטו גזהין התקשר אליי
ואמר לי שיראה לי את המקום בערב.

03:05:27:24 03:05:22:24

אמרתי לו שיפרק את הפלדה של הבית
וייקח לעיר עבור אשתו של ההרוג,

03:05:31:06 03:05:28:01

והם יכולים להשתמש בקרשים של הבית
לבישולים עבור הלוחמים.

03:05:33:19 03:05:32:08

אמרתי לו את זה
והוא הסכים.

03:05:39:22 03:05:33:21

ואז הם הלכו לשם, הרסו את הבית,
והביאו את כל הציוד מכל הבתים.

03:05:46:07 03:05:40:08

בנוסף עצרו 13 אנשים והביאו אותם,
מתוכם 3 היו רשומים ביומן שלי.

03:05:49:22 03:05:47:11

אמרתי להם שישאירו את שלושת האנשים
שהיו רשומים אצלי וישחררו את השאר.

03:05:53:20 03:05:50:08

הם אזקו את שלושת האנשים
ולקחו אותם לגונדר.

03:05:59:15 03:05:55:09
לאחר מכן שמעתי שהבחור הראשון
שהיה איתם השתגע ממותו של גדמו ומת.

03:06:02:21 03:06:00:13
כשטסתי לשם בפעם האחרונה,
שאלתי אנשים והם סיפרו לי עליו.

03:06:05:06 03:06:03:23
סיפרו לי שהוא השתגע ומת.

03:06:11:02 03:06:06:12
ואז הזעיקו אותי
להגיע מהר לאדיס אבבה.

03:06:14:08 03:06:11:14
למה?
- הממשלה הזעיקה אותי לעבודה.

03:06:18:23 03:06:14:16
הם אפילו לא נתנו לי לסיים לאכול,
הם הזעיקו אותי מייד ולקחו אותי.

03:06:27:10 03:06:19:24
למעשה שלחנו זקני שבט למלס זנאווי
ולאסייס אפוורקי כדי לפתור סכסוך.

03:06:32:22 03:06:28:00
זקני השבט הלכו לקיירון
כדי לפתור את הסכסוך וכבר חזרו משם.

03:06:39:17 03:06:33:02
כשהם חזרו משם, הם הזעיקו מיד
את כל המנהיגים לאדיס אבבה.

03:06:42:23 03:06:40:09
ואז הנשיא בעצמו סיפר לנו את זה.

03:06:46:10 03:06:44:00
מה הוא סיפר לכם?
- הוא סיפר לנו ש...

03:06:50:11 03:06:47:05
אחרי שנסענו יום אחד וישנו
לילה אחד הגענו בשלום לאסיפה,

03:06:56:10 03:06:51:04
ואז הנשיא הגיע ואמר, שלום לכם
מנהיגים יקרים, נציגי התושבים,

03:07:03:05 03:06:56:20
הוא אמר, "אמרתם לי שמלחמות
משמידות אנשים ומשמידות רכוש."

03:07:10:18 03:07:04:16
"אתם ביקשתם לפתור את הסכסוך,
בחרתם זקני שבט, ונעניתי לבקשתכם.

03:07:14:10 03:07:11:05
אחרי שבחרתם את זקני השבט,
שלחנו אותם כדי לפתור את הסכסוך.

03:07:18:02 03:07:14:22
ועכשיו זקני השבט לא הצליחו
לפתור את הסכסוך והם חזרו משם.

03:07:22:21 03:07:19:23
אחד הזקנים סיפר שאחרי שהם
הגיעו לבוררות, הם אמרו להם

03:07:26:01 03:07:23:02
שהם נעזרו בנשיא
ג'ורג' בוש בבוררות.

03:07:30:02 03:07:27:19
הוא סיפר שהם שאלו אותם
מהם הטענות שלהם,

03:07:35:22 03:07:31:20
הוא השיב להם, מלחמות הורגות
הרבה אנשים ומשמידות הרבה רכוש.

03:07:40:19 03:07:36:14
אנחנו מבקשים לעשות שלום,
וכל תושבי אתיופיה יחיו בשלום.

03:07:45:02 03:07:41:22
לכן אנו מציעים להם להתמודד בדרך
שלום ולהיבחר על ידי התושבים.

03:07:49:01 03:07:45:22
ואם הם יבחרו על ידי התושבים
הם ינהיגו את המדינה.

03:07:55:03 03:07:50:09
זה מה שכל התושבים רוצים לעשות,
התושבים החתימו את הנשיא על זה.

03:08:02:00 03:07:56:22

לכן באנו להודיע לכם שתבואו
להתמודד ולהיבחר על ידי העם.

03:08:07:01 03:08:02:02
הם אמרו להם שהם נשלחו
בשם כל אזרחי אתיופיה.

03:08:11:04 03:08:07:03
הם השיבו להם, שאם הם לא יקבלו
את אריתריאה, הם מסרבים לעשות שלום.

03:08:16:15 03:08:12:01
זקני השבט השיבו להם, לא שלחו
אותנו כדי לחלק את המדינות.

03:08:22:16 03:08:18:17
הנשיא שלח אותנו כדי לפתור
את הסכסוך, לא כדי לחלק את המדינות.

03:08:27:17 03:08:23:21
אחרי שאמרנו להם את זה, הם קיבלו
הוראה מנשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש,

03:08:32:10 03:08:27:19
שאם לא מחלקים את המדינות
לא יהיה שלום, ושלח אותם חזרה.

03:08:37:05 03:08:33:01
הם באו לאסיפה וסיפרו לנו
שהנשיא בוש אמר להם את זה.

03:08:41:01 03:08:37:11
ואז שאלו מה כדאי
לעשות במצב הזה!

03:08:45:15 03:08:41:15
ואז החליטו שאם לא פותרים
את הסכסוך בשלום, נכריז על מלחמה.

03:08:52:14 03:08:47:10
אחרי זה המלחמה התחילה,
ואז הם ניצחו במלחמה ועלו לשלטון.

03:08:55:06 03:08:52:23
ככה הם עלו לשלטון.

03:09:00:00 03:08:55:23
מה קרה איתך?
- חזרתי לכפר שלי,

03:09:02:12 03:09:00:16
ושאלתי אנשים לאן הלכה אסגד,

03:09:06:15 03:09:02:14
הם אמרו לי שכשהיא שמעה שהלכתי,
היא השאירה את רכושה ועזבה את הכפר.

03:09:08:24 03:09:06:19
מי זאת אסגד?
- אשתו של גדמו.

03:09:12:00 03:09:10:06
היא הייתה בעלת הבית
שהגגות שלו נבנו מפלדה.

03:09:19:18 03:09:12:18
היא שמעה שעזבתי את הכפר, היא פחדה
להישאר שם לבדה ועזבה את ביתה.

03:09:23:16 03:09:20:07
אמרתי לעצמי, מה אני אוכל לעשות
עם הרכוש שלה כשהיא לא גרה בביתה,

03:09:26:04 03:09:23:18
ומי ייתן לי את הרכוש שלה
בלי האישור שלה.

03:09:31:22 03:09:26:12
ואז ביקשו ממני ללכת להביא
אותה ולפתור את הסכסוך איתה.

03:09:35:16 03:09:33:05
הם ביקשו להשלים איתה
כדי למנוע עוד מקרי רצח.

03:09:37:14 03:09:36:01
הם הציעו לשלם לה פיצוי
בעבור האובדן של בעלה.

03:09:41:05 03:09:38:10
אמרתי להם שילכו להביא אותה בעצמם,
וככה אף אחד מאיתנו לא הביא אותה.

03:09:47:17 03:09:42:02
בסוף לא הלכנו, היו עוד הרבה
נושאים שדנו עליהם בנוגע לזה.

03:09:49:05 03:09:48:09
ואז...

03:09:56:00 03:09:53:18
היא (סגדה) הלכה ונשארה שם.

03:09:59:07 03:09:56:02
האיש שסיפרתי עליו קודם,
זה שחי בצפון,

03:10:01:16 03:09:59:22
קייס אדיסו העיר אותו
והביאו אותו אלינו.

03:10:04:06 03:10:02:23
הם הביאו אותו אלינו ו...

03:10:14:04 03:10:09:22
כשהם הגיעו לגונדר,

03:10:20:13 03:10:16:14
במקביל אני הגעתי לשם,
כדי לחלק מזון מטעם ארגון ג'וינט.

03:10:27:00 03:10:24:00
הלכתי לבקש זאת מאדוניה, הוא אמר
שהם יחלקו להם את המזון למחרת.

03:10:31:05 03:10:27:02
התקשרתי להודיע לחיילים שלי
שאני נשאר לישון שם בלילה,

03:10:37:18 03:10:31:07
ואז למחרת דאגתי שיחלקו
את המזון לאנשים במשך היום.

03:10:42:21 03:10:38:08
הם נתנו לי אישית שלוש שקי מזון
בשביל שיהיה לי ממה להתקיים.

03:10:45:11 03:10:42:23
זה היה באדיס אבבה?
- לא, זה היה בגונדר.

03:10:47:00 03:10:45:14
דאגתי שיחלקו
את המזון לכולם.

03:10:53:23 03:10:49:04
גם לאלו שהגיעו מהצפון כמו דסה
אברהם וקייס ברוק קיבלו מזון.

03:11:02:00 03:10:54:22

אחרי שדאגתי שיחלקו להם את המזון
ועמדתי לצאת משם, וואקה קרא לי.

03:11:04:20 03:11:02:03
הוא אמר לי, למה אתה לא נוסע
לאדיס אבבה וחוזר?

03:11:10:21 03:11:05:15
למה אתה לא הולך לאדיס אבבה?
דגל ישראל מתנופף מעל השגרירות.

03:11:11:21 03:11:10:23
אמרתי לו, מי יאשר
לי ללכת לשם!

03:11:14:24 03:11:11:23
מי אמר לך את זה?
- וואק אדוניה, האחראי של הג'וינט.

03:11:18:11 03:11:15:20
אמרתי לו שאף לא יאשר לי ללכת לשם,
הוא אמר לי, תשאל את האלוף גזהין.

03:11:21:11 03:11:18:13
אם הוא יאשר לך תיסע לשם,
ואם לא, אז תישאר בכפר.

03:11:25:06 03:11:22:13
ואז הלכתי לבקש מגזהין לנסוע לשם,
הוא שאל, בשביל מה אתה נוסע לשם,

03:11:30:15 03:11:25:08
קודם לכן שלחתי בסתר לאדיס אבבה
את אשתי, שסיפרתי לך עליה.

03:11:35:23 03:11:30:17
היא כבר הייתה שם שנה שלמה,
בעצם כבר שנתיים.

03:11:40:21 03:11:36:08
כתבתי מכתב שאחיה לקחו אותה ממני
ודיווחתי על כך לכל המשרדים,

03:11:43:01 03:11:40:23
אבל זה לא היה קשור לאחים שלה,
אני שלחתי אותה לשם.

03:11:47:21 03:11:43:23
מאז ששלחתי אותה לשם
היא נמצאת שם כבר שנה.

03:11:49:17 03:11:47:23
האלוף גזהין שאל אותי,
בשביל מה אני נוסע לשם,

03:11:54:16 03:11:50:05
אמרתי לו שמצאתי את אשתי מברטה
בבית חולים האריה השחור באדיס אבבה.

03:11:56:24 03:11:54:18
אמרתי לו שהיא שוחררה
מאשפוז בבית החולים.

03:11:59:07 03:11:57:14
באמת שמעתי שהיא יצאה
מאשפוז בבית החולים.

03:12:01:06 03:11:59:21
לכן רציתי ללכת
לבקר אותה ולחזור.

03:12:06:17 03:12:01:09
הוא אמר לי, המורדים תוקפים את העיר
מכל הכיוונים, איך תעזוב הכול ותלך?

03:12:11:11 03:12:07:04
אמרתי לו, המפקד גזהין יש לי ילדים
קטנים, אני רוצה לבקר אותם ולחזור.

03:12:13:11 03:12:12:05
הוא אמר לי,
איך תוכל לעזוב במצב הנוכחי?

03:12:19:06 03:12:14:05
אמרתי לו, אני ואתה שומרים
על המדינה כיוון שאימנו ילדה אותנו,

03:12:22:05 03:12:20:08
גם האישה הזו יולדת ילדים
שיהיו כמונו.

03:12:27:07 03:12:22:17
ואז הוא חשב על זה ואמר לי,
אני מאשר לך לנסוע ל-10 ימים.

03:12:33:06 03:12:28:15
אחרי זה הלכתי לקנות כרטיס טיסה,
הסוכן אמר לי שלפעמים מחכים שבוע,

03:12:37:06 03:12:33:08

אמרתי לו שהנסיעה היא לטובת עבודתי,
והוא אמר לי, איך אתה מעז להתחצף,

03:12:39:23 03:12:37:19
אמרתי לו שאנשים כמוהו
הורסים את המדינה.

03:12:44:02 03:12:40:20
הוא אמר לי, מי אתה בריון מנופח?
אמרתי לו שהוא בעל אגו מנופח.

03:12:48:17 03:12:44:04
הוא קרא למשטרה ואני הלכתי מהר
ונכנסתי למשרדו של האלוף גזהין.

03:12:52:11 03:12:49:13
סיפרתי מה קרה לי איתם
והוא התקשר אליהם וכעס עליהם מאוד,

03:12:54:17 03:12:52:13
והם אמרו שיתנו לי את הכרטיס מיד,
ואז הלכתי לקחת את הכרטיס.

03:12:59:24 03:12:56:17
ואז הסוכן אמר לי, גרמת לכך שיכעסו
עליי, אמרתי לו שמגיע לו יותר מזה.

03:13:03:10 03:13:00:19
הוא ביקש ממני תעודת זהות,
נתתי לו את תעודת הזהות שלי.

03:13:08:04 03:13:03:12
למי הלכת לספר את מה שקרה לך איתם?
- לגזהין, האיש שאישר לי לנסוע לשם.

03:13:13:09 03:13:09:13
ואז הוא ביקש ממני תעודה מזהה,
הוצאתי את התעודה שלי ונתתי לו.

03:13:19:06 03:13:14:20
הוא הסתכל על תעודת הזהות שלי
וראה את החתימה של מנגיסטו.

03:13:23:20 03:13:19:08
הוא נבהל, וביקש מהעובדים
שלו שיגישו לי תה.

03:13:26:17 03:13:24:01
ישבתי שם ושתיתי
את התה שהגישו לי.

03:13:33:09 03:13:26:19
האיש שהיה מנהלם של הלוחמים והיה חי
במחוז שלנו יצא לפנסיה ועבר לגונדר.

03:13:36:03 03:13:33:11
כשיצאתי משם פגשתי אותו,
הוא שאל אותי לאן אני נוסע,

03:13:40:03 03:13:37:04
אמרתי לו ששלחו אותי לאדיס אבבה
בענייני עבודה ושחזור בקרוב.

03:13:43:09 03:13:40:12
הוא אמר לי, תן לי ללוות אותך
עד לשדה התעופה, הסכמתי.

03:13:50:23 03:13:44:10
ואז גזהין שלח לי רכב,
נסעתי ברכב וירדתי בשדה התעופה.

03:13:54:06 03:13:51:13
כשירדתי מהרכב הוא קרא לי לצד,
כי היו אנשים בסביבה.

03:13:57:18 03:13:55:03
ואז הוא אמר לי, אלוף עזרא,
קוראים לו לולו גטאו.

03:14:01:11 03:13:58:18
מי זה האיש הזה?
- מנהלם של הלוחמים הגיבורים.

03:14:04:07 03:14:01:13
הוא נוצרי, הוא היה חבר קרוב שלנו,
הוא בנו של דג'-אמץ גטאו.

03:14:05:14 03:14:04:09
הוא היה נוצרי?
- כן.

03:14:08:12 03:14:06:12
ואז הוא אמר לי, תקשיב.

03:14:15:20 03:14:10:24
אתה דאגת למנוע מהומות במדינה,
הצלת אנשים מהתעללויות במאסר,

03:14:21:09 03:14:16:01
כל התושבים אוהבים אותך,

הם אומרים שיבחרו בך בבחירות הבאות.

03:14:23:01 03:14:21:17

הוא אמר לי, אל תחזור
אחרי שאתה נוסע לאדיס אבבה.

03:14:28:07 03:14:23:24

מפלגת "איאדיג" כבשו את כל האזור,
לכן תיסע לשם ואל תחזור.

03:14:32:10 03:14:29:05

אמרתי לו, איך אני יכול לבגוד
בתושבים שבחרו בי ולהימלט לשם.

03:14:38:02 03:14:32:20

הוא אמר לי, אתה משרת
את הציבור כשאתה חי או כשאתה מת?

03:14:40:22 03:14:38:16

אמרתי לו, כמובן בזמן שאני חי,
הוא אמר, אתה עלול למות כשתחזור.

03:14:44:11 03:14:40:24

הוא אמר לי, אל תחזור תישאר שם,
ואז התכופפתי וביקשתי שיברך אותי.

03:14:48:17 03:14:45:05

הוא בירך אותי שאגיע בשלום
ואתאחד עם המשפחה וקרובי משפחתי.

03:14:53:01 03:14:48:19

הוא אמר לי, אך פעם אל תשכח
את מולדתך, אף שתחיה במקום אחר.

03:14:58:02 03:14:54:20

הוא אמר שמעבר לכך
אין לו מה לעשות וחיבק אותי.

03:15:01:14 03:14:58:04

ואז זלגו לו דמעות,
גם אני נחנקתי מדמעות.

03:15:04:13 03:15:02:00

היו לי 80 ביר בכיס,
הוצאתי את הכסף ונתתי לו,

03:15:09:00 03:15:05:19

ואז עליתי ישר למטוס.

03:15:12:13 03:15:09:09

היה קולונל אחד,
הוא הזמין אותי לארוחה.

03:15:14:08 03:15:12:16
אמרתי לו שיזמין אנשים
אחרים לארוחה והלכתי משם.

03:15:17:06 03:15:14:11
הם אכלו ביחד ונסעו לדרכם
ברכב שלהם.

03:15:21:00 03:15:18:02
אחרי שנחתי בשדה התעופה "בולֶה",

03:15:26:03 03:15:21:06
אחראי שלהם התקשר אליהם מראש ואמר
להם שברגע לארח אותי כמו שצריך.

03:15:34:02 03:15:26:20
וכשהגעתי לאדיס אבבה, המארח חיפש
אותי, המפקד עזרא שהגיע מגונדר.

03:15:37:20 03:15:35:12
הוא המשיך לקרוא בשמי,
אבל התעלמתי והמשכתי ללכת.

03:15:39:20 03:15:38:02
יצאתי משם ועמדתי ליד הדלת.

03:15:43:15 03:15:40:00
הוא היה לוקח אותי, אם הייתי עונה
ומציג לו את תעודת זהות השלי.

03:15:46:02 03:15:44:10
אם הייתי מציג לו
את תעודת הזהות הממשלתית שלי,

03:15:51:08 03:15:46:04
היו לוקחים אותי במונית ומציבים לי
שומר אחד מלפנים ושומר נוסף מאחור.

03:15:54:11 03:15:51:12
היו שומרים עליי בהלוך ובחזור
עד שהייתי חוזר לעיר שלי.

03:16:00:06 03:15:54:23
ואז בזמן שהוא קרא בשמי,
הלכתי ועמדתי בפתח הדלת.

03:16:04:13 03:16:02:03

נהג מונית אחד שאל אותי,
אדוני, לאן אתה נוסע,

03:16:06:20 03:16:04:16
כל עוד לא הצגתי לו את התעודה שלי,
הוא לא היה לוקח אותי.

03:16:09:06 03:16:07:04
שאלתי את נהג המונית אם הוא יכול
לקחת אותי לשגרירות ישראל.

03:16:12:18 03:16:09:14
הוא אמר לי להיכנס ולקח אותי,
לא היה לי מושג לאן הוא לקח אותי.

03:16:19:15 03:16:13:19
אחרי שהגעתי לשגרירות,
ראיתי את כל האנשים שלנו שם.

03:16:21:12 03:16:20:03
באותו זמן בגדתי בשלטון
ונעלמתי להם.

03:16:24:15 03:16:21:24
למחרת אמרו לי להגיע
לשגרירות והלכתי לשם.

03:16:27:01 03:16:24:17
פגשתי שם את המנהל
של השגרירות, ששמו אבי.

03:16:30:06 03:16:27:17
אם את מכירה את ממויה זרי,
הוא היה המתורגמן שלנו.

03:16:35:12 03:16:30:20
כשנכנסתי, הוא שאל אם קוראים לי
עזרא ממו, השבתי לו שכן.

03:16:38:11 03:16:35:15
כל האנשים שהיו שם קפצו משמחה,
וגם קייס מנאסה שמח מאוד.

03:16:42:09 03:16:39:07
הוא שאל אם עזרא ממו זה אני,
השבתי לו שזה אני.

03:16:45:05 03:16:42:11
הוא אמר לי, כל התושבים מודים לך
על מעשיך וגם אני מודה לך בשמם.

03:16:47:17 03:16:45:13
אחרי שנכנסתי לשגרירות,
אנשים ראו אותי ומאוד שמחו.

03:16:51:00 03:16:48:12
ואז הוא שאל אותי אם אני
עזרא ממו, השבתי לו שכן.

03:16:53:24 03:16:51:10
הוא אמר לי, כל התושבים מודים לך
על פועלך, וגם אני מודה לך בשמם.

03:16:55:18 03:16:54:03
ממנייה היה המתורגמן שלי.

03:16:59:02 03:16:57:02
ואז הוא שאל מה אני רוצה לעשות,
השבתי לו שאני רוצה לעלות לישראל.

03:17:00:09 03:16:59:04
הוא ביקש שאציג לו
את תעודת הזהות שלי.

03:17:04:00 03:17:00:18
נתתי לו את התעודה עם החתימה
של מנגיסטו במקום לתת תעודה אחרת.

03:17:06:22 03:17:04:14
ואז הוא אמר לי להתייצב שם למחרת,
הלכתי לשם למחרת.

03:17:09:05 03:17:07:01
למחרת הוא פנה אליי בשמי,
מר עזרא, עניתי לו.

03:17:13:22 03:17:09:14
הוא אמר לי, אם יתפסו אותך,
הם יתנו לך גזר דין קשה.

03:17:15:22 03:17:14:00
בנוסף הם יסלקו אותנו ממקומנו,

03:17:20:20 03:17:15:24
היות שאתה עובד בממשלה,
תלך עכשיו ונקרא לך כשנסדר לך הכול.

03:17:26:15 03:17:21:15
אמרתי לו, הרי בגדתי בהם,
אם אלך, אני אמצא את מותי.

03:17:30:07 03:17:27:04
הוא אמר לי, תמצא לך מקום מסתור.
אמרתי לו, באיזה יער אני אסתתר!

03:17:34:11 03:17:31:06
באותו רגע בכיתי מעומק ליבי,
זלגו הרבה דמעות מעיניי.

03:17:35:24 03:17:34:14
אמרתי לעצמי,
היה עדיף למות במלחמה!

03:17:39:01 03:17:37:16
ואז יצאתי משם והלכתי.

03:17:43:16 03:17:39:12
קייס מנאסָה ניסה לשכנע אותי להשאיר
אותי, שהצלתי הרבה אנשים והוא סירב.

03:17:49:13 03:17:44:15
באותו זמן היה בחור בשם מולו
שהיה אחיין שלי, הוא חזר מישראל.

03:17:54:23 03:17:49:21
הוא לקח אותי לאישה לבנה ששמה דינה,
הלכתי איתו ונכנסתי אליה.

03:17:57:06 03:17:55:06
היא שאלה אותי, האם זה אני,
עזרא, השבתי לה שכן.

03:17:59:15 03:17:57:08
היא אמרה לי, כל האנשים מודים לך
ואני מודה לך בשמם.

03:18:01:15 03:17:59:17
ואז היא אמרה לו
שייתן לי 500 ביר.

03:18:06:15 03:18:03:11
אמרתי שלא חסר לי כסף,
המתורגמן אמר לי, אל תדבר.

03:18:10:16 03:18:07:19
אחרי שהוא נתן לי את הכסף,
היא שאלה מה אני רוצה לעשות.

03:18:12:10 03:18:10:18
אמרתי לה שאני רוצה לעלות לישראל,

היא שאלה אותי, מה אבי אמר לך?

03:18:14:20 03:18:12:12
אמרתי לה את מה שסיפרתי לך,
מה שהם אמרו לי.

03:18:18:23 03:18:15:02
היא אמרה, איך עושים דבר כזה?
ואמרה לי לחזור אליה למחרת בבוקר.

03:18:22:15 03:18:19:06
למחרת בבוקר הלכתי לשם
ונכנסתי אליה.

03:18:26:07 03:18:23:14
אחרי שנכנסתי, היא שאלה אותי,
אילו אפשרויות עומדות בפניך?

03:18:32:00 03:18:26:23
אמרתי לה שהאפשרות היחידה שלי היא
לחזור לגונדר ושם הם יהרגו אותי.

03:18:35:06 03:18:32:19
אני יכול לסמוך על האל שיציל אותי
כמו שהציל את משה מידיו של פרעה.

03:18:40:16 03:18:36:18
היא אמרה לי, אם אתה כמו משה,
אני אעזור לך כמו יוסף, אל תלך.

03:18:45:14 03:18:41:10
אמרתי לה, את כמו אימא שלי ונישקתי
את ברכיה, וכל האנשים צחקו עליי.

03:18:48:07 03:18:46:20
אמרתי לה, את אימא שלי!

03:18:51:16 03:18:49:01
היא שאלה את המתורגמן מה אמרתי
והוא אמר לה, ואז היא עודדה אותי.

03:18:57:05 03:18:52:05
היא שאלה האם אני סובל ממחלות,
השבתי לה שאין לי שום מחלה.

03:18:58:23 03:18:57:09
היא שאלה אותי
למה העיניים שלי אדומות.

03:19:01:16 03:18:59:09

היא חיפשה סיבות
כדי שישאירו אותי בשגרירות.

03:19:05:03 03:19:01:19
היא אמרה לי להגיד שנפגעת בעיניי
מרסיסי רימון, ואמרתי להם את זה.

03:19:09:11 03:19:05:05
היא אמרה לי להגיד שאני סובל
ממחלת נפש, ושאני חולה צהבת.

03:19:13:07 03:19:09:18
אמרתי לה בסדר, היא אמרה לי,
תעשה כאילו אתה משתעל.

03:19:15:15 03:19:13:16
ואז היא לקחה אותי למשרדים שלהם.

03:19:17:08 03:19:15:17
מה היא אמרה לך לעשות?
- היא אמרה להעמיד פנים שאני משתעל.

03:19:22:00 03:19:17:23
ואז היא לקחה אותי למשרדים, ומשם
הפנו אותי לבית החולים "אריה שחור",

03:19:25:14 03:19:22:22
ואז הרופא בבית החולים
אמר שאני בריא.

03:19:32:06 03:19:26:21
הרופא שבדק אותי בעיר היה נוצרי
והוא לא ידע את הסודות שלנו.

03:19:35:20 03:19:32:21
הוא עשה לי בדיקות דם במשך
3 ימים ואמר שאין לי כלום!

03:19:41:02 03:19:36:20
אני לא יודע מה הבחור הלבן אמר לו,
בכל פעם שהגעתי הוא קרא לי גיבור.

03:19:48:22 03:19:43:00
ביום השלישי לבדיקות,
האישה הלבנה שוחחה איתם ארוכות.

03:19:54:00 03:19:51:02
היא כתבה באנגלית שיש לי מחלה
שצריך לטפל בה במשך 6 חודשים,

03:19:55:02 03:19:54:02
הם נתנו לי את זה חתום.

03:20:01:01 03:19:56:17
אחרי שהלכתי לשם במשך 4-5 ימים,
קיבלתי את המכתב הזה

03:20:02:11 03:20:01:03
ואז אמרו לי לא להגיע
יותר לבדיקות.

03:20:08:13 03:20:04:03
ואז הוציאו צו חיפוש
והתחילו לחפש אותי.

03:20:15:17 03:20:09:24
מר זאודו יונה התקשר למר אדיסו,
ואדיסו התקשר אליי,

03:20:17:12 03:20:15:19
ואמר לי שמחפשים אותי,
ושאזהר שלא יתפסו אותי.

03:20:21:05 03:20:18:04
בנוסף גם מולו קאסה התקשר אליי
והזהיר אותי שלא יתפסו אותי.

03:20:27:03 03:20:21:20
כמו כן היה קולונל אחד שהיה בפנסיה,
שמרתי על בנו בזמן המלחמה,

03:20:33:00 03:20:28:15
וגם הוא חיפש אותי ומצא אותי,
הוא פנה אליי, עניתי לו,

03:20:37:13 03:20:33:03
הוא אמר, תהיה ערני, מחפשים אותך.
לא ידעתי לאן ללכת.

03:20:40:17 03:20:38:05
לא ידעתי מה לעשות,
העדפתי למות בשדה הקרב.

03:20:48:09 03:20:41:12
עברתי בית מדי יום והסתתרתי,
אחרי זה הם תפסו את גונדר.

03:20:53:12 03:20:50:00
כשהם תפסו את גונדר,
אותו קולונל התקשר אליי מייד.

03:20:58:05 03:20:53:14
מה הכוונה תפסו את גונדר?
- מפלגת "איאדיג" כבשו את גונדר.

03:21:04:04 03:20:59:05
הם תפסו את כל האנשים שלנו,
אותו קולונל קרא לי, עניתי לו,

03:21:08:16 03:21:04:06
הוא אמר לי, מזל טוב,
הם כבשו את העיר גונדר.

03:21:12:06 03:21:09:07
אמרתי לו, הלוואי שהייתי מת
לפני שכבשו את עיר מולדתי.

03:21:15:24 03:21:13:04
הוא אמר לי, אתה אוהב את מולדתך,
בוא נלך לשתות ולשמוח.

03:21:19:12 03:21:16:10
הוא הגיע מייד עם מונית ואסף אותי,
הלכנו לשתות ולשמוח עד הערב.

03:21:24:08 03:21:19:23
למחרת אדיסו וודג' התקשר אליי
ואמר לי להגיע מייד לשגרירות.

03:21:31:12 03:21:25:02
לקראת הערב הלכתי לשגרירות
ופגשתי את זאודו ואת אדיסו וודג'.

03:21:35:21 03:21:32:04
הם הכניסו אותי ואמרו לי,
ממחר אסור שיזהו אותך בשם עזרא,

03:21:40:14 03:21:35:24
הוצאנו לך דרכון בשם אברהם אברה,
תגיע עם הדרכון לשדה התעופה.

03:21:42:07 03:21:41:06
אמרתי להם בסדר.

03:21:47:13 03:21:43:03
הסכמתי והלכתי לשם, ביקשתי מזאודו
שיביא לי את התעודה הישנה שלי.

03:21:50:00 03:21:48:09
אני מתכוון לתעודת הזהות שלי

שמנגיסטו חתם עליה.

03:21:56:10 03:21:51:08

ואז קמתי בבוקר, הזמנתי
מונית ונסעתי לשדה התעופה.

03:22:00:21 03:21:56:22

כשנכנסתי לשם, זאודו אמר לי לזוז
הצידה מהר, הלכתי ועמדתי לבד בצד.

03:22:04:11 03:22:01:16

בזמן שקראו בשמות של כל האנשים
והכניסו אותם אחד אחד,

03:22:09:07 03:22:04:21

האנשים שחיפשו אותי הגיעו לשם,
הם באו מאחוריי.

03:22:13:14 03:22:10:07

כשראיתי אותם,
הרגשתי מחנק בגרון.

03:22:17:02 03:22:14:08

זה קרה לי מתוך פאניקה ופחד.

03:22:25:03 03:22:18:19

ואז הסתובבתי והתחלתי לקשקש במחברת,
הם עברו אותי בלי לשים לב אליי.

03:22:30:18 03:22:26:05

זאודו רץ לכיווני מלמעלה,
הוא אמר לי להמשיך ולא להיבהל.

03:22:36:07 03:22:31:22

היו שם הרבה מוסלמים שנסעו למכה.
לאחר שכל האנשים שלנו עלו למטוס,

03:22:41:05 03:22:36:09

קראו בשמות של האנשים שנסעו למכה,
וואמינה, עבדללה והם הסתכלו מעלה,

03:22:42:22 03:22:41:07

אפילו המוסלמים שהכירו אותי
מהעיר דוואט

03:22:46:14 03:22:42:24

לא זיהו אותי כשדחפתי
אותם ועברתי לידם.

03:22:48:23 03:22:47:07

אחרי שהגעתי לשם
אמרו לי להיכנס.

03:22:51:06 03:22:49:00
ביקשו ממני תעודה מזהה,
זאודו אמר לו שאני איתו.

03:22:52:23 03:22:51:09
עליתי למעלה
והצטרפתי לכל האנשים.

03:22:55:23 03:22:53:10
ואז הגיעה הטיסה למכה, אמרו לנו
לרדת למטה וכולנו ירדנו למטה.

03:23:03:08 03:22:56:07
אמרו לנו לעלות מהר לרכב,
זאודו אמר לי לעלות לרכב.

03:23:04:16 03:23:03:16
ואז הלכתי ונכנסתי לרכב.

03:23:08:15 03:23:05:15
מפלגת "הדרג" ומפלגת "איאדיג"
חיפשו אותי.

03:23:12:07 03:23:09:03
בגדתי במפלגת ה "דרג", ומפלגת
"איאדיג" חיפשו אותי מהתחלה.

03:23:16:09 03:23:13:05
תראי מה זה,
נקלעתי למצוקה מאוד קשה!

03:23:22:09 03:23:17:18
וברגע שנכנסתי לרכב,
ברגע שהגענו למטוס,

03:23:24:17 03:23:22:11
זאודו צעק לי,
כנס מהר פנימה!

03:23:28:16 03:23:24:24
ירדתי מהר והלכתי מהר למטוס
וישבתי במטוס עם ראשי למטה.

03:23:35:09 03:23:29:08
היו שני דיילים במטוס, ברגע
שהמטוס המריא, המחנק בגרוני נעלם.

03:23:37:08 03:23:35:16

זה קורה לי גם היום,
כשאני כועס.

03:23:42:05 03:23:39:10

המטוס המריא ואז נחת באיטליה.

03:23:48:04 03:23:43:16

כשנחתנו באיטליה, אדם שנסע למכה
פנה אליי בשמי, עזרא. עניתי לו.

03:23:52:18 03:23:48:08

הוא אמר לי, מהיום אתה לא אתיופי.
אתה אזרח ישראלי.

03:23:58:19 03:23:53:15

ואז עלינו למטוס אחר
וטסנו במשך הרבה זמן.

03:24:04:19 03:23:59:08

לפנות בוקר נחתנו בארץ,
ואז ירדנו מהמטוס ונישקתי את האדמה.

03:24:07:20 03:24:04:21

ילדים שלי באו לקבל את פניי
לבושים בשחור ולא זיהיתי אותם.

03:24:11:18 03:24:08:06

חשבתי שאימא שלהם נפטרה, בתרבות
שלנו לובשים שחור כשמישהו נפטר.

03:24:14:03 03:24:12:05

הרגשתי צער עמוק
כשראיתי אותם לבושים בשחור,

03:24:16:15 03:24:14:11

ואז הסתבר לי שכל האנשים בארץ
לובשים בגדים שחורים בשגרה.

03:24:22:23 03:24:18:06

ואז אחיינים שלי לקחו אותי לרמלה,
ביליתי איתם שם ואז חזרתי לכאן.

03:24:26:23 03:24:23:00

הרבה אנשים התאספו לקבל את פניי
והייתה שמחה מאוד גדולה.

03:24:33:20 03:24:27:13

לא היה אדם שלא הגיע לבקר אותי,
כולם אמרו, עשית עבורנו ככה וככה.

03:24:35:16 03:24:34:03
אין אדם שלא הגיע לבקר אותי.

03:24:38:05 03:24:36:05
זה הסיפור שלי!